

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

O SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 31.03.2024. GODINE

Sarajevo, juni/lipanj 2024. godine

Skraćenice i termini

AMFI	Udruženje mikrofinansijskih organizacija u BiH
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
ASF	Available Stable Funding (Raspoloživo stabilno finansiranje)
BD	Brčko Distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH
EBA	European Banking Authority (Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Evropska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Evropski fond za Jugoistočnu Evropu)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene finansijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokriva likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
NFI	Nedepozitne finansijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
NSFR	Net Stable Funding Ratio (Koeficijent neto stabilnog finansiranja)
RBFBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
RSF	Required Stable Funding (Potrebno stabilno finansiranje)
SAD	Sjedinjene Američke Države
SB	Svjetska banka
SBS	Subjekti bankarskog sistema FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, lizing društva, faktoring društva, mjenjači i druge finansijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
UBBiH	Udruženje banaka Bosne i Hercegovine

UDL BiH	Udruženje društava za lizing BiH
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o lizingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI	2
SPISAK TABELA:	6
SPISAK GRAFIKONA:	8
SAŽETAK REGULATORNIH ZAHTJEVA I STANDARDI POSLOVANJA SBS	9
SAŽETAK	12
UVOD	17
1. BANKARSKI SEKTOR	19
1.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH	19
1.1.1. Status, broj i poslovna mreža	19
1.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće	19
1.1.3. Kadrovska struktura	21
1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	22
1.2.1. Bilans stanja	22
1.2.2. Obaveze	25
1.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala	29
1.2.4. Kreditni rizik	31
1.2.5. Profitabilnost	39
1.2.6. Ponderisane NKS i EKS	43
1.2.7. Likvidnost	44
1.2.8. Devizni (FX) rizik	48
1.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	49
1.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR	50
2. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA	54
2.1. MIKROKREDITNI SEKTOR	54
2.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH	54
2.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža	54
2.1.1.2. Struktura vlasništva	54
2.1.1.3. Kadrovska struktura	54
2.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	55
2.1.2.1. Bilans stanja	55
2.1.2.2. Kapital i obaveze	56
2.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive	58
2.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH	61
2.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR	63
2.2. LIZING SEKTOR	64
2.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH	64
2.2.1.1. Broj lizing društava i podružnica	64
2.2.1.2. Struktura vlasništva	64
2.2.1.3. Kadrovska struktura	64
2.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	65
2.2.2.1. Bilans stanja	65
2.2.2.2. Kapital i obaveze	67
2.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive	67
2.2.2.4. Profitabilnost	68
2.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga	70
2.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR	71
2.3. FAKTORING POSLOVI	72
2.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH	72
2.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH	72
2.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE	73

ZAKLJUČAK	75
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR.....	77
Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.03.2024.	77
Prilog 2 - Bilans stanja banaka u FBiH - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda - 31.03.2024.	78
Prilog 3 - Pregled ukupne imovine, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.03.2024.	79
Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.03.2024.	80
Prilog 5 - Bilans uspjeha banaka u FBiH - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period 01.01. - 31.03.2024.	81
Prilog 6 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima.....	82
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	83
Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.03.2024.....	83
Prilog 8 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.03.2024.....	84
Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.03.2024.....	85
Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.03.2024.	86
Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.03.2024.....	87
Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO	87
Prilog 12 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.03.2024.....	88
Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.03.2024.	89
PRILOZI ZA LIZING SEKTOR	90
Prilog 14 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.03.2024.	90
Prilog 15 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.03.2024.....	91
Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.03.2024.	92
Prilog 17 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.03.2024.....	93
Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 31.03.2024.....	94
Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu.....	94

Spisak tabela:

Tabela 1:	Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH.....	19
Tabela 2:	Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	21
Tabela 3:	Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala.....	21
Tabela 4:	Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu).....	21
Tabela 5:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	21
Tabela 6:	Ukupna imovina po zaposlenom.....	22
Tabela 7:	Ukupna imovina banaka prema vlasničkoj strukturi.....	22
Tabela 8:	Učešće grupa banaka u ukupnoj imovini.....	24
Tabela 9:	Novčana sredstva banaka	24
Tabela 10:	Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta.....	24
Tabela 11:	Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	25
Tabela 12:	Sektorska struktura depozita.....	26
Tabela 13:	Struktura depozita stanovništva	27
Tabela 14:	Štednja stanovništva.....	27
Tabela 15:	Ročna struktura štednih depozita stanovništva.....	28
Tabela 16:	Kredit, štednja i depoziti stanovništva	28
Tabela 17:	Izveštaj o stanju regulatornog kapitala.....	29
Tabela 18:	Struktura izloženosti riziku.....	30
Tabela 19:	Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	31
Tabela 20:	Stopa finansijske poluge.....	31
Tabela 21:	Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL.....	32
Tabela 22:	Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika.....	32
Tabela 23:	Sektorska struktura kredita.....	34
Tabela 24:	Ročna struktura kredita.....	34
Tabela 25:	Kredit prema nivoima kreditnog rizika.....	35
Tabela 26:	Struktura kredita za opću potrošnju.....	37
Tabela 27:	Pokazatelji kreditnog rizika.....	39
Tabela 28:	Ostvareni finansijski rezultat banaka.....	39
Tabela 29:	Struktura ukupnih prihoda banaka.....	40
Tabela 30:	Struktura ukupnih rashoda banaka.....	41
Tabela 31:	Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	42
Tabela 32:	LCR.....	44
Tabela 33:	Zaštitni sloj likvidnosti.....	44
Tabela 34:	Neto likvidnosni odlivi.....	45
Tabela 35:	NSFR.....	45
Tabela 36:	Struktura ASF.....	46
Tabela 37:	Struktura RSF.....	46
Tabela 38:	Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću.....	46
Tabela 39:	Ročna usklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza do 180 dana.....	47
Tabela 40:	Pokazatelji likvidnosti.....	48
Tabela 41:	Devizna pozicija (EUR i ukupno).....	49
Tabela 42:	Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige.....	50
Tabela 43:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	54
Tabela 44:	Bilans stanja mikrokreditnog sektora.....	55
Tabela 45:	Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	57
Tabela 46:	Ročna struktura uzetih kredita.....	57
Tabela 47:	Neto mikrokrediti	58
Tabela 48:	Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	58
Tabela 49:	RKG.....	59
Tabela 50:	Ostvareni finansijski rezultat MKO.....	61

Tabela 51: Struktura ukupnih prihoda MKO.....	61
Tabela 52: Struktura ukupnih rashoda MKO.....	62
Tabela 53: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u lizing društvima FBiH.....	64
Tabela 54: Bilans stanja lizing sektora.....	65
Tabela 55: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu.....	66
Tabela 56: Pregled rezervi za finansijski lizing.....	67
Tabela 57: Ostvareni finansijski rezultat lizing društava.....	68
Tabela 58: Struktura ukupnih prihoda lizing društava.....	69
Tabela 59: Struktura ukupnih rashoda lizing društava.....	69
Tabela 60: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema	70
Tabela 61: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	73

Spisak grafikona:

Grafikon 1:	Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %.....	20
Grafikon 2:	Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u %	20
Grafikon 3:	Herfindahlov indeks koncentracije u ukupnoj imovini, kreditima i depozitima	23
Grafikon 4:	Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: ukupna imovina, krediti i depoziti..	23
Grafikon 5:	Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta	25
Grafikon 6:	Ukupni depoziti	26
Grafikon 7:	Omjer kredita i depozita.....	26
Grafikon 8:	Ukupna štednja stanovništva	28
Grafikon 9:	Kreditni	34
Grafikon 10:	Učešće NPL-a u kreditima.....	36
Grafikon 11:	Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama.....	56
Grafikon 12:	Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled).....	59
Grafikon 13:	Pokazatelji kvalitete portfolija.....	60
Grafikon 14:	Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (usporedni pregled).....	66
Grafikon 15:	Struktura procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta	68

Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 miliona KM	Član 24. stav (2) ZoB ¹
Stopa redovnog osnovnog kapitala - 6,75%	Član 38. stav (1) tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke ²
Stopa osnovnog kapitala - 9%	Član 38. stav (1), tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa regulatornog kapitala - 12%	Član 38. stav (1) tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala - 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Član 44. stav (1) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa finansijske poluge - 6%	Član 38. stav (1) tačka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Koeficijent pokrića likvidnosti - LCR \geq 100%	Član 17. stav (2) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke ³
Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja - NSFR \geq 100%	Član 33. stav (2) i (3) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima - najviše do 20% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2) tačka a) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke ⁴
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2) tačka b) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

POVEZNICA 1

POVEZNICA 2

POVEZNICA 3

POVEZNICA 4

Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju
- najviše do 40% priznatog kapitala
banke

Član 3. stav (2) tačka c) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

Odnos promjene ekonomske vrijednosti
bankarske knjige i regulatornog kapitala
≤ 20%

Član 7. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi⁵

Herfindahl-Hirschman indeks - HHI

Predstavlja najčešće korištenu mjeru koncentracije u evropskom i američkom ekonomskom sistemu. HHI je zbir kvadrata procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih učesnika u sistemu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

Koncentracijska stopa - CR

CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupno učešće najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivni, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun, npr. CR 5. Ne postoji jedinstven i općeprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.

Odnos krediti/depoziti i uzeti krediti

Pokazuje odnos najvažnijih bankarskih agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan.

Minimalan iznos osnovnog kapitala MKD
- 500.000 KM

Član 26. stav (1) ZoMKO⁶

Minimalan iznos osnovnog kapitala MKF
- 50.000 KM

Član 36. stav (1) ZoMKO

Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu
aktivu umanjenu za donirani kapital - do
10% za MKF i MKD u kojem MKF ima
većinsko vlasništvo

Član 11. stav (2) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja
i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji⁷

POVEZNICA 5

POVEZNICA 6

POVEZNICA 7

Stopa kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na ukupnu aktivu MKO - preko 10%	Član 11. stav (1) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Portfolio u riziku MKO preko 30 dana (PAR) - do 5%	Član 12. stav (1) tačka c) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Godišnji otpis MKO - do 3%	Član 12. stav (1) tačka d) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Operativna efikasnost poslovanja MKO - do 45%	Član 12. stav (1) tačka b) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Povrat na aktivu MKO prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) - pozitivan	Član 12. stav (1) tačka a) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Minimalan iznos osnovnog kapitala lizing društava - 250.000 KM	Član 8. stav (1) ZoL ⁸
Minimalan iznos osnovnog kapitala društava za faktoring - 750.000 KM	Član 27. stav (1) ZoF ⁹

POVEZNICA 8

POVEZNICA 9

SAŽETAK

*Osnovni pokazatelji poslovanja
bankarskog sektora u FBiH*

Dozvola za rad | 13 komercijalnih banaka, **499** organizacionih dijelova i **6.592** zaposlena, što je za 28 radnika više u odnosu na kraj 2023. godine

Imovina | Imovina banaka **29,4 milijarde KM**, krediti **18 milijardi KM**, novčana sredstva **8,6 milijardi KM**, ulaganja u vrijednosne papire **2,5 milijardi KM**

Kapital | Ukupni kapital **3,7 milijardi KM** (12,7% pasive), od čega dionički kapital **1,6 milijardi KM**, regulatorni kapital **3,2 milijarde KM**, osnovni kapital i redovni osnovni kapital **3,1 milijardu KM**, dopunski kapital **158,3 miliona KM**

Stope kapitala | **18,9%** stopa regulatornog kapitala, stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala **18%**, stopa finansijske poluge **10%**

Bilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika | 27,5 milijardi KM u nivou kreditnog rizika 1 (92,5% ukupnih bilansnih izloženosti), u nivou kreditnog rizika 2 - **1,5 milijardi KM** (5,2% ukupnih bilansnih izloženosti) i **0,7 milijardi KM** u nivou kreditnog rizika 3 (2,3% ukupnih bilansnih izloženosti)

Vanbilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika | 4,4 milijarde KM u nivou kreditnog rizika 1 (93,2% ukupnih vanbilansnih izloženosti), u nivou kreditnog rizika 2 - **0,3 milijarde KM** (6,7% ukupnih vanbilansnih izloženosti) i **3,1 milion KM** u nivou kreditnog rizika 3 (0,1% ukupnih vanbilansnih izloženosti)

Stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti | 3,3% ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - **0,7%**, nivo kreditnog rizika 2 - **11,4%** i nivo kreditnog rizika 3 - **84,1%**

Stopa pokrivenosti ECL-om vanbilansnih izloženosti | 1,4% ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - **0,6%**, nivo kreditnog rizika 2 - **11,7%**, a nivo kreditnog rizika 3 - **54,3%**

Kreditni portfolio | Krediti odobreni stanovništvu **8,9 milijardi KM** (povećanje za 201,7 miliona KM), a krediti odobreni pravnim licima **9,1 milijarda KM** (povećanje za 295,3 miliona KM)

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) | 664,3 miliona KM i čini 3,7% ukupnog kreditnog portfolija (smanjenje za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj prethodne godine). Stopa NPL-a za portfolio pravnih lica iznosi **3,7%**, a za sektor stanovništva **3,6%**. **Stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om | 83,7%** (pravna lica 84%, a stanovništvo 83,3%) i veća je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj prethodne godine

Depoziti | 24,2 milijarde KM (82,5% ukupne pasive), od toga **štedni depoziti stanovništva 11,5 milijardi KM**

Obaveze po uzetim kreditima | 432 miliona KM (1,5% ukupne pasive)

Trend u bilansnim pozicijama | Zabilježeno je **povećanje** neto imovine (1,4%), novčanih sredstava (0,3%), kreditnog portfolija (2,8%), ulaganja u vrijednosne papire (0,3%), ostale imovine (58,3%), kapitala (4,5%), depozita (1,4%), dok je zabilježeno **smanjenje** materijalne imovine (0,5%), plasmana bankama (26,5%), obaveza po uzetim kreditima (3,8%) i ostalih obaveza (11,2%)

Likvidnost bankarskog sektora u FBiH | LCR 228%; NSFR 156% **Zadovoljavajuća** uzimajući u obzir osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka

Profitabilnost | 174,3 miliona KM neto dobit, sve banke su iskazale pozitivan finansijski rezultat

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 14 MKO (devet MKF i pet MKD), **375 organizacionih dijelova i 1.518 zaposlenih**, što je za 69 radnika više u odnosu na kraj prethodne godine

Aktiva MKO | 849,2 miliona KM, veća za 21,8 miliona KM (aktiva MKD veća za 12,4 miliona KM, a MKF za 9,4 miliona KM)

Neto mikrokrediti | 688,1 milion KM (81,1% aktive), veći su za 15,1 milion KM (neto mikrokrediti MKD veći za 8,6 miliona KM, a MKF za 6,5 miliona KM)

PAR preko 30 dana | 0,93%
Godišnja stopa otpisa | 1,07%
Pokazatelji kvaliteta portfolija u okviru propisanih ograničenja uz povećanje PAR-a za 0,04 procentna poena i smanjenje stope otpisa za 0,21 procentni poen

Zaključeno je 33.361 ugovor (2,9% manje) i **isplaćeno 159,9 miliona KM mikrokredita** (15,1% više)

Kapital | 416,4 miliona KM (49% pasive), veći za 11,1 milion KM (rast kapitala MKD za 6,6 miliona KM, a MKF za 4,5 miliona KM)

Obaveze po uzetim kreditima | 390,1 milion KM (46% pasive), povećane za 6,1 milion KM (rast kreditnih obaveza MKD za 4,4 miliona KM, a MKF za 1,7 miliona KM)

Trend | Zabilježeno je povećanje aktive (2,6%), bruto mikrokredita (2,3%), neto mikrokredita (2,2%), RKG (5,8%), materijalne i nematerijalne imovine (20,4%), dugoročnih investicija (7,6%), obaveza po uzetim kreditima (1,6%), ostalih obaveza (12,3%) i kapitala (2,7%), dok je zabilježeno **smanjenje** novčanih sredstava (7,7%) i ostale aktive (4,1%)

Operativna efikasnost poslovanja | 17,12% što je usklađeno s propisanim standardom. **Povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije je pozitivan | 0,93%**

Pozitivan finansijski rezultat | 6,2 miliona KM, smanjenje za 5,3 miliona KM. **Neto dobit MKD | 1,7 miliona KM**, a **višak prihoda nad rashodima MKF | 4,5 miliona KM**

Osnovni pokazatelji poslovanja lizing sektora u FBiH

Dozvola za rad | četiri lizing društva, četiri podružnice u RS-u i **115 zaposlenih**, što je za jednog radnika više u odnosu na kraj prethodne godine

Aktiva lizing sektora | **523,2 miliona KM**, manja za 2,1 milion KM

Neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga | **420,4 miliona KM** (80,3% aktive), veća za devet miliona KM

Dospjela neizmirena potraživanja | **4,5 miliona KM**
Rezerve za gubitke po finansijskom lizingu | **4,8 miliona KM**

Vrijednost novozaključenih lizing ugovora za finansijski i operativni lizing na nivou lizing sistema smanjena za 14,1%, **broj ugovora** povećan za 0,3%

Obaveze po uzetim kreditima | **460,6 miliona KM** (88% pasive), manje za 2,3 miliona KM, uz dominantno učešće dugoročnih kredita

Kapital | **46,8 miliona KM** (9% pasive), veći za 2,9 miliona KM

Trend | Zabilježeno je **povećanje** bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (1,8%), neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (2,2%), neto vrijednosti osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga (1,9%), materijalne i nematerijalne imovine - vlastitih sredstava (7,6%) i kapitala (6,6%), dok je zabilježeno **smanjenje** aktive (0,4%), novca i novčanih ekvivalenata (57%) plasmana bankama (28%), ostale aktive (51,5%), obaveza po uzetim kreditima (0,5%), ostalih obaveza (14,4%) i otpisanih potraživanja (0,3%)

Pozitivan finansijski rezultat | **2,9 miliona KM**, povećanje za 1,4 miliona KM

Osnovni pokazatelji faktoring poslovanja u FBiH

Poslovi faktoringa u FBiH | tri komercijalne banke (dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu)

Ukupan broj novozaključenih ugovora o faktoringu je 73 (više za 32 ugovora), **ukupnog volumena faktoring poslova u iznosu od 36,7 miliona KM** (smanjenje za 5,2 miliona KM ili 12,5%)

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH | 250 hiljada KM, što je manje za 52 hiljade KM

UVOD

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti u skladu sa odredbama ZoA, međunarodnim standardima, principima supervizije i pravilima struke. UO FBA vrši opći nadzor poslovanja FBA, te u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz svog djelokruga. FBA za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH.

U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i objavljuje kvartalne informacije o SBS. Informacija o SBS sa stanjem na dan 31.03.2024. godine sačinjena je korištenjem izvještajnih podataka i informacija koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u dva dijela. U prvom dijelu prezentirana je analiza bankarskog sektora FBiH, struktura, finansijski pokazatelji poslovanja i preporuke.

Drugi dio odnosi se na analizu poslovanja NFI, kao i usklađenost poslovanja NFI sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i lizing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, sa pripadajućim preporukama FBA.

Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderisane NKS i EKS za MKO i ugovore o finansijskom lizingu po segmentima prezentira se sa ciljem veće transparentnosti i uporedivosti za korisnike finansijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije.

Podaci izraženi u procentima u Informaciji iskazani su sa jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima za koje je to relevantno.

BANKARSKI SEKTOR

STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBIH
19

FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA
22

PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR
50

1. BANKARSKI SEKTOR

1.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 31.03.2024. godine u FBiH bankarsku dozvolu ima 13 komercijalnih banaka i sve banke su članice AOD-a. U odnosu na kraj 2023. godine broj banaka se nije mijenjao.

Posebnim zakonskim propisom regulisano je osnivanje i rad RBFBiH, a njen nadzor vrši se u skladu sa Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 1. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 31.03.2024. godine.

Banke iz FBiH na izvještajni datum imaju ukupno 499 organizacionih dijelova, što je za jedan organizacioni dio manje u odnosu na kraj 2023. godine. Na području FBiH posluje 439 organizacionih dijelova banaka. Sedam banaka iz FBiH ima 50 organizacionih dijelova u RS-u, a devet banaka ima deset organizacionih dijelova u BD-u. Tri banke iz RS-a imaju 27 organizacionih dijelova u FBiH, što je za jedan organizacioni dio više u odnosu na kraj 2023. godine.

U tabeli 1 daje se usporedni pregled organizacionih dijelova, mreže bankomata i POS uređaja banaka u FBiH:

Tabela 1: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH					
R. br.	Opis	Poslovna jedinica/viši organizacioni dijelovi	Ostali organizacioni dijelovi	POS uređaji	Bankomati
31.12.2023.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	392	108	26.928	1.299
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	15	11	452	59
Ukupno		407	119	27.380	1.358
31.03.2024.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	392	107	26.552	1.303
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	16	11	458	63
Ukupno		408	118	27.010	1.366

1.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće

Vlasnička struktura banaka¹ u FBiH je sljedeća:

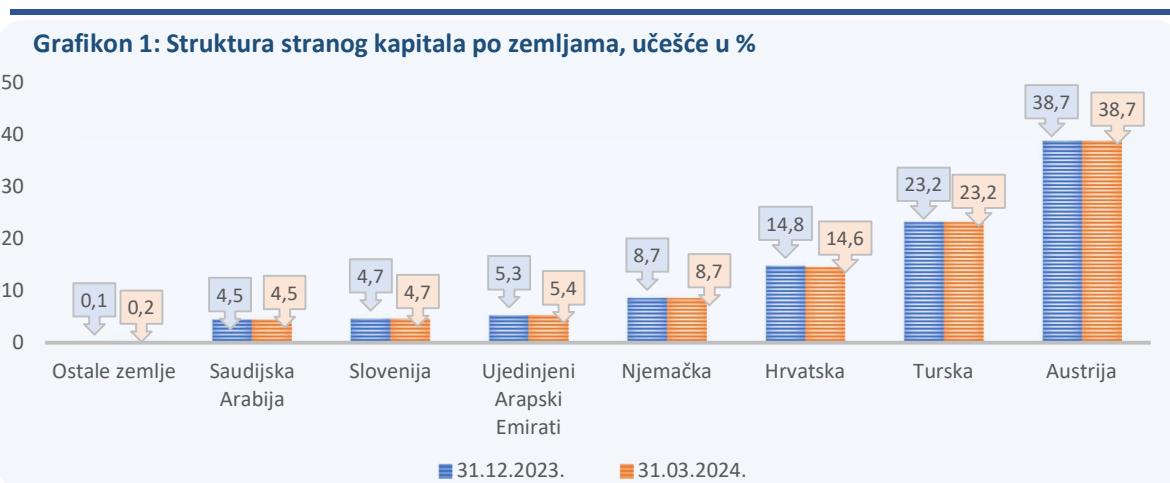
- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 12 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu² - jedna banka.

Od 12 banaka u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu, tri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih lica (rezidenata), dok je devet banaka u većinskom stranom vlasništvu.

¹ Kriterij podjele banaka je vlasništvo u dioničkom kapitalu banaka

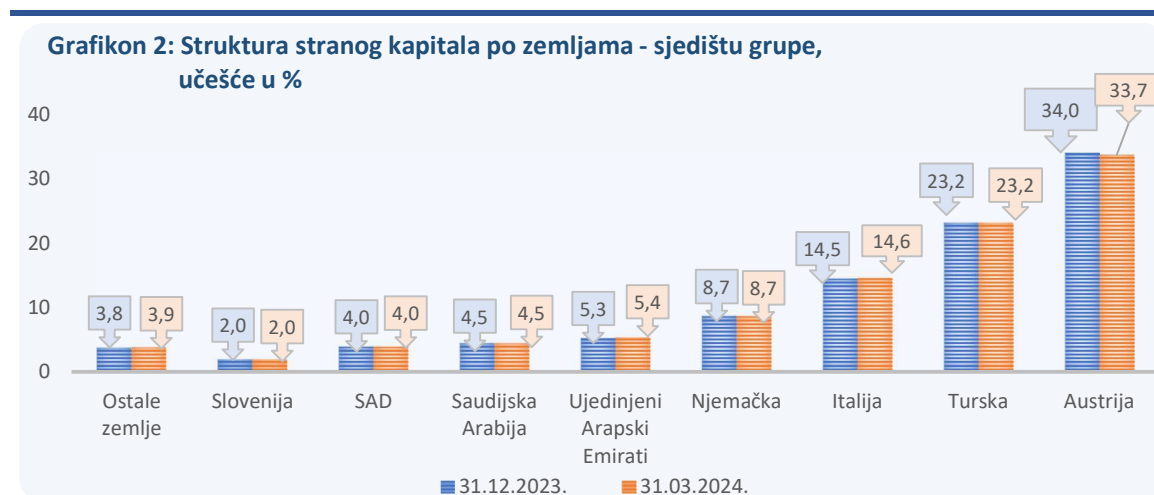
² Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

Ako se posmatra zemlja porijekla dioničara, na izvještajni datum (grafikon 1), najveće učešće i dalje imaju dioničari iz Austrije (38,7% stranog kapitala), zatim Turske (23,2%), Hrvatske (14,6%) i Njemačke (8,7%), dok ostale zemlje nemaju značajnije pojedinačno učešće.

Struktura stranog kapitala može se posmatrati po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH (grafikon 2).

Prema ovom kriteriju najveće učešće imaju bankarske grupe i banke iz Austrije (33,7%), zatim iz Turske (23,2%), Italije (14,6%) i Njemačke (8,7%), dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajnije pojedinačno učešće (ispod 6%).

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na izvještajni datum, povećan je za 160,2 miliona KM ili 4,5% u odnosu na kraj 2023. godine i iznosi 3,7 milijardi KM (tabela 2). Povećanje ukupnog kapitala ostvareno je kao neto efekat: povećanja po osnovu ostvarenog tekućeg finansijskog rezultata za prvi kvartal 2024. godine u iznosu od 174,3 miliona KM, povećanja po osnovu fer vrednovanja imovine u iznosu od 7,9 miliona KM i smanjenja po osnovu isplate dividende u iznosu od 22 miliona KM.

- 000 KM -

Tabela 2: Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu

R. br.	Banke	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državne banke	125.094	3,5	126.806	3,4	101
2.	Privatne banke	3.452.725	96,5	3.611.242	96,6	105
	Ukupno	3.577.819	100	3.738.048	100	104

Posmatrano kroz učešće državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH (tabela 3):

- 000 KM -

Tabela 3: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala

R. br.	Dionički kapital	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državni kapital	96.556	6,1	96.556	6,1	100
2.	Privatni kapital (rezidenti)	363.108	22,9	364.811	23,1	100
3.	Strani kapital (nerezidenti)	1.122.725	71,0	1.121.022	70,8	100
	Ukupno	1.582.389	100	1.582.389	100	100

U tabeli 4 daje se pregled tržišnih udjela banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu) kroz periode:

Tabela 4: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)

R. br.	Banke	31.12.2023.			31.03.2024.		
		Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. imovini %	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. imovini %
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Banke s većinskim državnim kapitalom	1	3,5	3,8	1	3,4	3,8
2.	Banke s većinskim privat. kap. rezidenata	3	13,0	13,1	3	12,3	12,7
3.	Banke s većinskim stranim kapitalom	9	83,5	83,1	9	84,3	83,5
	Ukupno	13	100	100	13	100	100

1.1.3. Kadrovska struktura

Na izvještajni datum u bankarskom sektoru bilo je zaposleno 6.592 radnika, što je za 28 radnika ili 0,4% više u odnosu na kraj 2023. godine (tabela 5).

Tabela 5: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH

R. br.	Stepen stručne spreme	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	4.190	63,8	4.201	63,7	100
2.	Viša stručna sprema - VŠS	385	5,9	389	5,9	101
3.	Srednja stručna sprema - SSS	1.987	30,3	2.000	30,4	101
4.	Ostali	2	0,0	2	0,0	100
	Ukupno	6.564	100	6.592	100	100

Jedan od pokazatelja koji utječe na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer imovine i broja zaposlenih, odnosno iznos imovine po zaposlenom (tabela 6), pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

- 000 KM -

Broj zaposlenih 1	31.12.2023.			31.03.2024.		
	Ukupna imovina 2	Imovina po zaposlenom 3	Broj zaposlenih 4	Ukupna imovina 5	Imovina po zaposlenom 6	
6.564	28.948.004	4.410	6.592	29.362.190	4.454	

1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

1.2.1. Bilans stanja

U prethodnom periodu, usljed donošenja novog Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine i Pravilnika o kontnom okviru i sadržaju konta za banke i druge finansijske organizacije s ciljem usklađivanja sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, izvršene su izmjene u izvještajima koje banke dostavljaju FBA. S ciljem usklađivanja regulatorne forme izvještaja bilansa stanja i bilansa uspjeha i pratećih analitičkih obrazaca sa novom formom propisanom od strane FMF-a, FBA je u 2022. godini izvršila izmjenju i dopunu Odluke o izvještajima koje banke dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe, sa primjenom od 31.03.2023. godine, uz obavezno paralelno izvještavanje prema postojećem izvještajnom okviru do 31.12.2023. godine. Banke su prešle na novi izvještajni okvir sa finansijskim datumom 31.03.2024. godine.

Sažeti bilans stanja banaka u FBiH prema novom izvještajnom okviru - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda sa stanjem na dan 31.03.2024. godine, daje se u Prilogu 2. ove Informacije, sa usporednim podacima na kraju 2023. godine. U Prilogu 3. daje se pregled ukupne imovine, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH na dan 31.03.2024. godine.

Ukupna imovina bankarskog sektora u FBiH sa 31.03.2024. godine iznosi 29,4 milijarde KM i za 414,2 miliona KM ili 1,4% je veća u odnosu na kraj 2023. godine. U strukturi imovine bilansa stanja banaka, najveće učešće imaju krediti (61,2%), zatim slijede novčana sredstva (29,4%), te vrijednosni papiri (8,5%). U okviru ukupnih izvora bilansa stanja banaka, najveće učešće imaju depoziti (82,5%) i kapital (12,7%). Na izvještajni datum u odnosu na kraj 2023. godine zabilježen je rast novčanih sredstava, ulaganja u vrijednosne papire, kredita, depozita i ukupnog kapitala, dok je zabilježeno smanjenje obaveza po uzetim kreditima.

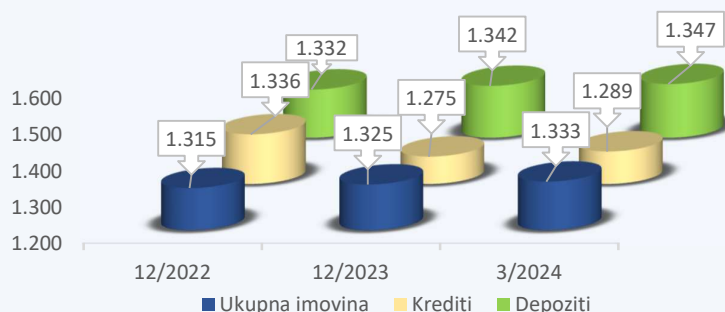
U tabeli 7 daje se pregled ukupne imovine banaka prema vlasničkoj strukturi:

- 000 KM -

R. br.	Banke	31.12.2023.			31.03.2024.			Indeks (7/4)
		Broj banaka	Ukupna imovina	Učešće %	Broj banaka	Ukupna imovina	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Državne	1	1.113.618	3,8	1	1.111.784	3,8	100
2.	Privatne	12	27.834.386	96,2	12	28.250.406	96,2	101
	Ukupno	13	28.948.004	100	13	29.362.190	100	101

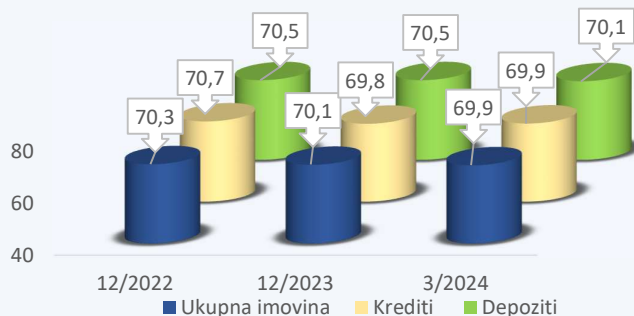
Herfindahlov indeks koncentracije (grafikon 3) u odnosu na kraj 2023. godine povećan je u sve tri kategorije (za imovinu osam jedinica, za depozite pet jedinica i za kredite 14 jedinica) i pokazuje umjerenu koncentraciju u sve tri relevantne kategorije.

Grafikon 3: Herfindahlov indeks koncentracije u ukupnoj imovini, kreditima i depozitima

Ako se posmatraju koncentracijske stope, odnosno ukupno učešće pet najvećih banaka u sektoru - CR5 u odnosu na kraj 2023. godine (grafikon 4), prisutno je smanjenje koncentracijskih stopa kod tržišnog učešća za 0,2 procentna poena i depozita za 0,4 procentna poena, dok je koncentracijska stopa kod kredita povećana za 0,1 procentni poen. Dvije najveće banke u sektoru čine 42,5% tržišta (ukupna imovina 43,2%, krediti 40,8% i depoziti 43,5%).

Grafikon 4 : Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: ukupna imovina, krediti i depoziti

Bankarski sektor može se prezentirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini ukupne imovine³ (tabela 8). Na izvještajni datum u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini ukupne imovine, izdvajaju se dvije banke sa učešćem od 43,2%, koje čine I grupu banaka sa ukupnom imovinom preko četiri milijarde KM. U odnosu na kraj 2023. godine nije bilo promjena u strukturi grupa banaka u ukupnoj imovini bankarskog sektora FBiH.

³ Banke su podijeljene u četiri grupe u zavisnosti od veličine ukupne imovine

- 000 KM -

Tabela 8: Učešće grupa banaka u ukupnoj imovini

R. br.	Iznos ukupne imovine	31.12.2023.			31.03.2024.		
		Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	I (preko 4 milijarde KM)	12.375.933	42,8	2	12.679.155	43,2	2
2.	II (2-4 milijarde KM)	7.902.993	27,3	3	7.829.090	26,6	3
3.	III (1-2 milijarde KM)	6.986.953	24,1	5	7.164.097	24,4	5
4.	IV (ispod 1 milijarde KM)	1.682.125	5,8	3	1.689.848	5,8	3
	Ukupno	28.948.004	100	13	29.362.190	100	13

Novčana sredstva na nivou bankarskog sektora FBiH (tabela 9) iznose 8,6 milijardi KM i bilježe povećanje u odnosu na kraj 2023. godine za 26,4 miliona KM ili 0,3%. U valutnoj strukturi novčanih sredstava u odnosu na kraj 2023. godine, učešće domaće valute smanjeno je sa 73,7% na 66,6%.

- 000 KM -

Tabela 9: Novčana sredstva banaka

R. br.	Novčana sredstva	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Gotov novac	1.164.678	13,6	1.128.155	13,1	97
2.	Račun rezervi kod CBBiH (uključujući iznos obavezne rezerve kod CBBiH)	5.541.847	64,5	4.968.516	57,7	90
3.	Novčana sredstva na računima depozita kod depozitnih institucija u BiH	11.510	0,1	8.099	0,1	70
4.	Novčana sredstva na računima depozita kod depozitnih institucija u inostranstvu	1.872.504	21,8	2.511.930	29,1	134
5.	Novčana sredstva u procesu naplate	2	0,0	1	0,0	50
6.	Ostala gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.249	0,0	1.502	0,0	120
	Ukupno	8.591.790	100	8.618.203	100	100

Na izvještajni datum u odnosu na kraj 2023. godine, prisutno je povećanje novčanih sredstava na računima depozita kod depozitnih institucija u inostranstvu i ostale gotovine i gotovinskih ekvivalenata, a smanjenje novčanih sredstava zabilježeno je na poziciji gotovog novca, računa rezervi kod CBBiH, računa depozita kod depozitnih institucija u BiH i novčanih sredstava u procesu naplate.

Portfolio vrijednosnih papira (tabela 10) iznosi 2,5 milijardi KM i povećan je za 8,4 miliona KM ili 0,3% u odnosu na kraj 2023. godine.

- 000 KM -

Tabela 10: Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Vlasnički vrijednosni papiri	29.580	1,2	31.624	1,3	107
2.	Dužnički vrijednosni papiri:	2.471.295	98,8	2.477.641	98,7	100
2.1.	VP svih nivoa vlasti u BiH	1.108.698	44,3	1.154.501	46,0	104
2.2.	Državni VP (druge zemlje)	1.135.776	45,4	1.088.203	43,4	96
2.3.	Korporativne obveznice ⁴	226.821	9,1	234.937	9,3	104
	Ukupno	2.500.875	100	2.509.265	100	100

⁴ Najveći dio, cca 91%, odnosi se na obveznice banaka iz EU, V. Britanije, SAD, Turske i Saudijske Arabije

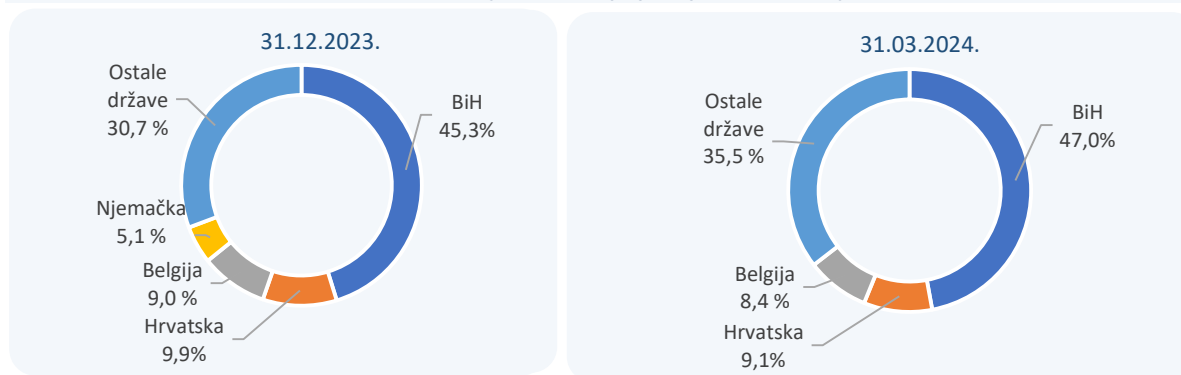
U okviru izloženosti u vidu dužničkih vrijednosnih papira, najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada (tabela 11) i to vrijednosni papiri koje je emitovala FBiH ukupne vrijednosti 859,6 miliona KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 294,4 miliona KM.

- 000 KM -

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	815.229	73,6	859.619	74,5	105
1.1.	Trezorski zapisi	93.574	8,5	116.703	10,1	125
1.2.	Obveznice	721.655	65,1	742.916	64,4	103
2.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	292.981	26,4	294.392	25,5	100
2.1.	Trezorski zapisi	35.794	3,2	35.774	3,1	100
2.2.	Obveznice	257.187	23,2	258.618	22,4	101
	Ukupno	1.108.210	100	1.154.011	100	104

Ako se ukupna izloženost u vidu vrijednosnih papira posmatra prema izloženosti po zemljama (grafikon 5), najveće učešće od 47% je prema emitentima iz BiH, zatim slijedi Hrvatska sa učešćem od 9,1%, Belgija sa učešćem od 8,4% i ostale države sa pojedinačnim učešćem ispod 5%.

Grafikon 5: Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta

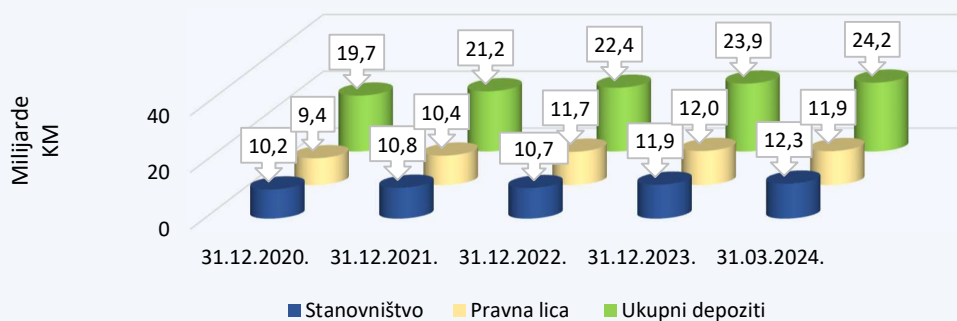
1.2.2. Obaveze

Depoziti, kao najznačajniji izvor finansiranja banaka, učestvuju sa 82,5% u ukupnim izvorima bankarskog sektora FBiH i u odnosu na kraj 2023. godine smanjeno je učešće istih za 0,1 procentni poen. Depoziti iznose 24,2 milijarde KM i povećani su u odnosu na kraj 2023. godine za 325,8 miliona KM ili 1,4%. Od ukupnog iznosa depozita, 1,7 milijardi KM ili 6,9% odnosi se na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

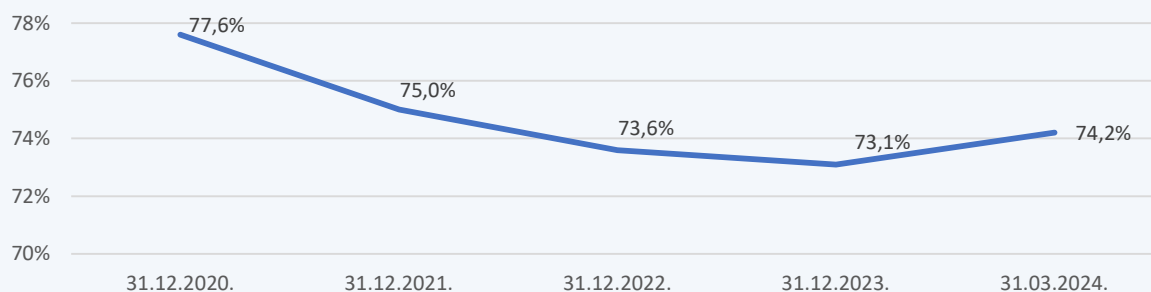
Uzeti krediti banaka imaju učešće od 1,5% od ukupnih izvora i u odnosu na kraj 2023. godine smanjeno je učešće istih za 0,1 procentni poen. Isti iznose 432 miliona KM i smanjeni su za 29,2 miliona KM ili 6,3% u odnosu na kraj 2023. godine. Ako se uzetim kreditima dodaju i subordinisani dugovi u iznosu od 274,9 miliona KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju učešće od 2,4%.

U grafikonu 6 i grafikonu 7 daju se pregledi ukupnih depozita i omjera kredita i depozita po periodima:

Grafikon 6: Ukupni depoziti

Grafikon 7: Omjer kredita i depozita

U tabeli 12 dat je prikaz sektorske strukture depozita:

- 000 KM -

Tabela 12: Sektorska struktura depozita

R. br.	Sektor	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Vladine institucije	3.111.672	13,0	2.998.975	12,4	96
2.	Javna preduzeća	1.757.365	7,3	1.946.991	8,0	111
3.	Privatna preduzeća i društva	5.656.226	23,7	5.602.345	23,1	99
4.	Bankarske institucije	179.679	0,8	119.377	0,5	66
5.	Nebankarske finansijske institucije	712.629	3,0	690.710	2,9	97
6.	Neprofitne organizacije	572.311	2,4	583.759	2,4	102
7.	Stanovništvo	11.909.788	49,8	12.283.329	50,7	103
	Ukupno	23.899.670	100	24.225.486	100	101

Najveće učešće u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa iznosom od 12,3 milijarde KM ili 50,7% i njihovo učešće je povećano za 0,9 procentnih poena u odnosu na kraj 2023. godine.

Rast depozita u odnosu na kraj 2023. godine ostvaren je kod depozita javnih preduzeća za 189,6 miliona KM ili 10,8%, depozita neprofitnih organizacija za 11,4 miliona KM ili 2% i depozita stanovništva za 373,5 miliona KM ili 3,1%. Smanjenje depozita zabilježeno je kod depozita vladinih

institucija za 112,7 miliona KM ili 3,6%, depozita privatnih preduzeća i društava za 53,9 miliona KM ili 1%, depozita bankarskih institucija za 60,3 miliona KM ili 33,6% i kod depozita nebankarskih finansijskih institucija za 21,9 miliona KM ili 3,1%. Finansiranje u vidu depozita bankarskih grupa prisutno je u šest banaka u FBiH, tako da se 42,3% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na depozite bankarskih grupa.

Učešće depozita u domaćoj i stranoj valuti u odnosu na ukupne depozite bankarskog sektora FBiH nije se mijenjalo u odnosu na kraj 2023. godine. Depoziti u domaćoj valuti učestvuju sa 71%, a depoziti u stranoj valuti sa 29%. Depoziti u domaćoj valuti iznose 17,2 milijarde KM i povećani su za iznos od 232,9 miliona KM ili 1,4% u odnosu na kraj 2023. godine, dok depoziti u stranim valutama iznose 7 milijardi KM i povećani su za iznos od 92,9 miliona KM ili 1,3%.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, u odnosu na kraj 2023. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 23,7 milijardi KM i imaju učešće od 97,9% (povećanje za 0,2 procentna poena), a depoziti nerezidenata iznose 0,5 milijardi KM, što je 2,1% ukupnih depozita (smanjenje za 0,2 procentna poena).

U tabeli 13 daje se struktura depozita stanovništva:

- 000 KM -

R. br.	Struktura	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Tekući računi	5.074.714	42,6	5.364.467	43,7	106
2.	Štedni depoziti po viđenju	3.108.768	26,1	3.098.940	25,2	100
3.	Oročeni do jedne godine	285.324	2,4	295.176	2,4	103
4.	Oročeni preko jedne godine	2.685.254	22,5	2.773.221	22,6	103
5.	Namjenski depoziti	435.990	3,7	426.432	3,5	98
6.	Obrtnici	319.738	2,7	325.093	2,6	102
	Ukupno	11.909.788	100	12.283.329	100	103

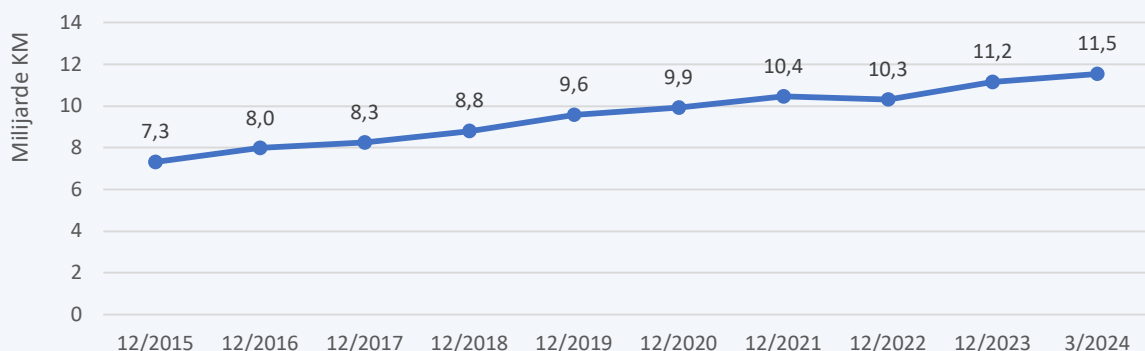
Trend rasta štednih depozita po periodima je kontinuiran, izuzev 2022. godine. Promjene u trendu rasta depozita u 2022. godini bile su vezane za eksterne događaje i dominantno za jednu banku koja je uspješno restrukturirana u drugom kvartalu 2022. godine. U 2023. godini i prvom kvartalu 2024. godine nastavljen je trend rasta štednih depozita. Sa 31.03.2024. godine štedni depoziti iznose 11,5 milijardi KM i u odnosu na kraj 2023. godine povećani su za 377,7 miliona KM ili 3,4%.

Trend štednje stanovništva prikazan je u tabeli 14 i grafikonu 8.

- 000 KM -

R. br.	Banke	Iznos		Indeks (4/3)
		31.12.2023.	31.03.2024.	
1	2	3	4	5
1.	Državne	129.007	134.552	104
2.	Privatne	11.025.053	11.397.252	103
	Ukupno	11.154.060	11.531.804	103

Grafikon 8: Ukupna štednja stanovništva

Od ukupnog iznosa štednje, 62% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 38% u stranoj valuti. U odnosu na kraj 2023. godine povećani su kratkoročni štedni depoziti stanovništva za 289,8 miliona KM ili 3,4% (povećanje učešća za 0,1 procentni poen), kao i dugoročni štedni depoziti stanovništva za 88 miliona KM ili 3,3% (smanjenje učešća za 0,1 procentni poen).

Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u tabeli 15:

- 000 KM -

Tabela 15: Ročna struktura štednih depozita stanovništva						
R. br.	Štedni depoziti	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Kratkoročni štedni depoziti	8.468.806	75,9	8.758.583	76,0	103
2.	Dugoročni štedni depoziti	2.685.254	24,1	2.773.221	24,0	103
	Ukupno	11.154.060	100	11.531.804	100	103

U tabeli 16 daje se pregled kredita stanovništvu, štednje i depozita stanovništva po periodima:

- 000 KM -

Tabela 16: Krediti, štednja i depoziti stanovništva				
R. br.	Opis	31.12.2023.	31.03.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Krediti stanovništva	8.713.280	8.914.985	102
2.	Štednja stanovništva	11.154.060	11.531.804	103
2.1.	Oročena štednja	2.970.578	3.068.397	103
2.2.	Štednja po viđenju	8.183.482	8.463.407	103
3.	Kredit/Štednja	78%	77%	
4.	Depoziti stanovništva	11.909.788	12.283.329	103
5.	Kredit/Depoziti stanovništva	73%	73%	

Kredit odobreni stanovništvu iznose 8,9 milijardi KM i povećani su za 2,3% u odnosu na kraj 2023. godine. Depoziti stanovništva bilježe povećanje od 3,1% i iznose 12,3 milijarde KM. Pokazatelj odnos kredita i štednje smanjen je za jedan procentni poen, a pokazatelj odnos kredita i depozita stanovništva ostao je na istom nivou u odnosu na kraj 2023. godine.

1.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

Ukupan kapital banaka, na dan 31.03.2024. godine iznosio je 3,7 milijardi KM i ostvareno je povećanje istog za 160,2 miliona KM ili za 4,5% u odnosu na kraj 2023. godine (vidjeti pod 1.1.2. - Struktura vlasništva i tržišno učešće).

U tabeli 17 daje se izvještaj o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.03.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Regulatorni kapital	3.152.001	3.223.459	102
1.1.	Osnovni kapital	2.993.245	3.065.161	102
1.1.1.	Redovni osnovni kapital	2.993.245	3.065.161	102
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.582.046	1.582.046	100
1.1.1.2.	Premija na dionice	118.164	118.164	100
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog osnovnog kapitala	0	0	-
1.1.1.4.	(-) Stvarne ili potencijalne obaveze kupovine vlastitih instrumenata redovnog osnovnog kapitala	0	0	-
1.1.1.5.	Zadržana dobit prethodnih godina	538.322	562.898	105
1.1.1.6.	Priznata dobit ili gubitak	-83.400	-83.793	100
1.1.1.7.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	-64.921	-56.117	86
1.1.1.8.	Ostale rezerve	1.025.332	1.062.375	104
1.1.1.9.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-75.667	-74.021	98
1.1.1.10.	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjnih za povezane poreske obaveze	-10.475	-9.857	94
1.1.1.11.	(-) Odgođena poreska imovina koja se može odbiti i koja zavisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-22.115	-21.881	99
1.1.1.12.	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-14.041	-14.653	104
1.1.1.13.	Elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala - ostalo	0	0	-
1.1.2.	Dodatni osnovni kapital	0	0	-
1.2.	Dopunski kapital	158.756	158.298	100
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinisani dugovi	158.756	158.298	100
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	0	0	-
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	0	0	-
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	0	0	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala - ostalo	0	0	-

Regulatorni kapital banaka u FBiH iznosi 3,2 milijarde KM i u odnosu na kraj 2023. godine veći je za 71,5 miliona KM ili 2,3%. Osnovni kapital i redovni osnovni kapital banaka iznose 3,1 milijardu KM, sa ostvarenim povećanjem od 71,9 miliona KM ili 2,4%, dok dopunski kapital iznosi 158,3 miliona KM i u odnosu na kraj 2023. godine bilježi smanjenje za 0,5 miliona KM ili 0,3%. U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH osnovni kapital učestvuje sa 95,1% (12/2023. godine 95%), dok dopunski kapital učestvuje sa 4,9% (12/2023. godine 5%).

Detaljnija analiza pokazuje da su najveći utjecaj na promjenu osnovnog kapitala imale sljedeće stavke:

- povećanje po osnovu uključene dobiti u iznosu od 62,1 milion KM,
- povećanje akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti po osnovu fer vrednovanja imovine u iznosu od 7,9 miliona KM,
- povećanje po osnovu smanjenja odbitne stavke - odgođena porezna imovina u iznosu od 0,9 miliona KM i
- povećanje po osnovu smanjenja odbitne stavke - nematerijalna imovina u iznosu od 1,6 miliona KM i
- smanjenje po osnovu povećanja odbitne stavke - ulaganje u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje od 0,6 miliona KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja. Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH na dan 31.03.2024. godine (tabela 18) iznosi 17 milijardi KM.

- 000 KM -

Tabela 18: Struktura izloženosti riziku

R. br.	Izloženost riziku	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik	15.069.379	92,1	15.535.654	91,1	103
2.	Izloženosti riziku namirenja/slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	-
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	88.934	0,5	131.138	0,8	147
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.200.210	7,4	1.379.989	8,1	115
Ukupan iznos izloženosti riziku		16.358.523	100	17.046.781	100	104

Ukupan iznos izloženosti riziku na nivou bankarskog sektora FBiH povećan je za 688,3 miliona KM ili 4,2% u odnosu na kraj prethodne godine. U posmatranom periodu iznos izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik povećan je za 466,3 miliona KM ili 3,1%, iznos izloženosti za tržišni rizik za 42,2 miliona KM ili 47,5% a izloženost riziku za operativni rizik za 179,8 miliona KM ili 15%.

Na kraju prvog tromjesečja 2024. godine, četiri banke u sektoru nisu iskazale izloženost za valutni rizik, jer im neto otvorena valutna pozicija ne prelazi iznos od 2% regulatornog kapitala, dok ih je na kraju 2023. godine bilo šest. Značajnije povećanje izloženosti za tržišni rizik na nivou bankarskog sektora FBiH, najvećim dijelom posljedica je, pored većeg broja banaka koje su iskazale izloženost za valutni rizik, i značajnog povećanja neto otvorene pozicije za EUR kod tri banke. Također, izloženost riziku za operativni rizik se značajnije povećala na nivou bankarskog sektora FBiH u odnosu na kraj prethodne godine. Povećanje je zabilježeno kod svih banaka, zbog povećanja trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja usljed većeg relevantnog pokazatelja u prethodnoj godini, pri čemu je povećanje izloženosti za operativni rizik kod četiri banke veće od 20%.

Na posmatrani datum, banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (učešće 91,1%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U odnosu na kraj prethodne godine, učešće kreditnog rizika u ukupnoj izloženosti smanjeno je za jedan procentni poen, učešće izloženosti za tržišni rizik povećano je za 0,3 procentna poena, dok je učešće izloženosti za operativni rizik povećano za 0,7 procentnih poena. U okviru izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik najveće učešće ima izloženost prema stanovništvu (5,4 milijarde KM ili 34,5%), zatim izloženost prema privrednim

društva (4,4 milijarde KM ili 28,3%), te izloženost osigurana nekretninama (3,8 milijardi KM ili 24,4%).

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na nivou sektora. Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH, daju se u tabeli 19:

- 000 KM -

R. br	Stope kapitala	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma	
		31.12.2023.	31.03.2024.
1	2	3	4
1.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	18,3%	18,0%
2.	Višak (+)/ manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	1.889.044	1.914.504
3.	Stopa osnovnog kapitala	18,3%	18,0%
4.	Višak (+) / manjak (-) osnovnog kapitala	1.520.978	1.530.951
5.	Stopa regulatornog kapitala	19,3%	18,9%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	1.188.982	1.177.846

Stopa regulatornog kapitala iznosi 18,9% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum, a što se odnosi i na ostale stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala). U odnosu na kraj 2023. godine stopa regulatornog kapitala smanjena je za 0,4 procentna poena, dok su stope redovnog osnovnog i osnovnog kapitala smanjene za 0,3 procentna poena.

U tabeli 20 daje se pregled stope finansijske poluge bankarskog sektora FBiH (odnos osnovnog kapitala i ukupne izloženosti banke) kroz periode:

- 000 KM -

R. br.	Vrijednosti izloženosti	31.12.2023.	31.03.2024.
1	2	3	4
1.	Izloženosti stope finansijske poluge	30.349.217	30.764.524
2.	Osnovni kapital	2.993.245	3.065.161
	Stopa finansijske poluge	9,9%	10,0%

Na kraju prvog tromjesečja 2024. godine stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora iznosi 10%, veća je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2023. godine i značajno je veća u odnosu na regulatorno propisani minimum.

1.2.4. Kreditni rizik

Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka¹⁰ definisana su pravila za upravljanje kreditnim rizikom, način raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, vrste prihvatljivih kolaterala i drugo. Sve izloženosti raspoređuju se u tri nivoa kreditnog rizika: nivo kreditnog rizika 1 - nizak nivo kreditnog rizika, nivo kreditnog rizika 2 - povećan nivo kreditnog rizika i nivo kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu neizmirenja obaveza.

POVEZNICA 10

U tabeli 21 daje se pregled izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema ključnim kategorijama finansijske imovine, vanbilansnih izloženosti i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 21: Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL							
R. br.	Opis	31.12.2023.			31.03.2024.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	6.153.862	11.337	0,2	6.153.770	9.728	0,2
2.	Finans. imovina po amortiz. trošku	21.876.796	962.703	4,4	22.310.329	951.643	4,3
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti	1.265.844	1.134	0,1	1.218.163	0	0,0
4.	Ostala finansijska imovina	45.575	3.984	8,7	46.202	4.851	10,5
I Ukupno bilansna izloženost		29.342.077	979.158	3,3	29.728.464	966.222	3,3
5.	Izdane garancije	1.813.247	38.251	2,1	1.785.299	38.706	2,2
6.	Nepokriveni akreditivi	54.851	662	1,2	59.170	652	1,1
7.	Neopozivo odobreni a neiskoriš. krediti	2.200.814	19.548	0,9	2.129.380	19.995	0,9
8.	Ostale potencijalne obaveze banke	685.099	7.997	1,2	699.608	4.584	0,7
II Ukupno vanbilansne stavke		4.754.011	66.458	1,4	4.673.457	63.937	1,4
Ukupna izloženost (I+II)		34.096.088	1.045.616	3,1	34.401.921	1.030.159	3,0

Ukupna izloženost banaka na izvještajni datum iznosi 34,4 milijarde KM, od čega se 29,7 milijardi KM odnosi na bilansne izloženosti, a 4,7 milijardi KM na vanbilansne stavke. U prvom tromjesečju 2024. godine zabilježeno je povećanje bilansne izloženosti u odnosu na kraj 2023. godine za iznos od 386,4 miliona KM ili 1,3%, a nastalo je kao neto efekat povećanja finansijske imovine koja se vrednuje po amortizovanom trošku za 433,5 miliona KM (2%) i ostale finansijske imovine za 0,6 miliona KM (1,4%), a smanjenja finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti za 47,7 miliona KM ili 3,8%.

U istom periodu zabilježeno je smanjenje vanbilansnih stavki za 80,5 miliona KM ili 1,7%, kao neto efekat smanjenja na pozicijama izdatih garancija (27,9 miliona KM ili 1,5%) i neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita (71,4 miliona KM ili 3,2%), a povećanja na pozicijama nepokrivenih akreditiva (4,3 miliona KM ili 7,9%) i ostalih potencijalnih obaveza banke (14,5 miliona KM ili 2,1%).

U tabeli 22 daje se pregled bilansnih i vanbilansnih izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 22: Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika							
R. br.	Opis	31.12.2023.			31.03.2024.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Nivo kreditnog rizika 1	27.024.199	205.884	0,8	27.498.267	204.840	0,7
2.	Nivo kreditnog rizika 2	1.606.919	175.898	10,9	1.533.215	175.175	11,4
3.	Nivo kreditnog rizika 3	710.959	597.376	84,0	696.982	586.207	84,1
I Ukupno bilansna izloženost		29.342.077	979.158	3,3	29.728.464	966.222	3,3
4.	Nivo kreditnog rizika 1	4.436.310	28.350	0,6	4.358.269	25.604	0,6
5.	Nivo kreditnog rizika 2	314.227	35.750	11,4	312.132	36.674	11,7
6.	Nivo kreditnog rizika 3	3.474	2.358	67,9	3.056	1.659	54,3
II Ukupno vanbilansne stavke		4.754.011	66.458	1,4	4.673.457	63.937	1,4
Ukupna izloženost (I+II)		34.096.088	1.045.616	3,1	34.401.921	1.030.159	3,0

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 1 iznosi 27,5 milijardi KM i čini 92,5% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2023. godine povećana za 474,1 milion KM ili za 1,8%, najvećim dijelom kao neto efekat povećanja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za 558,6 miliona KM, gotovine za 25,3 miliona KM, vrijednosnih papira za 8,3 miliona KM, sredstava obavezne rezerve kod CBBiH za 26,6 miliona KM, a smanjenja depozita kod banaka za 99,7 miliona KM i ostale imovine za 45,7 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 1,5 milijardi KM i čini 5,2% ukupne bilansne izloženosti. U odnosu na kraj 2023. godine ista je manja za 73,7 miliona KM ili 4,6%. Smanjenje ukupne bilansne izloženosti u ovom nivou kreditnog rizika ostvareno je kao posljedica smanjenja kreditnog portfolija u nivou kreditnog rizika 2 za 48,1 milion KM, novčanih sredstava i depozita kod depozitnih institucija za 25,4 miliona KM i ostale imovine za 0,2 miliona KM.

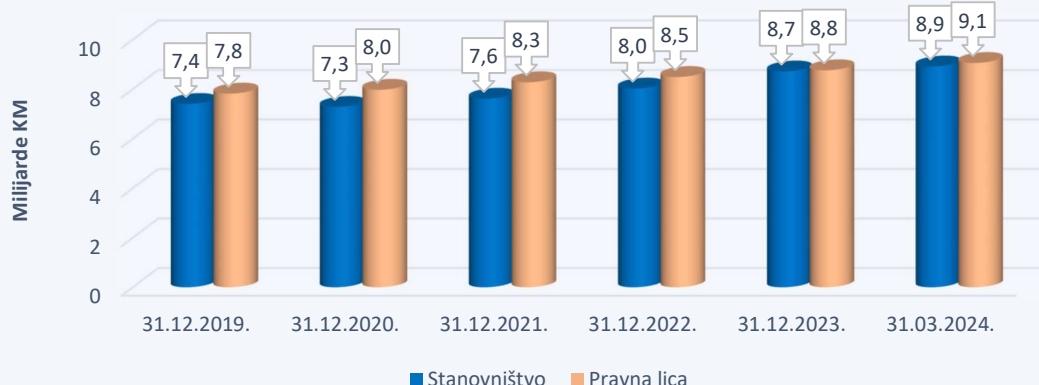
Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 3 iznosi 697 miliona KM i čini 2,3% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2023. godine smanjena za 14 miliona KM ili 2%, najvećim dijelom zbog smanjenja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika.

U prvom tromjesečju 2024. godine, a u odnosu na kraj 2023. godine, ECL za nivo kreditnog rizika 1 za bilansnu izloženost smanjen je za jedan milion KM, za nivo kreditnog rizika 2 za 0,7 miliona KM, a za nivo kreditnog rizika 3 za 11,2 miliona KM. U posmatranom periodu, stopa pokrivenosti ECL-om za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 smanjena je za 0,1 procentni poen (sa 0,8% na 0,7%), u nivou kreditnog rizika 2 povećana je za 0,5 procentnih poena (sa 10,9% na 11,4%), a u nivou kreditnog rizika 3 povećana je za 0,1 procentni poen (sa 84% na 84,1%). Ukupna stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti iznosi 3,3%, koliko je iznosila i na kraju 2023. godine.

Vanbilansna izloženost raspoređena u nivo kreditnog rizika 1 na posmatrani datum iznosi 4,4 milijarde KM i čini 93,2% ukupne vanbilansne izloženosti. Izloženost u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 312,1 milion KM ili 6,7% ukupne vanbilansne izloženosti, dok je u nivou kreditnog rizika 3 raspoređeno 3,1 milion KM ili 0,1% ukupne vanbilansne izloženosti. Ukupna pokrivenost vanbilansnih izloženosti ECL-om iznosi 1,4%, isto kao i na kraju prethodne godine. U odnosu na kraj prethodne godine stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 2 povećana je za 0,3 procentna poena (sa 11,4% na 11,7%), za nivo kreditnog rizika 3 smanjena je za 13,6 procentnih poena (sa 67,9% na 54,3%), dok je za nivo kreditnog rizika 1 ostala na istom nivou (0,6%).

Na izvještajni datum krediti iznose 18 milijardi KM i isti su veći za 497 miliona KM ili za 2,8% u odnosu na kraj 2023. godine. Krediti stanovništvu iznose 8,9 milijardi KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 49,6% i u odnosu na kraj 2023. godine povećani su za 201,7 miliona KM ili za 2,3%. Krediti pravnim licima iznose 9,1 milijardu KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 50,4% i u odnosu na kraj 2023. godine ostvarili su povećanje od 295,3 miliona KM ili 3,4% (grafikon 9). Ukoliko se isključi povećanje kratkoročnih izloženosti niskog rizika kod jedne banke, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija pravnih lica od 3,1%.

Grafikon 9: Krediti

Trend i promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u tabeli 23:

- 000 KM -

Tabela 23: Sektorska struktura kredita

R. br.	Sektori	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Vladine institucije	318.550	1,8	313.335	1,7	98
2.	Javna preduzeća	419.948	2,4	404.290	2,3	96
3.	Privatna preduzeća i društva	7.537.881	43,1	7.818.739	43,5	104
4.	Bankarske institucije	351.192	2,0	375.669	2,1	107
5.	Nebankarske finansijske institucije	116.365	0,7	127.920	0,7	110
6.	Neprofitne organizacije	18.830	0,1	18.096	0,1	96
7.	Stanovništvo	8.713.280	49,9	8.914.985	49,6	102
	Ukupno	17.476.046	100	17.973.034	100	103

U tabeli 24 daje se ročna struktura kredita po sektorima:

- 000 KM -

Tabela 24: Ročna struktura kredita

R. br.	Sektori	31.12.2023.				31.03.2024.			Indeks		
		Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	(6/3)	(7/4)	(8/5)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1.	Vladine institucije	2.476	316.072	2	5.118	307.661	556	207	97	27.800	
2.	Javna preduzeća	96.430	321.742	1.776	96.787	305.938	1.565	100	95	88	
3.	Privatna preduzeća i druš.	2.863.522	4.366.660	307.699	3.026.292	4.481.219	311.228	106	103	101	
4.	Bankarske institucije	350.249	0	943	375.648	20	1	107	-	0	
5.	Nebankarske fin. institucije	17.639	98.726	0	24.966	102.911	43	142	104	-	
6.	Neprofitne organizacije	7.449	11.160	221	7.491	10.374	231	101	93	105	
7.	Stanovništvo	427.814	8.099.056	186.410	387.738	8.341.161	186.086	91	103	100	
	Ukupno	3.765.579	13.213.416	497.051	3.924.040	13.549.284	499.710	104	103	101	

U odnosu na kraj 2023. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH povećani su za 158,5 miliona KM ili 4,2%, dok su dugoročni krediti povećani za 335,8 miliona KM ili 2,5%. Dospjela

potraživanja po kreditima iznose 499,7 miliona KM ili 2,8% ukupnog kreditnog portfolija i veća su za 2,7 miliona KM ili 0,5% u odnosu na kraj 2023. godine.

U valutnoj strukturi kredita najveće učešće od 69,3% ili 12,5 milijardi KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni sa valutnom klauzulom sa učešćem od 28,5% ili 5,1 milijardu KM (EUR: 5,1 milijarda KM ili 99,99%, CHF: 0,2 miliona KM ili 0,01%), a najmanje učešće od 2,2% ili 0,4 milijarde KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 99,9%).

U tabeli 25 daje se pregled kredita pravnim licima i stanovništvu prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 25: Krediti prema nivoima kreditnog rizika							
R. br.	O p i s	31.12.2023.			31.03.2024.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8
I Krediti pravna lica							
1.	Nivo kreditnog rizika 1	7.458.566	93.177	1,2	7.805.403	90.857	1,2
2.	Nivo kreditnog rizika 2	954.625	107.019	11,2	912.989	106.879	11,7
3.	Nivo kreditnog rizika 3	349.575	290.869	83,2	339.657	285.340	84,0
Ukupno I		8.762.766	491.065	5,6	9.058.049	483.076	5,3
II Krediti stanovništvo							
4.	Nivo kreditnog rizika 1	7.802.520	79.519	1,0	8.014.320	82.929	1,0
5.	Nivo kreditnog rizika 2	582.534	63.195	10,8	576.072	63.312	11,0
6.	Nivo kreditnog rizika 3	328.226	275.987	84,1	324.593	270.359	83,3
Ukupno II		8.713.280	418.701	4,8	8.914.985	416.600	4,7
Ukupno krediti							
7.	Nivo kreditnog rizika 1	15.261.086	172.696	1,1	15.819.723	173.786	1,1
8.	Nivo kreditnog rizika 2	1.537.159	170.214	11,1	1.489.061	170.191	11,4
9.	Nivo kreditnog rizika 3	677.801	566.856	83,6	664.250	555.699	83,7
Ukupno krediti (I+II)		17.476.046	909.766	5,2	17.973.034	899.676	5,0

Kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 1 iznosi 15,8 milijardi KM i čini 88% ukupnog kreditnog portfolija. Isti je u odnosu na kraj 2023. godine povećan za 558,6 miliona KM ili za 3,7%. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 1 iznosi 1,1% (pravna lica 1,2%, stanovništvo 1%), i na istom je nivou kao na kraju 2023. godine.

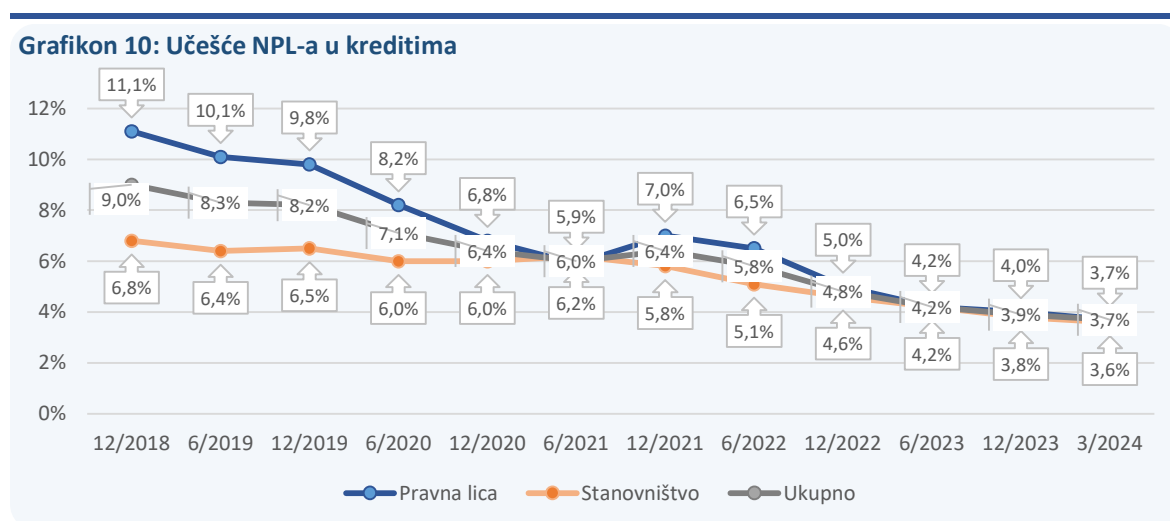
Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 1,5 milijardi KM i čini 8,3% ukupnog kreditnog portfolija. U odnosu na kraj 2023. godine isti je manji za 48,1 milion KM ili 3,1%. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 2 iznosi 11,4% (pravna lica 11,7%, stanovništvo 11%) i u odnosu na kraj prethodne godine veća je za 0,3 procentna poena.

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) iznosi 0,7 milijardi KM i čini 3,7% ukupnog kreditnog portfolija, dok je na kraju prethodne godine stopa NPL-a iznosila 3,9%. Smanjenje istog za 13,6 miliona KM ili 2% u odnosu na kraj 2023. godine nastalo je kao neto efekat: novih NPL-ova u iznosu od 42,2 miliona KM, oporavka u iznosu od 6,9 miliona KM, naplate u iznosu od 30,1 milion KM, računovodstvenog i trajnog otpisa u iznosu od 18,6 miliona KM, te ostalih stavki u iznosu od

0,2 miliona KM. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 3 iznosi 83,7% (pravna lica 84%, a stanovništvo 83,3%) i veća je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj prethodne godine.

Od ukupnih kredita pravnim licima, na NPL se odnosi 339,7 miliona KM ili 3,7%, što je za 0,3 procentna poena manje nego na kraju 2023. godine. Za sektor stanovništva NPL iznosi 324,6 miliona KM ili 3,6% kreditnog portfolija stanovništva, što je smanjenje za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2023. godine.

Pregled NPL-a (kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 3) daje se u grafikonu 10:

Sektorska analiza kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH data je u Prilogu 4. Informacije, a zasnovana je na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih lica (prema NACE⁵ šifarniku djelatnosti) i stanovništva (po namjeni).

Kod kredita pravnim licima najveće učešće imaju krediti odobreni sljedećim sektorima: trgovina (3,2 milijarde KM ili 35,3% kredita pravnih lica, odnosno 17,8% ukupnog kreditnog portfolija), prerađivačka industrija (2,2 milijarde KM ili 24,1% kredita pravnih lica, odnosno 12,1% ukupnih kredita), građevinarstvo (0,7 milijardi KM ili 7,8% kredita pravnih lica, odnosno 3,9% ukupnih kredita), te finansijska djelatnost (0,6 milijardi KM ili 7% kredita pravnih lica, odnosno 3,5% ukupnih kredita).

Učešće NPL-a kod kredita odobrenih sektoru trgovine iznosi 3,2% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 91,1%), sektoru prerađivačke industrije je 4,9% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 78,1%), sektoru građevinarstva 1,6% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 95,7%), dok kod sektora finansijske djelatnosti iznosi 0,1% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 72,8%). Kod kredita odobrenih ostalim privrednim djelatnostima, najveće učešće NPL-a prisutno je kod kredita odobrenih poljoprivredi (22,4%), djelatnosti opskrbe vodom, uklanjanja otpadnih voda, te sanacije okoliša (15,9%) i djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (14,3%).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveće učešće imaju krediti za opću potrošnju (sedam milijardi KM ili 78,2% kredita stanovništvu, odnosno 38,8% ukupnog kreditnog portfolija) i krediti

⁵ Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u EU - NACE (engl. Statistical Classification of Economic Activities in the European Community)

odobreni za stambene potrebe (1,8 milijardi KM ili 20,7% kredita stanovništvu, odnosno 10,3% ukupnog kreditnog portfolija). Učešće NPL-a kod kredita odobrenih za opću potrošnju iznosi 4,3% (stopa pokrivenosti ECL-om je 84,4%), dok je kod stambenih kredita 1% (stopa pokrivenosti ECL-om je 65,8%).

U tabeli 26 daje se struktura kredita stanovništvu za opću potrošnju prema vrsti proizvoda:

- 000 KM -

Tabela 26: Struktura kredita za opću potrošnju

R. br.	Vrsta proizvoda	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Hipotekarni krediti	720.896	10,5	760.633	10,9	106
2.	Lombardni krediti	15.071	0,2	18.930	0,3	126
3.	Kreditni za kupovinu motornih vozila	5.150	0,1	5.073	0,1	99
4.	Potrošački nenamjenski krediti	5.350.118	78,2	5.428.940	77,9	101
5.	Potrošački namjenski krediti	330.374	4,8	324.129	4,6	98
6.	Prekoračenja po tekućem računu	246.519	3,6	266.156	3,8	108
7.	Kartični proizvodi koji imaju karakteristike odgođenog plaćanja	147.982	2,2	145.381	2,1	98
8.	Ostali krediti	24.030	0,4	23.433	0,3	98
	Ukupno	6.840.140	100	6.972.675	100	102

U uslovima globalne ekonomske nestabilnosti i rasta inflacije, praćene rastom kamatnih stopa na međunarodnom tržištu, FBA je donijela Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa¹¹ sa ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga, stabilnosti bankarskog sistema u smislu utjecaja efekata odluke na kvalitet kreditnog portfolija banaka, te postizanja makroekonomske ravnoteže.

Odluka predviđa povećanje minimalnih stopa koje su banke u obavezi primjenjivati za ECL u slučaju značajnijeg rasta kamatnih stopa. Odredbe odluke naročito utječu na zaštitu korisnika finansijskih usluga, a što podrazumijeva da banka neće povećati kamatnu stopu iznad nivoa koji se smatra značajnim, ukoliko procijeni da će navedeno povećanje kamatne stope imati utjecaja na kreditnu sposobnost korisnika finansijske usluge i da će isto dovesti korisnika finansijske usluge u status neizmirenja obaveza, te može ponuditi mogućnost modifikacije kreditne izloženosti. Također, odluka ima za cilj dodatno stimulirati banke da iznađu način zadržavanja kamatnih stopa na razumnim nivoima, i ograničiti postupke banaka koji bi mogli imati nepovoljne utjecaje na građane i privredu, te u konačnici na rast sistemskih rizika.

Kada se posmatra ukupan kreditni portfolio na nivou bankarskog sektora FBiH sa stanovišta načina ugovorene kamatne stope, primjetan je trend povećanja kredita ugovorenih sa fiksnom kamatnom stopom, koji iznose 14,7 milijardi KM ili 81,6% ukupnog portfolija (31.12.2023. godine: 13,9 milijardi KM ili 79,4%), dok je 3,3 milijarde KM ili 18,4% ukupnog portfolija ugovoreno sa promjenjivom kamatnom stopom (31.12.2023. godine: 3,6 milijardi KM ili 20,6% ukupnog portfolija).

POVEZNICA 11

Od ukupnog iznosa kredita pravnim licima, 1,2 milijarde KM ili 12,8% je ugovoreno sa promjenjivom kamatnom stopom, dok je 7,9 milijardi KM ili 87,2% ugovoreno sa fiksnom kamatnom stopom. Kada je riječ o kreditima stanovništvu, sa promjenjivom kamatnom stopom ugovoreno je 2,1 milijardu KM ili 24,2%, dok je 6,8 milijardi KM ili 75,8% ugovoreno sa fiksnom kamatnom stopom.

Prema izvještajnim podacima banaka, značajan rast kamatne stope sa 31.03.2024. godine u odnosu na referentni datum utvrđen je u dijelovima portfolija kod devet banaka i nije bilo značajnijih izmjena u učešću istog u ukupnom kreditnom portfoliju u odnosu na prethodni period. Banke u FBiH su većinom ograničile NKS i nisu uzrokovale dodatni rast troškova za klijente.

Na posmatrani datum, ECL za kredite kod kojih je utvrđen značajan rast kamatne stope, bez primjene Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa iznosili bi 12,5 miliona KM, dok su ECL sa primjenom navedene Odluke utvrđeni u iznosu od 19,6 miliona KM. Iz navedenih podataka, može se zaključiti da su banke formirale dodatne ECL u ukupnom iznosu od 7,1 milion KM za kredite kod kojih je utvrđen značajan rast kamatnih stopa.

Efekti predmetne odluke su višestruki, odnosno poduzete aktivnosti FBA na ublažavanju rizika rasta kamatnih stopa rezultirale su:

- prilagođavanjem banaka i ograničenim usklađivanjem kamatne stope kredita sa promjenjivom kamatnom stopom;
- ograničenim iznosom kredita kod kojih je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- povećanjem rezervi za ECL za pokriće gubitaka usljed rasta kreditnog rizika, odnosno pogoršanja kvaliteta kredita kod kojih je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- stabiliziranjem nivoa kredita u nivou kreditnog rizika 3 na nivou bankarskog sektora FBiH;
- niskim nivoom kredita u nivou kreditnog rizika 3 kod kredita za koje je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- neometanim nastavkom kreditiranja privrede i stanovništva i
- zadržavanjem kamatnih stopa na novoodobrene kredite na nivou prije početka primjene predmetne Odluke.

Izostanak navedenih mjera FBA potencijalno bi imao, između ostalog, za posljedicu automatski i potpuni prijenos efekata promjene nivoa kamatnih stopa izvan BiH na tržište i portfolio kredita u BiH, značajan rast kamatnog prihoda, rast udjela nekvalitetne aktive sa dugoročnim ekonomskim posljedicama, kao i rast kreditnog rizika bez adekvatnih efekata na mjerenje i iskazivanje ECL-a. FBA kontinuirano prati i razmatra potrebu uvođenja dodatnih mjera i poduzima aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštiti deponenata, te unapređenju sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH.

U tabeli 27 dat je pregled najznačajnijih koeficijenata koji se koriste za ocjenu kreditnog rizika u bankama u FBiH:

- %-

Tabela 27: Pokazatelji kreditnog rizika

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.03.2024.
1	2	3	4
1.	Stopa nekvalitetnih izloženosti	2,1	2,0
2.	Stopa pokrivenosti nekvalitetnih izloženosti sa ECL	83,9	84,0
3.	Stopa pokrivenosti ukupne izloženosti sa ECL	3,1	3,0
4.	Stopa NPL	3,9	3,7
5.	Stopa pokrivenosti NPL sa ECL	83,6	83,7
6.	Stopa pokrivenosti ukupnih kredita sa ECL	5,2	5,0
7.	Novi NPL*/Ukupni prihodujući krediti	0,1	0,0
8.	NPL/Ukupni kapital i ECL za NPL (Teksaški koeficijent)	16,4	15,5
9.	Neto NPL/Računovodstveni kapital	3,1	2,9
10.	Dospjeli krediti/Ukupni krediti	2,8	2,8

* Iznos rasta/pada NPL na izvještajni datum u odnosu na usporedni period

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno ocjeni prakse odobravanja, praćenja i analize izloženosti kreditnom riziku, uspostave sistema ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika, raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, postupanja sa nekvalitetnim izloženostima, te upravljanja rizikom koncentracije.

1.2.5. Profitabilnost

Na održivu profitabilnost banaka najznačajnije utječe kvalitet aktive. Također, profitabilnost banaka može biti pod utjecajem i ostalih rizika, strukture, diverzificiranosti i troškova izvora finansiranja, troškovne efikasnosti, eksternih faktora koji su specifični za bankarski, odnosno finansijski sektor u FBiH (razvijenost finansijskog sistema, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i eksternih makroekonomskih faktora (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, posmatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti nivoa i kvaliteta zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Nivo, održivost i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na nivou bankarskog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.03.2024. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 174,3 miliona KM, što je za 39,5 miliona KM više u odnosu na isti period 2023. godine (tabela 28). Sve banke sa sjedištem u FBiH iskazale su pozitivan finansijski rezultat.

- 000 KM -

Tabela 28: Ostvareni finansijski rezultat banaka

R. br.	Opis	01.01. - 31.03.2023.		01.01. - 31.03.2024.	
		Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6
1.	Dobit	134.881	13	174.349	13
2.	Gubitak	0	0	0	0
	Ukupno	134.881	13	174.349	13

U Prilogu 5. prikazan je sažeti bilans uspjeha banaka u FBiH - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period 01.01. - 31.03.2024. godine, sa usporednim podacima za isti izvještajni period 2023. godine.

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, u prvom tromjesečju 2024. godine na nivou bankarskog sektora u FBiH ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 403,9 miliona KM i u odnosu na isti period prethode godine veći su za 58,6 miliona KM ili za 17% (tabela 29).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 31.03.2023.		01.01. - 31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
	I Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.	Računi depozita kod drugih banaka	15.829	4,6	33.039	8,2	209
2.	Kreditni i finansijski najmovi	176.339	51,1	192.196	47,6	109
3.	Ostali prihodi od kamata po imovini po amortiziranom trošku	6.336	1,8	14.125	3,5	223
4.	Prihodi po imovini po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	776	0,2	1.847	0,5	238
5.	Prihodi po imovini po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	6.634	1,9	6.246	1,5	94
	Ukupno I	205.914	59,6	247.453	61,3	120
	II Nekatni prihodi					
6.	Naknade i provizije	116.807	33,8	127.596	31,6	109
7.	Neto pozitivne/(negativne) kursne razlike	10.490	3,0	13.101	3,2	125
8.	Ostali dobici i (gubici) od finansijske imovine	-598	-0,2	2.211	0,5	-370
9.	Neto dobici/(gubici) od derivatnih fin. instrumenata	1.154	0,3	-102	0,0	-9
10.	Dobici i (gubici) od dugoročne nefinansijske imovine	1.357	0,4	3.502	0,9	258
11.	Ostali prihodi	10.238	3,0	10.167	2,5	99
	Ukupno II	139.448	40,4	156.475	38,7	112
	Ukupni prihodi (I+II)	345.362	100	403.928	100	117

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 61,3%, dok nekatni prihodi učestvuju sa 38,7%. U odnosu na isti period prethodne godine, došlo je do povećanja učešća prihoda od kamata i sličnih prihoda za 1,7 procentnih poena, koliko iznosi smanjenje učešća nekatnih prihoda. U posmatranom periodu, ostvareni ukupni kamatni i slični prihodi veći su za 41,5 miliona KM ili 20,2%. Dominantna stavka u ovim prihodima su kamatni prihodi po kreditima i finansijskim najmovima, koji su veći za 15,9 miliona KM ili 9%, ali je njihovo učešće u ukupnim prihodima smanjeno za 3,5 procentnih poena. U istom periodu smanjeno je učešće kredita i potraživanja po poslovima lizinga u ukupnoj imovini banaka za 0,4 procentna poena (sa 61,6% na 61,2%), dok je prosječna ponderisana NKS na kredite ostala na istom nivou (3,17%).

U prva tri mjeseca 2024. godine kamatni prihodi po računima depozita kod drugih banaka veći su za 17,2 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine zbog rasta međubankarskih kamatnih stopa na tržištu novca u EU, pri čemu se 67,4% povećanja odnosi na četiri banke.

Od ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na poziciji ostalih kamatnih prihoda po imovini koja se vrednuje po amortiziranom trošku za 7,8 miliona KM i poziciji kamatnih prihoda po imovini koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha za 1,1 milion KM, dok su kamatni prihodi po imovini koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat smanjeni za 0,4 miliona KM.

Ukoliko se posmatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva - 48,9%, zatim na prihode od privatnih preduzeća - 25,9%, od bankarskih institucija - 15,7%, vladinih institucija - 6,3%, od javnih preduzeća - 1,9%, a od ostalih sektora 1,3%.

Ukupni nekamatni prihodi su u prva tri mjeseca 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine zabilježili povećanje od 17 miliona KM ili 12,2%. U strukturi istih, najveća stavka su prihodi po naknadama i provizijama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za 10,8 miliona KM ili 9,2%, pri čemu jedna banka nije ostvarila rast ovih prihoda, dok se na jednu banku odnosi 35,3% povećanja. U okviru ostvarenih prihoda po osnovu naknada i provizija, najveće učešće od 27,2% imaju prihodi ostvareni po kartičnom poslovanju, slijede prihodi od naknada po računima sa učešćem od 22,7%, a zatim naknade po poslovima UPP-a od 15,2%. Posmatrano po sektorskoj strukturi, najveći dio prihoda od naknada ostvaren je od stanovništva (43,4%), zatim privatnih preduzeća (42,8%) i bankarskih institucija (7%).

U prva tri mjeseca 2024. godine na nivou bankarskog sektora FBiH ostvarene su neto pozitivne kursne razlike u iznosu od 13,1 milion KM, što je za 2,6 miliona ili 24,9% više nego u istom periodu prošle godine. Sve banke, osim jedne, imale su neto pozitivne kursne razlike, dok su u istom periodu prethodne godine tri banke imale neto negativne kursne razlike. Ostali dobitci (gubici) od finansijske imovine u posmatranom periodu povećani su za 2,8 miliona KM, pri čemu se 73,1% povećanja odnosi na jednu banku. Neto dobitke/(gubitke) od derivatnih finansijskih instrumenata iskazuju dvije banke u sistemu, pri čemu je jedna banka iskazala dobitke, a druga gubitke. Dobici i (gubici) od dugoročne nefinansijske imovine su u posmatranom periodu veći za 2,1 milion KM, kao posljedica značajnog povećanja kod jedne banke.

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni rashodi na nivou bankarskog sektora u FBiH u prva tri mjeseca 2024. godine iznose 224,7 miliona KM i u odnosu na isti period 2023. godine veći su za 18,1 milion KM ili 8,8% (tabela 30).

- 000 KM -

Tabela 30: Struktura ukupnih rashoda banaka						
R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 31.03.2023.		01.01. - 31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I Rashodi od kamata i slični rashodi						
1.	Depoziti	14.522	7,0	20.865	9,3	144
2.	Obaveze po uzetim kreditima	2.103	1,0	3.225	1,4	153
3.	Subordinisani dugovi	3.150	1,6	2.365	1,1	75
4.	Ostali rashodi od kamata	2.118	1,0	1.086	0,5	51
Ukupno I		21.893	10,6	27.541	12,3	126
II Nekamatni rashodi						
5.	Umanjenja vrijednosti i rezervisanja	4.672	2,3	1.802	0,8	39
6.	Naknade i provizije	26.697	12,9	27.651	12,3	104
7.	Troškovi zaposlenih	68.430	33,1	75.133	33,4	110
8.	Troškovi amortizacije	16.167	7,8	18.009	8,0	111
9.	Ostali troškovi i rashodi	68.677	33,3	74.541	33,2	109
Ukupno II		184.643	89,4	197.136	87,7	107
Ukupni rashodi (I+II)		206.536	100	224.677	100	109

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi sa učešćem od 87,7%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 12,3%. U odnosu na isti period prethodne godine, povećano je

učešće kamatnih rashoda za 1,7 procentnih poena, za koliko je smanjeno učešće nekamatnih rashoda. U posmatranom periodu kamatni i slični rashodi povećani su za 5,6 miliona KM ili 25,8%, pri čemu su kamatni rashodi po depozitima povećani za 6,3 miliona KM ili 43,7% zbog povećanja depozita u posmatranom periodu i zbog tendencije rasta kamatnih stopa na depozite. Prosječna ponderisana NKS za prva tri mjeseca 2023. godine iznosila je 0,69%, dok u prvom tromjesečju 2024. godine iznosi 1,72%. Povećanje kamatnih rashoda po depozitima zabilježeno je kod svih banaka osim dvije.

Kamatni rashodi po uzetim kreditima u posmatranom periodu povećani su zbog rasta kamatnih stopa za 1,1 milion KM ili za 53,4%, dok je u isto vrijeme nivo zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima smanjen za 58,4 miliona KM ili 11,9%. U okviru kamatnih rashoda stope smanjenja ostvarene su kod rashoda po subordinisanim dugovima (24,9% ili 0,8 miliona KM) i ostalim rashodima od kamata (48,7% ili jedan milion KM).

Na nivou bankarskog sektora u FBiH, u prvom tromjesečju 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, ukupni nekamatni rashodi povećani su za 12,5 miliona KM ili za 6,8%. U okviru istih, stopa smanjenja zabilježena je kod rashoda po osnovu umanjenja vrijednosti i rezervisanja od 61,4% ili 2,9 miliona KM. Četiri banke kroz neto efekat nisu imale rashoda umanjenja vrijednosti u prvom kvartalu 2024. godine. U okviru rashoda od naknada i provizija najveće učešće imaju rashodi po kartičnom poslovanju (65,4%), te uslugama platnog prometa (17,8%). Troškovi zaposlenih su u prva tri mjeseca 2024. godine veći za 6,7 miliona KM ili 9,8%, pri čemu su sve banke imale stope rasta ovih troškova. Troškovi amortizacije su u posmatranom periodu imali najveću stopu rasta od 11,4%, s tim da su tri banke imale smanjenje ovih troškova, a 45,8% povećanja odnosi se na jednu banku.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U tabeli 31 dat je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

- 000 KM ili % -

Tabela 31: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti				
R. br.	Opis	31.03.2023.	31.03.2024.	
1	2	3	4	
1.	Dobit	134.881	174.349	
2.	Prosječna neto aktiva	27.219.691	28.966.832	
3.	Prosječni ukupni kapital	3.317.986	3.692.719	
4.	Neto kamatni prihod	184.021	219.912	
5.	Neto prihod od naknada i provizija	90.110	99.945	
6.	Neto kamatni prihod nakon troškova ECL-a	173.683	211.769	
7.	Neto operativni prihod	287.143	338.388	
8.	Nekamatni prihod	127.046	137.763	
9.	Operativni rashodi	153.274	167.683	
10.	Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	0,5	0,6	
11.	Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	4,1	4,7	
12.	Neto kamatni prihod nakon troškova ECL/Prosječna aktiva (NIA)	0,6	0,7	
13.	Neto kamatni prihod/Neto operativni prihod	64,1	65,0	
14.	Omjer troškova i prihoda (CIR)*	53,4	49,6	

* CIR eng. Cost-income Ratio

Svi pokazatelji profitabilnosti pokazuju trend poboljšanja u odnosu na isti period prethodne godine. Neto kamatni prihod povećan je za 35,9 miliona KM ili 19,5%, pri čemu je zabilježeno i povećanje njegovog učešća u neto operativnom prihodu, sa 64,1% na 65%.

1.2.6. Ponderisane NKS i EKS

Sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti uslova banaka za odobravanje kredita i primanje depozita, te zaštite klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i za organizacione dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH. Banke su obavezne mjesečno izvještavati FBA o prosječnim ponderisanim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, u skladu sa [Odlukom o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite](#)¹² i [Uputstvom za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope](#)¹³

FBA na osnovu dostavljenih podataka, prema utvrđenoj metodologiji, izračunava prosječne ponderisane NKS i EKS za bankarski sektor i iste zavise, osim od visine kamatnih stopa pojedinačnih banaka, i od volumena i strukture novoodobrenih kredita, odnosno novougovorenih depozita.

Za potrebe korisnika kredita, a prilikom analize trenda kamatnih stopa, relevantno je pratiti kretanje prosječne ponderisane EKS, obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani sa kreditom, tj. uslovima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih lica ako je osiguranje uslov za odobravanje kredita, te drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uslov su za korištenje kredita).

U Prilogu 6. daje se pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na kredite i depozite po periodima.

Ukupna prosječna ponderisana EKS na novoodobrene kredite u prva tri mjeseca 2024. godine u bankarskom sektoru FBiH iznosi 3,69% i u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 3,71%, smanjena je za 0,02 procentna poena. Kada se posmatra ročna struktura novoodobrenih kredita, prosječna ponderisana EKS na dugoročne kredite smanjena je za 0,16 procentnih poena (sa 5,51% na 5,35%), dok je za kratkoročne kredite povećana za 0,02 procentna poena (sa 2,41% na 2,43%). Posmatrano prema sektorskoj strukturi, prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite privredi povećana je za 0,14 procentnih poena (sa 2,54% na 2,68%), prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite stanovništvu povećana je za 0,29 procentnih poena (sa 6,45% na 6,74%), dok je prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite ostalim sektorima smanjena za 0,01 procentni poen (sa 5,45% na 5,44%).

POVEZNICA 12

POVEZNICA 13

Ukupna prosječna ponderisana EKS na depozite prikupljene od početka 2024. godine u bankarskom sektoru FBiH iznosi 1,74% i u odnosu na isti period 2023. godine, kada je iznosila 0,69%, povećana je za 1,05 procentnih poena. Posmatrano prema ročnosti depozita, prosječna ponderisana EKS na kratkoročne depozite zabilježila je povećanje za 0,46 procentnih poena (sa 0,95% na 1,41%), a na dugoročne depozite za 1,22 procentna poena (sa 0,65% na 1,87%). Kada se posmatra sektorska struktura prikupljenih depozita, prosječna ponderisana EKS na depozite privrede povećana je za 1,04 procentna poena (sa 0,97% na 2,01%), prosječna ponderisana EKS na depozite stanovništva povećana je za 0,99 procentnih poena (sa 0,57% na 1,56%), dok je prosječna ponderisana EKS na depozite ostalih sektora povećana za 0,50 procentnih poena (sa 1,18% na 1,68%).

1.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu, te jedan od ključnih preduslova za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor, njegovu stabilnost i sigurnost.

U tabeli 32 daje se pregled ispunjenja LCR-a, pokazatelja kratkoročne otpornosti banaka na rizik likvidnosti, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.03.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	6.643.532	6.034.614	91
2.	Neto likvidnosni odlivi	3.127.611	2.651.011	85
	LCR	212%	228%	

LCR na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 228% i značajno je veći u odnosu na regulatorno propisani minimum, te sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a.

Struktura zaštitnog sloja likvidnosti, po tržišnoj vrijednosti nakon primjene korektivnih faktora, prikazana je u tabeli 33:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.03.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Likvidna imovina nivoa 1	6.643.532	6.034.614	91
1.1.	Gotovina	1.164.676	1.128.154	97
1.2.	Rezerve centralne banke koje se mogu povući	3.103.152	2.503.235	81
1.3.	Imovina centralne vlade	1.201.900	1.178.204	98
1.4.	Imovina jedinica regionalne vlade i lokalne vlasti	1.109.925	1.150.731	104
1.5.	Imovina multilateralne razvojne banke i međunarodnih organizacija	63.879	74.290	116
2.	Likvidna imovina nivoa 2	0	0	-
2.1.	Likvidna imovina nivoa 2a	0	0	-
2.2.	Likvidna imovina nivoa 2b	0	0	-
	Ukupno (1+2)	6.643.532	6.034.614	91

Zaštitni sloj likvidnosti iznosi šest milijardi KM i bilježi smanjenje od 0,6 milijardi KM ili 9,2% u odnosu na kraj prethodne godine zbog smanjenja sredstava kod CBBiH iznad obavezne rezerve za 19,3%. U strukturi zaštitnog sloja likvidnosti učestvuje samo likvidna imovina nivoa 1, a najveće učešće ima iznos iznad obavezne rezerve koju banke drže u CBBiH sa 41,5%, zatim imovina centralne vlade sa 19,5%, imovina jedinica regionalne vlade sa 19,1% i gotovina sa 18,7%.

Izračun neto likvidnosnih odliva može se vidjeti iz tabele 34:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.03.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Ukupni odlivi	6.044.233	6.109.626	101
2.	Ukupni prilivi	3.002.306	3.722.943	124
3.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75% odliva	2.916.622	3.458.615	119
	Neto likvidnosni odlivi (1-3)	3.127.611	2.651.011	85

Pri izračunu neto likvidnosnih odliva, kod deset banaka, odlivi su umanjeni za iznos ukupnih priliva, a kod tri je ograničeno priznavanje likvidnosnih priliva na 75% ukupnih likvidnosnih odliva.

U strukturi odliva koji iznose 27,1 milijardu KM (prije primjene stope odliva), najveće učešće imaju odlivi po osnovu depozita stanovništva (11,1 milijarda KM ili 40,9% ukupnih odliva, od čega se na stabilne depozite odnosi šest milijardi KM ili 54,1% odliva depozita stanovništva), zatim depoziti drugih klijenata (9,1 milijarda KM ili 33,7% ukupnih odliva), te drugi proizvodi i usluge (4,2 milijarde KM ili 15,3% ukupnih odliva).

U strukturi ukupnih priliva koji iznose 3,7 milijardi KM, najveće učešće imaju novčana potraživanja od finansijskih klijenata (2,7 milijardi KM ili 72,5% ukupnih priliva), na koje je primijenjena stopa priliva od 100%, zatim prilivi po osnovu finansijskih derivata (0,6 milijardi KM ili 15,1% ukupnih priliva) na koje je, također, primijenjena stopa priliva od 100%, te potraživanja od klijenata koji nisu finansijski klijenti u iznosu od 0,3 milijarde KM ili 9,2% ukupnih priliva, a na koje je primijenjena stopa priliva od 50%.

Sa ciljem smanjenja rizika finansiranja tokom dužeg vremenskog perioda, Odlukom o upravljanju likvidnosti banaka propisano je da su banke od 31.12.2022. godine dužne kontinuirano održavati minimalni NSFR. NSFR-om se banke podstiču da finansiraju svoje aktivnosti stabilnijim izvorima finansiranja na trajnoj osnovi. NSFR se izračunava kao odnos između ASF i RSF, gdje ASF predstavlja dio kapitala i obaveza banke čija pouzdanost se očekuje tokom vremenskog perioda uključenog u NSFR (period do jedne godine), a RSF predstavlja rezultat množenja imovine i vanbilansnih izloženosti banke odgovarajućim faktorima kojima se odražavaju njihove likvidnosne karakteristike i preostali rokovi do dospeljeća tokom jednogodišnjeg perioda NSFR-a.

U tabeli 35 daje se pregled ispunjenja NSFR-a, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.03.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Raspoloživo stabilno finansiranje (ASF)	20.955.674	21.358.384	102
2.	Potrebno stabilno finansiranje (RSF)	13.347.275	13.689.699	103
	NSFR	157%	156%	

NSFR na nivou bankarskog sektora FBiH na kraju prvog tromjesečja 2024. godine iznosi 156% i značajno je veći u odnosu na regulatorno propisani minimum, te sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu NSFR-a.

U tabeli 36 data je struktura ASF, a u tabeli 37 struktura RSF na nivou bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks	
		Iznos obaveza i kapitala	ASF	Iznos obaveza i kapitala	ASF	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
	ASF od:						
1.	Stavki i instrumenata kapitala	3.279.482	3.279.482	3.350.623	3.350.623	102	102
2.	Depozita stanovništva	12.450.315	11.563.869	12.796.443	11.887.491	103	103
3.	Ost. nefin. klijenata (osim centr. banaka)	10.993.114	5.731.953	11.007.217	5.741.898	100	100
4.	Operativnih depozita	49.998	15.676	91.344	22.365	183	143
5.	Finansijskih klijenata i centr. banaka	1.006.304	257.699	920.640	248.994	91	97
6.	Ostalih obaveza	685.877	106.995	621.279	107.013	91	100
	Ukupno ASF	28.465.090	20.955.674	28.787.546	21.358.384	101	102

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks	
		Iznos imovine	RSF	Iznos imovine	RSF	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
	RSF od:						
1.	Imovine centralne banke	6.698.281	0	6.088.337	0	91	-
2.	Likvidne imovine	2.219.933	32.922	2.231.739	37.359	101	113
3.	Vrijedn. papira koji nisu likvid. imovina	299.943	239.972	302.549	238.722	101	99
4.	Kredita	18.772.556	11.895.009	19.816.104	12.251.741	106	103
5.	Finansijskih derivata	10	3	268	203	2.680	6.767
6.	Ostale imovine	957.351	824.608	923.280	804.667	96	98
7.	Vanbilansnih stavki	6.767.942	354.761	6.758.046	357.007	100	101
	Ukupno RSF	35.716.016	13.347.275	36.120.323	13.689.699	101	103

U sagledavanju likvidnosne pozicije, značajnu ulogu ima ročna struktura depozita, kao dominantni izvor finansiranja. Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću prikazana je u tabeli 38:

- 000 KM -

R. br.	Depoziti	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Štednja i dep. po viđ. (do 7 dana)	17.909.204	74,9	18.340.179	75,7	102
2.	7 - 90 dana	909.124	3,8	583.887	2,4	64
3.	91 dan do jedne godine	2.042.989	8,6	2.275.391	9,4	111
	I Ukupno kratkoročni	20.861.317	87,3	21.199.457	87,5	102
4.	Do 5 godina	2.952.746	12,3	2.952.872	12,2	100
5.	Preko 5 godina	85.607	0,4	73.157	0,3	85
	II Ukupno dugoročni	3.038.353	12,7	3.026.029	12,5	100
	Ukupno (I + II)	23.899.670	100	24.225.486	100	101

Na kraju prvog tromjesečja 2024. godine kratkoročni depoziti imali su učešće od 87,5% u ukupnim depozitima, a dugoročni 12,5%, pri čemu je došlo do povećanja učešća kratkoročnih, odnosno smanjenja učešća dugoročnih depozita za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2023. godine.

U posmatranom periodu zabilježeno je povećanje kratkoročnih depozita za 338,1 milion KM ili 1,6%, dok su dugoročni smanjeni za 12,3 miliona KM ili 0,4%. U okviru dugoročnih depozita zabilježeno je neznatno povećanje depozita ročnosti do pet godina (za 126 hiljada KM), dok su depoziti ročnosti preko pet godina smanjeni za 12,4 miliona KM ili 14,5%. Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospijeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (97,6%).

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih sredstava, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim kreiraju i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora. Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospijuća stavki finansijske imovine i obaveza prema vremenskoj skali, kreiranoj na vremenski horizont od 180 dana.

Iako je stupanjem na snagu obaveze banaka da kontinuirano održavaju minimalni NSFR, ukinuta obaveza ispunjavanja ročne usklađenosti preostalih rokova do ugovorenih dospijuća instrumenata finansijske imovine i finansijskih obaveza, potrebno je da banke kontinuirano kontrolišu ročnu usklađenost između izvora i plasmana, obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja.

U tabeli 39 daje se pregled ročne usklađenosti finansijske imovine i obaveza do 180 dana:

- 000 KM -

Tabela 39: Ročna usklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza do 180 dana				
R. br.	Opis	31.12.2023. Iznos	31.03.2024. Iznos	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
I 1-30 dana				
1.	Iznos finansijske imovine	10.602.763	10.736.165	101
2.	Iznos finansijskih obaveza	18.486.449	18.872.933	102
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-7.883.686	-8.136.768	-
Ostvareno % = red. br. 1 / red. br. 2		57,4%	56,9%	
II 1-90 dana				
1.	Iznos finansijske imovine	12.011.831	12.224.858	102
2.	Iznos finansijskih obaveza	19.237.296	19.318.112	100
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-7.225.465	-7.093.254	-
Ostvareno % = red. br. 1 / red. br. 2		62,4%	63,3%	
III 1-180 dana				
1.	Iznos finansijske imovine	13.673.457	13.806.739	101
2.	Iznos finansijskih obaveza	19.950.788	20.055.354	101
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-6.277.331	-6.248.615	-
Ostvareno % = red. br. 1 / red. br. 2		68,5%	68,8%	

Pregled ostalih osnovnih pokazatelja likvidnosti prikazan je u tabeli 40:

Tabela 40: Pokazatelji likvidnosti

R. br.	Pokazatelj	31.12.2023.	31.03.2024.
1	2	3	4
1.	Likvidna imovina/Neto imovina	22,9	20,6
2.	Likvidna imovina/Kratkoročne finans. obaveze	31,1	27,8
3.	Kredit/Depoziti	73,1	74,2
4.	Kredit/Depoziti i uzeti krediti	71,7	72,9
5.	Ukupni stabilni izvori finansiranja/Ukupne obaveze i kapital	83,5	83,4

U odnosu na kraj 2023. godine, došlo je do smanjenja učešća likvidnih imovine u neto imovini i odnosa likvidne imovine i kratkoročnih finansijskih obaveza. Pokazatelji „kredit/depoziti“ i „kredit/depoziti i uzeti krediti“ bilježe povećanje, ali su u zoni zadovoljavajućeg odnosa, dok je učešće stabilnih izvora finansiranja u ukupnim obavezama i kapitalu na približno istom nivou.

Posmatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH zadovoljavajuća.

1.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim usljed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke. Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke, propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke.

Prema stanju na dan 31.03.2024. godine na nivou bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznose 5,1 milijardu KM, sa učešćem od 17,4% (na kraju 2023. godine 4,6 milijardi KM ili 15,8%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti znatno veće i iznosi 7,8 milijardi KM ili 26,6% (na kraju 2023. godine 7,8 milijardi KM, uz učešće od 26,8%).

U tabeli 41 daje se struktura aktive i obaveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajnije valute i ukupna devizna pozicija na nivou bankarskog sektora:

- milioni KM -

Tabela 41: Devizna pozicija (EUR i ukupno)

R. br.	O p i s	31.12.2023.				31.03.2024.				Indeks	
		EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR	Ukupno
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(7/3)	(9/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I Imovina u bilansu stanja											
1.	Gotovina i got. ekvivalenti	1.829	20,9	2.458	25,9	2.232	24,3	2.928	29,5	122	119
2.	Kreditni	360	4,1	360	3,8	407	4,4	407	4,1	113	113
3.	Kreditni sa val. kl.	4.810	55,0	4.810	50,6	4.735	51,6	4.736	47,7	98	98
4.	Ostalo	1.645	18,8	1.764	18,6	1.706	18,6	1.761	17,7	104	100
5.	Ostala fin. imovina sa val. klauzulom	108	1,2	108	1,1	103	1,1	103	1,0	95	95
Ukupno I		8.752	100	9.500	100	9.183	100	9.935	100	105	105
II Obaveze u bilansu stanja											
6.	Depoziti	6.184	71,0	6.935	73,2	6.274	72,2	7.028	74,3	101	101
7.	Uzeti krediti	461	5,3	461	4,9	431	5,0	431	4,6	93	93
8.	Depoziti i krediti sa val. klauzulom	1.715	19,7	1.715	18,1	1.632	18,8	1.632	17,2	95	95
9.	Ostalo	344	4,0	355	3,8	349	4,0	366	3,9	101	103
Ukupno II		8.704	100	9.466	100	8.686	100	9.457	100	100	100
III Vanbilansna pozicija neto (+) ili (-)											
10.	Imovina	182		202		77		98		42	49
11.	Pasiva	149		151		492		493		330	326
IV Pozicija											
Duga (iznos)		81		85		82		83		101	98
%		2,6%		2,7%		2,6%		2,6%			
Kratka (iznos)											
%											
Dozvoljena		40%		40%		40%		40%			
Manja od dozvoljene		37,4%		37,3%		37,4%		37,4%			

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sektora FBiH može se konstatovati da se izloženost banaka i bankarskog sektora FX riziku kretala u okviru propisanih ograničenja. Na nivou sektora iskazana je duga devizna pozicija od 2,6% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 37,4 procentna poena manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EUR iznosila je također 2,6%, što je za 37,4 procentna poena manje od dozvoljene, pri čemu su stavke aktive bile veće od obaveza (duga pozicija).

Ako se analizira struktura stranih valuta, u aktivima⁶ je dominantno učešće EUR-a od 85,2% (31.12.2023. godine 83,7%), uz povećanje nominalnog iznosa za 509,9 miliona KM ili 13,3% u odnosu na kraj 2023. godine. Učešće EUR-a u obavezama je 90,2%, koliko je iznosilo i na kraju 2023. godine i u odnosu na kraj 2023. godine nominalno je povećano za 65,1 milion KM ili 0,9%. Osnovica za izračun učešća EUR-a u aktivima i obavezama ne uključuje stavke sa valutnom klauzulom.

1.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed promjene kamatnih stopa. Promjene kamatnih stopa koje generišu ovaj rizik obično se javljaju kao posljedica neusklađenosti

⁶ Izvor: Izvještaj o deviznoj poziciji banke - dio imovine (u stranim valutama denominirana u KM). Stavke bilansne imovine i vanbilansa se iskazuje po neto principu, odnosno umanjuju se za iznos ECL-a

u rokovima dospijeća, promjena kamatnih stopa na pozicije aktive i pasive ili vanbilansne kratke ili duge pozicije.

FBA je Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisala minimalne standarde za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizilazi iz pozicija bankarske knjige, te izvještavanje FBA na kvartalnom nivou. Banka je dužna da uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji je srazmjeran vrsti, obimu i složenosti poslova banke, kao i njenim rizičnim profilom. Za potrebe izvještavanja FBA o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih poena na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, obuhvatajući sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa.

Iz tabele 42 može se vidjeti valutna struktura promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala na nivou bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

Tabela 42: Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige

R. br.	Opis	31.12.2023.	31.03.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Neto ponderisana pozicija - KM	234.742	261.555	111
2.	Neto ponderisana pozicija - EUR	49.349	52.084	106
3.	Neto ponderisana pozicija - USD	0	0	-
4.	Neto ponderisana pozicija - ostalo	-8.069	-8.395	104
5.	Promjena ekonomske vrijed. (1+2+3+4)	276.022	305.244	111
6.	Regulatorni kapital	3.152.001	3.223.459	102
7.	Promjena ekonomske vrijednosti/Regulatorni kapital	8,8%	9,5%	

Stopa promjene ekonomske vrijednosti pozicija bankarske knjige i regulatornog kapitala na izvještajni datum iznosi 9,5%, što je u okviru propisanog ograničenja i veća je za 0,7 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine.

1.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

FBA će, u skladu sa propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti sa poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenju sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, sa težištem na:

- provođenju SREP-a za banke prema dinamici utvrđenoj [Odlukom o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke¹⁴](#) i usvojenom SREP metodologijom, te kontinuiranom praćenju SREP indikatora za sve banke;
- praćenju rizičnog profila i kapitalne pozicije svih banaka, uključujući ispunjenje kapitalnih zahtjeva kao rezultat SREP procjene;

POVEZNICA 14

- provođenju supervizorske procjene ICAAP-a i ILAAP-a, kao i planova oporavka za sve banke;
- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i održivosti dugoročnih izvora finansiranja banaka kod kojih su koncentrisani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama postupanja banaka u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata i dr.;
- kontrolama primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i ocjenu internih modela za procjenu parametara kreditnog rizika;
- praćenju realizacije strategija postupanja sa nekvalitetnim izloženostima i godišnjih operativnih planova za banke kod kojih je udio NPL-a u ukupnim kreditima veći od 5%;
- praćenju promjena kamatnih stopa i utjecaja na bankarski sektor, te po potrebi poduzimanje aktivnosti na ublažavanju efekata i praćenje primjene Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa od strane banaka, kroz posredan i neposredan nadzor;
- provođenje testiranja otpornosti banaka na stres u skladu sa utvrđenom dvogodišnjom dinamikom provođenja, a sve sa ciljem praćenja poslovanja svake banke, ocjenjivanja rizika i blagovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera;
- nastavku kontinuirane saradnje sa nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, sa ciljem efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te saradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i sa međunarodnim finansijskim institucijama;
- unapređenju saradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o saradnji sa relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga;
- aktivnosti vezane za ESG rizike;
- daljnje aktivnosti na usklađivanju sa CRR 2¹⁵ i CRD V¹⁶ i
- nastavku saradnje sa UBBiH sa ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja sa propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke i zahtjevima tržišta,
- praćenje postupanja banaka u skladu sa dokumentom FBA „Supervizorska očekivanja u vezi sa postupanjem banaka u 2024. godini“.

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti sa ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije - projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne finansijske institucije SB i MMF. Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u finansijskom i ukupnom privrednom sistemu, dostignutog nivoa razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, činjenice da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor finansiranja banaka, te imajući u vidu aktuelne makroekonomske poremećaje, od banaka se očekuje da u narednom periodu svoje aktivnosti usmjere na:

- oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu sa važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse;
- podršku privredi i stimulisanju kreditnog rasta kroz kontinuirano finansiranje klijenata i održive kreditne aranžmane;
- analiziranje, mjerenje, planiranje aktivnosti za umanjenje kamatno induciranog kreditnog rizika;
- dodatno jačanje sistema internih kontrola u svim oblastima poslovanja u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci¹⁷;

POVEZNICA 15

POVEZNICA 16

POVEZNICA 17

- usklađivanje poslovanja sa novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- ažuriranje planova oporavka sa posebnom pažnjom u ključnim segmentima: proces eskalacije, pokazatelji i opcije oporavka;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu sa regulatornim zahtjevima;
- planiranje ispunjenja MREL zahtjeva za banke koje imaju tu obavezu;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- dodatno praćenje pojačanih rizika koji su vezani za sigurnost informacionih sistema i primjene novih tehnologija, a naročito sa stanovišta poslovanja klijenata;
- razumno utvrđivanje naknada bankarskih usluga zasnovanih na stvarnim troškovima, uvažavajući naglašene potrebe finansijske inkluzije i prilagođavanja potrebama korisnika finansijskih usluga, te razvoj proizvoda koji su prilagođeni socijalno osjetljivim kategorijama stanovništva;
- pojačano praćenje rizika i efekata koji se prenose sa tržišta izvan BiH, a koji potencijalno mogu pojačati utjecaj kreditnog rizika i ostalih rizika i
- procjenu efekata makroekonomskih poremećaja i drugih utjecaja koji bi mogli imati nagle udare na operativnu sposobnost i likvidnost.

Ističemo da je FBA u februaru 2024. godine objavila Supervizorska očekivanja u vezi sa postupanjem banaka u 2024. godini, u kojima je identifikovala osnovne rizike, stavove i očekivanja od banaka, koji bi trebali biti obuhvaćeni u radu i razmatranjima upravljačkih organa i funkcija banke, a s ciljem usmjeravanja banaka prema održivom poslovanju, kao i u svrhu ublažavanja rizika i posljedica eksternih poremećaja koji mogu imati negativan utjecaj na ekonomiju i bankarski sistem.

SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

MIKROKREDITNI SEKTOR

54

LIZING SEKTOR

64

FAKTORING POSLOVI

72

2. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

2.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

2.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

2.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 31.03.2024. godine, dozvolu za rad FBA ima 14 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga devet MKF (neprofitne organizacije) i pet MKD (profitne organizacije), što je za jednu MKO više u odnosu na 31.12.2023. godine, obzirom da je u toku prvog kvartala izvještajne godine registrovano jedno novo MKD.

Na izvještajni datum, MKO sa sjedištem u FBiH posluju putem 375 organizacionih dijelova, dok osam MKO koje imaju sjedište u RS-u posluje u FBiH putem 69 organizacionih dijelova.

U Prilogu 7. dati su osnovni podaci o MKF i MKD, koji imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

2.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravno lice koje se, u skladu sa propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruženja građana i fizičkih lica koji su registrovani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od pet MKD, tri su MKD u 100%-tnom vlasništvu tri MKF, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

2.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH ukupno je zaposleno 1.518 radnika, što je za 69 radnika ili 4,8% više u odnosu na stanje s krajem prethodne godine (tabela 43). Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposleno 1.195 radnika ili 78,7%, a u MKD 323 radnika ili 21,3%.

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	738	50,9	791	52,1	107
2.	Viša stručna sprema - VŠS	130	9,0	124	8,2	95
3.	Srednja stručna sprema - SSS	570	39,3	591	38,9	104
4.	Ostali	11	0,8	12	0,8	109
	Ukupno	1.449	100	1.518	100	105

Na osnovu podataka o efikasnosti osoblja na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH, aktiva po zaposlenom u MKO na izvještajni datum iznosi 0,6 miliona KM, što je za 2% manje u odnosu na kraj prethodne godine.

2.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.03.2024. godine iznosi 849,2 miliona KM i za 21,8 miliona KM ili 2,6% je veća u odnosu na stanje sa krajem prethodne godine. Stopa rasta aktive MKF je 1,6%, dok je stopa rasta aktive MKD 5,5%.

U priložima 8. i 9. dat je zbirni prikaz bilansa stanja MKF i MKD, dok je u Prilogu 10. dat pregled osnovnih finansijskih pokazatelja MKO prema izvještajnim podacima na dan 31.03.2024. godine.

Zbirni bilans stanja mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.03.2024. godine i usporednim podacima sa 31.12.2023. godine prikazan je u tabeli 44:

- 000 KM -

Tabela 44: Bilans stanja mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31.12.2023.				31.03.2024.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
AKTIVA										
1.	Novčana sredstva	31.162	17.716	48.878	5,9	24.872	20.247	45.119	5,3	92
2.	Plasmani bankama	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
3.	Mikrokrediti, bruto	474.936	204.121	679.057	82,0	482.029	212.447	694.476	81,8	102
4.	RKG	3.012	3.034	6.046	0,7	3.615	2.780	6.395	0,7	106
5.	Neto mikrokrediti	471.924	201.087	673.011	81,3	478.414	209.667	688.081	81,1	102
6.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	22.466	6.652	29.118	3,5	26.906	8.138	35.044	4,1	120
7.	Dugoročne investicije	65.379	0	65.379	8,0	70.379	0	70.379	8,3	108
8.	Ostala aktiva	9.300	1.704	11.004	1,3	9.057	1.495	10.552	1,2	96
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	0	1	1	0,0	5	1	6	0,0	600
Ukupno aktiva		600.231	227.158	827.389	100	609.623	239.546	849.169	100	103
PASIVA										
10.	Obav. po uzetim kred.	251.713	132.346	384.059	46,4	253.369	136.756	390.125	46,0	102
11.	Ostale obaveze	27.939	9.997	37.936	4,6	31.223	11.377	42.600	5,0	112
12.	Kapital	320.579	84.815	405.394	49,0	325.031	91.413	416.444	49,0	103
Ukupno pasiva		600.231	227.158	827.389	100	609.623	239.546	849.169	100	103
13.	Vanbilansna evidencija	187.267	58.263	245.530		190.179	63.911	254.090		103

U strukturi aktive i pasive mikrokreditnog sektora FBiH sa 31.03.2024. godine, u odnosu na kraj prethodne godine, bilansne stavke koje su zabilježile rast su: bruto mikrokrediti (2,3%), neto mikrokrediti (2,2%), RKG (5,8%), materijalna i nematerijalna imovina (20,4%), dugoročne investicije (7,6%), obaveze po uzetim kreditima (1,6%), ostale obaveze (12,3%) i kapital (2,7%). Bilansne stavke koje su zabilježile smanjenje su: novčana sredstva (7,7%) i ostala aktiva (4,1%).

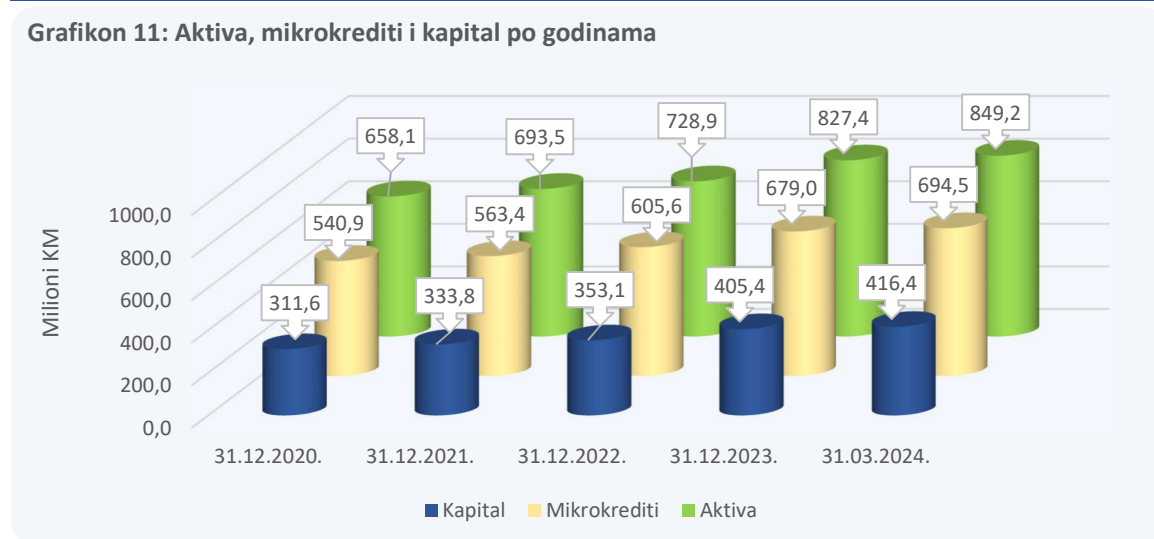
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH iznosi 4,37%, što je u okviru propisanog standarda poslovanja.

Neto mikrokreditni portfolio, kao dominantna stavka aktive sa učešćem od 81,1% u ukupnoj aktivni mikrokreditnog sektora, iznosi 688,1 milion KM, te je u odnosu na kraj prethodne godine zabilježio rast u apsolutnom iznosu od 15,1 milion KM ili 2,2%, od čega su neto mikrokrediti u MKF porasli za iznos od 6,5 miliona KM, odnosno 1,4%, a neto krediti u MKD za iznos od 8,6 miliona KM, odnosno 4,3%.

Ukupna vanbilansna evidencija iznosi 254,1 milion KM i u odnosu na kraj prethodne godine veća je za 8,6 miliona KM ili 3,5%, pri čemu je kod MKF povećana za 2,9 miliona KM ili 1,6%, dok je kod MKD povećana za 5,6 miliona KM ili 9,7%. Od ukupnog iznosa vanbilansne evidencije, na otpisane kredite (u koje su uključeni glavnica i redovna kamata, te zatezna kamata i sudski troškovi) odnosi se 149 miliona KM ili 58,6% vanbilansa, koji su za 0,1 milion KM ili 0,1% manji u odnosu na kraj 2023. godine. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija je 36.306, što u odnosu na kraj prethodne godine predstavlja smanjenje za ukupno 178 mikrokreditnih partija (0,5%), kao neto efekat novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokredita.

U grafikonu 11 prikazane su najveće bilansne stavke aktive i pasive po godinama.

Grafikon 11: Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama

2.1.2.2. Kapital i obaveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.03.2024. godine odnose se na: kapital koji iznosi 416,4 miliona KM i čini 49% ukupne pasive i obaveze po uzetim kreditima koje iznose 390,1 milion KM ili 46% ukupne pasive. Preostali iznos od 42,6 miliona KM ili 5% ukupne pasive odnosi se na ostale obaveze koje su u poređenju sa krajem prethodne godine povećane za iznos od 4,7 miliona KM ili 12,3%.

U odnosu na kraj prethodne godine, ukupno povećanje kapitala na nivou mikrokreditnog sektora, na izvještajni datum, iznosilo je 11,1 milion KM ili 2,7%, od čega je u posmatranom periodu, kapital MKF povećan za 4,5 miliona KM ili 1,4%, a kapital MKD za iznos od 6,6 miliona KM ili 7,8%.

Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u tabeli 45:

- 000 KM -

Tabela 45: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31.12.2023.				31.03.2024.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Donirani kapital	48.098	0	48.098	11,9	48.098	0	48.098	11,5	100
2.	Osnovni kapital	3.626	65.711	69.337	17,1	3.626	70.711	74.337	17,9	107
3.	Višak/manjak prih. nad rash.	268.012	0	268.012	66,1	272.494	0	272.494	65,4	102
4.	Emisiona ažia	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
5.	Neraspor. dobit	0	10.713	10.713	2,6	0	12.310	12.310	3,0	115
6.	Zakonske rezerve	0	6.586	6.586	1,6	0	6.586	6.586	1,6	100
7.	Ostale rezerve	843	1.805	2.648	0,7	813	1.806	2.619	0,6	99
	Ukupno kapital	320.579	84.815	405.394	100	325.031	91.413	416.444	100	103

Ukupan kapital MKF iznosi 325 miliona KM ili 78% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 272,5 miliona KM i čini 83,8% ukupnog kapitala MKF koji je veći za 4,5 miliona KM ili 1,7% i donirani kapital koji iznosi 48,1 milion KM ili 14,8% i isti se nije mijenjao u odnosu na kraj prethodne godine. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, a samo na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH učestvuju sa 69,1% (33,2 miliona KM), pri čemu najveći donator samo jedne MKF ima učešće u iznosu od 10,1 milion KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu. Preostale stavke kapitala MKF odnose se na osnovni kapital MKF i ostale rezerve u ukupnom iznosu od 4,4 miliona KM ili 1,4%.

Ukupan kapital MKD iznosi 91,4 miliona KM, što čini 22% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog dominantna stavka sa učešćem od 77,3% je osnovni kapital u iznosu od 70,7 miliona KM. Neraspoređena dobit iznosi 12,3 miliona KM ili 13,5%, te je zabilježeno povećanje ove bilansne pozicije za 1,6 miliona KM ili 14,9%. Preostalih 8,4 miliona KM ili 9,2% kapitala MKD odnosi se na zakonske i ostale rezerve.

Posmatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji na izvještajni datum na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 43,38%, može se konstatovati da je isti u skladu sa propisanim ograničenjem.

Ročna struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je u tabeli 46:

- 000 KM -

Tabela 46: Ročna struktura uzetih kredita

R. br.	Opis	31.12.2023.				31.03.2024.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Obav. po uzetim kratk. kred.	16.046	6.380	22.426	5,8	19.426	6.730	26.156	6,7	117
2.	Obav. po uzetim dug. kred.	234.273	124.622	358.895	93,5	232.263	128.529	360.792	92,5	101
3.	Obaveze po dosp. kamatama	1.394	1.344	2.738	0,7	1.680	1.497	3.177	0,8	116
	Ukupno	251.713	132.346	384.059	100	253.369	136.756	390.125	100	102

Obaveze po uzetim kreditima povećane su u odnosu na kraj prethodne godine za 6,1 milion KM ili 1,6%. Stopa rasta kreditnih obaveza MKF je 0,7%, dok je stopa rasta kod MKD 3,3%. U strukturi ukupnih obaveza po uzetim kreditima, kreditne obaveze MKF čine 64,9%, a MKD 35,1%. U pogledu ročne strukture obaveza po uzetim kreditima, u odnosu na kraj prethodne godine, kratkoročne obaveze su povećane za 16,6%, a dugoročne obaveze za 0,5%. Obaveze po dospjelim kamatama

povećane su za 16%. Dva najveća kreditora mikrokreditnog sektora u FBiH na izvještajni datum učestvuju sa 18% u ukupnim obavezama po uzetim kreditima.

2.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Mikrokreditni portfolio iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilansnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.03.2024. godine učestvuje sa 81,8% ukupne aktive mikrokreditnog sektora i iznosi 694,5 miliona KM. U poređenju sa krajem prethodne godine, bruto mikrokreditni portfolio povećan je za iznos od 15,4 miliona KM ili 2,3%. Ukoliko se isti umanjuje za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od 6,4 miliona KM, neto mikrokreditni portfolio iznosi 688,1 milion KM i čini 81,1% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH (tabela 47). U posmatranom periodu, RKG na ukupan mikrokreditni portfolio veće su za 0,4 miliona KM ili 5,8%. RKG kod MKF povećane su za 0,6 miliona KM ili 20%, dok su kod MKD smanjene za iznos od 0,3 miliona KM, sa stopom pada od 8,4%.

U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfolija, neto mikrokrediti MKF iznose 478,4 miliona KM i čine 69,5% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 209,7 miliona KM ili 30,5% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora.

- 000 KM -

Tabela 47: Neto mikrokrediti

R. br.	Opis	31.12.2023.			31.03.2024.			Indeks (8/5)
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9
1.	Mikrokrediti (bruto)	474.936	204.121	679.057	482.029	212.447	694.476	102
2.	RKG	3.012	3.034	6.046	3.615	2.780	6.395	106
3.	Neto mikrokrediti (1.-2.)	471.924	201.087	673.011	478.414	209.667	688.081	102

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija (umanjeno za odgođeni prihod po osnovu naknada) na dan 31.03.2024. godine prikazani su u tabeli 48:

- 000 KM -

Tabela 48: Sektorska i ročna struktura mikrokredita

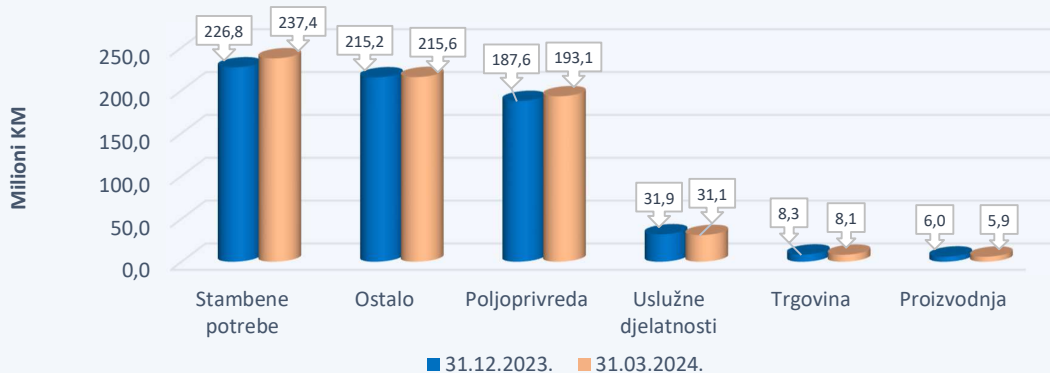
R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravna lica					
a)	Uslužne djelatnosti	322	10.807	43	11.172	56,0
b)	Trgovina	157	3.358	19	3.534	17,7
c)	Poljoprivreda	28	1.456	6	1.490	7,4
d)	Proizvodnja	134	3.146	28	3.308	16,6
e)	Ostalo	76	378	2	456	2,3
	Ukupno 1	717	19.145	98	19.960	100
2.	Fizička lica					
a)	Uslužne djelatnosti	313	19.492	86	19.891	3,0
b)	Trgovina	174	4.458	9	4.641	0,7
c)	Poljoprivreda	5.622	185.650	305	191.577	28,5
d)	Proizvodnja	103	2.531	7	2.641	0,4
e)	Stambene potrebe	3.491	233.562	333	237.386	35,4
f)	Ostalo	13.649	200.751	694	215.094	32,0
	Ukupno 2	23.352	646.444	1.434	671.230	100
	Ukupno (1+2)	24.069	665.589	1.532	691.190	

U ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija, najveće učešće imaju dugoročni mikrokrediti sa 96,3%, kratkoročni mikrokrediti učestvuju sa 3,5% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,2%.

Posmatrajući sektorsku strukturu, dominantno je učešće mikrokredita odobrenih fizičkim licima u visini od 97,1%, a preostalih 2,9% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim licima. U okviru mikrokreditnog portfolija fizičkih lica, najveće je učešće mikrokredita odobrenih za stambene potrebe 35,4%, te za ostale sektore koje je iznosilo 32%. Prema visini učešća slijede mikrokrediti odobreni za poljoprivredu sa 28,5% i uslužne djelatnosti sa 3%. Učešće mikrokredita za trgovinu je 0,7%, a za proizvodnju 0,4%. U strukturi mikrokredita odobrenih pravnim licima, dominantno je učešće mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 56%.

U grafikonu 12 prikazana je sektorska struktura mikrokredita sa usporednim pregledom u odnosu na kraj prethodne godine.

Grafikon 12: Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled)

U tabeli 49 daje se pregled potraživanja sa pripadajućim rezervisanjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknižena iz bilansa stanja, na dan 31.03.2024. godine:

- 000 KM -

Tabela 49: RKG

R. br.	Dani kašnjenja	Stope rezerv.	Iznos kredita	Učešće (%)	Dospjela kamata		Iznos ost. stavki aktive	Po mikrokr. 9=4x3	Rezervisanja		Više izdv. rezerve 12	Ukupna rezervisanja 13=9+10+11+12
					Stopa rezerv.	Iznos kamate			Po dosp. kam. 10=7x6	Po ost. stav. aktive 11=8x3		
1.	0	0%	676.224	97,8	0%	56	518	0	0	0	139	139
2.	1-15	2%	4.139	0,6	2%	72	2	83	1	0	24	108
3.	16-30	15%	4.412	0,7	100%	69	2	662	69	0	50	781
4.	31-60	50%	2.208	0,3	100%	66	3	1.104	66	2	19	1.191
5.	61-90	80%	1.404	0,2	100%	60	2	1.123	60	2	17	1.202
6.	91-180	100%	2.803	0,4	100%	175	2	2.803	175	2	0	2.980
Ukupno			691.190	100		498	529	5.775	371	6	249	6.401
7.	preko 180	Otpis	1.833	-		150		-	-	-	-	-

U mikrokreditnom portfoliju na nivou sektora, 97,8% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 2,2% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 1,3% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 0,9% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,5 miliona KM), kašnjenja u plaćanju do 30 dana čine 28,3%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 60,4%. Ukupan iznos rezervisanja po osnovu mikrokredita, kamata i ostalih stavki aktive je 6,4 miliona KM, a najveću stavku čine rezervisanja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose tri miliona KM i čine 46,6%. Omjer RKG iznosi 0,84%, što u poređenju sa istim omjerom 31.12.2023. godine, kada je iznosio 0,80%, predstavlja povećanje za 0,04 procentna poena.

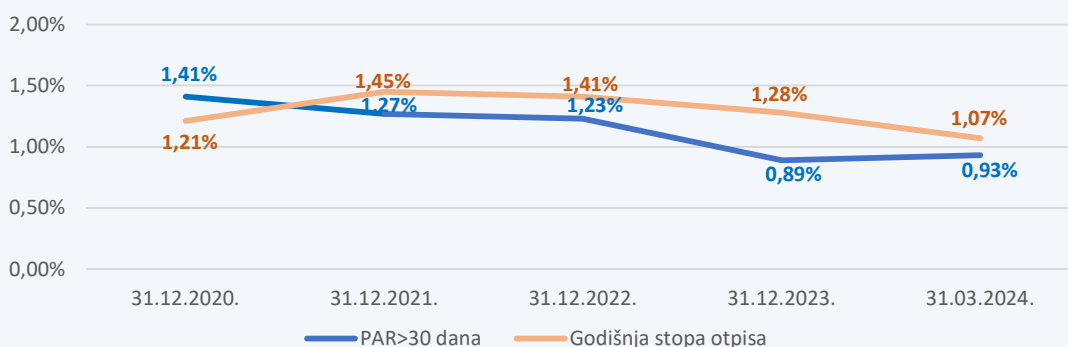
Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfolija

Pokazatelj portfolija u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 31.03.2024. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 0,93% i povećan je za 0,04 procentna poena u odnosu na 31.12.2023. godine. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfolija na nivou sektora je u okviru propisanog standarda.

Na nivou mikrokreditnog sektora, godišnja stopa otpisa mikrokredita iznosi 1,07%, što je u okviru propisanog standarda, a ista je smanjena za 0,21 procentni poen u odnosu na kraj prethodne godine.

U grafikonu 13 prikazani su pokazatelji kvalitete portfolija sa usporednim pregledom po godinama.

Grafikon 13: Pokazatelji kvalitete portfolija

Ponderisane NKS i EKS na mikrokredite

U periodu od 01.01. do 31.03.2024. godine, MKO sa sjedištem u FBiH zaključile su ukupno 33.361 ugovor, te isplatile 159,9 miliona KM mikrokredita, što je za 992 ugovora ili 2,9% manje u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno u vrijednosti isplata za 20,9 miliona KM ili 15,1% više isplata u odnosu na posmatrani period. Kod MKO sa sjedištem u FBiH, prosječna ponderisana NKS na ukupne mikrokredite je iznosila 19,27%, a EKS 22,86%, pri čemu je NKS na kratkoročne mikrokredite iznosila 21,04%, a na dugoročne 19,12%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 28,18%, odnosno 22,42% na dugoročne mikrokredite. Prosječna ponderisana EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u izvještajnom periodu, bilježi povećanje za 0,28 procentnih poena u odnosu na isti period 2023. godine, pri čemu je prosječna ponderisana EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježila rast od 0,35 procentnih poena, dok je na dugoročne mikrokredite zabilježila rast od 0,38 procentnih poena.

U Prilogu 11. daje se pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u periodu 01.01. - 31.03.2024. godine isplatile MKO sa sjedištem u FBiH.

U Prilogu 11a. daje se usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u periodu 2020. - 2024. godina.

2.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.03.2024. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 6,2 miliona KM (tabela 50), što je za 5,3 miliona KM manje u odnosu na isti period 2023. godine. Na izvještajni datum, MKO su ukupno iskazale 6,8 miliona KM viška prihoda nad rashodima, odnosno dobiti i 0,6 miliona KM manjka prihoda nad rashodima, odnosno gubitka.

- 000 KM -

Tabela 50: Ostvareni finansijski rezultat MKO

R. br.	Opis	01.01. - 31.03.2023.						01.01. - 31.03.2024.					
		Iznos			Broj MKO			Iznos			Broj MKO		
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno
1.	Višak prihoda nad rashodima/Dobit	10.786	1.508	12.294	7	2	9	4.666	2.163	6.829	7	3	10
2.	Manjak prihoda nad rashodima/Gubitak	89	653	742	3	2	5	101	488	589	2	2	4
	Ukupno	10.697	855	11.552	10	4	14	4.565	1.675	6.240	9	5	14

Višak prihoda nad rashodima MKF manji je za 6,1 milion KM u odnosu na isti period prethodne godine, dok je neto dobit MKD veća za 0,8 miliona KM. Jedna MKF, u periodu od 01.01. do 31.03.2024. godine, na poziciji prihoda od dividendi i učešća (ulaganja) iskazuje vrijednost 0 KM, koja je u istom periodu prethodne godine iskazivala vrijednost 6,7 miliona KM, što je najviše utjecalo na smanjenje viška prihoda nad rashodima MKF. Iskazani ukupni višak prihoda nad rashodima MKF iznosio je 4,6 miliona KM (sedam MKF), a manjak prihoda nad rashodima iskazale su dvije MKF u iznosu od 0,1 milion KM. Dobit su iskazala tri MKD u iznosu od 2,2 miliona KM, dok su dva MKD iskazala gubitak u iznosu od 0,5 miliona KM. U prilogima 13. i 14. dati su zbirni bilanci uspjeha za MKF i MKD.

Ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 31.03.2024. godine iznose 36,3 miliona KM i isti su manji za 2,7 miliona KM ili 7% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 51).

- 000 KM -

Tabela 51: Struktura ukupnih prihoda MKO

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 31.03.2023.				01.01. - 31.03.2024.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Prihod od kamata i slični prihodi									
1.1.	Kamata na kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	0	0	0	0,0	0	2	2	0,0	-
1.2.	Kamate na plasmane bankama	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
1.3.	Kamate na kredite	20.669	7.072	27.741	71,0	22.459	8.615	31.074	85,5	112
1.4.	Naknade za obradu kredita	1.381	316	1.697	4,4	1.756	391	2.147	5,9	127
1.5.	Naknade za prijev. otplatu kredita	169	63	232	0,6	213	77	290	0,8	125
1.6.	Ostali prihodi od kamata i sl. prihodi	260	31	291	0,7	279	29	308	0,9	106
	Ukupno 1	22.479	7.482	29.961	76,7	24.707	9.114	33.821	93,1	113
2.	Operativni prihodi									
2.1.	Naknade za izvršene usluge	57	0	57	0,2	67	0	67	0,2	118
2.2.	Prihod od naplaćenih otpisanih potraž.	1.709	249	1.958	5,0	1.633	370	2.003	5,5	102
2.3.	Ostali operativni prihodi	3	3	6	0,0	3	1	4	0,0	67
	Ukupno 2	1.769	252	2.021	5,2	1.703	371	2.074	5,7	103
3.	Ostali poslovni prihodi	6.893	177	7.070	18,1	362	78	440	1,2	6
	Ukupni prihodi (1+2+3)	31.141	7.911	39.052	100	26.772	9.563	36.335	100	93

U strukturi ukupnih prihoda MKO, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 93,1%, operativni prihodi sa 5,7%, a ostali poslovni prihodi sa 1,2%. U odnosu na isti period prethodne godine, prihodi od kamata i slični prihodi, zabilježili su porast od 3,9 miliona KM ili 12,9%. Prihodi od kamata na kredite, kao najznačajnija stavka prihoda od kamata i sličnih prihoda porasli su za 3,3 miliona KM ili 12%.

Operativni prihodi MKO u posmatranom periodu zabilježili su rast od 0,1 milion KM ili 2,6%, pri čemu su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja, kao dominantna stavka, povećani za 45 hiljada KM ili 2,3%. Ostali poslovni prihodi zabilježili su pad u iznosu od 6,6 miliona KM, obzirom da je jedna MKF u izvještajnom periodu na poziciji prihoda od dividendi i učešća (ulaganja) iskazala vrijednost 0 KM, dok je u istom periodu prethodne godine iskazala značajan iznos.

Ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 31.03.2024. godine iznose 30,1 milion KM i isti su veći za 2,6 miliona KM ili 9,4% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 52).

- 000 KM -

Tabela 52: Struktura ukupnih rashoda MKO

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 31.03.2023.				01.01. - 31.03.2024.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Rashodi od kamata i slični rashodi									
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	1.954	1.065	3.019	11,0	2.365	1.463	3.828	12,7	127
1.2.	Naknade za primljene kredite	168	121	289	1,0	175	108	283	1,0	98
1.3.	Naknade za prijev. otplatu kredita	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
1.4.	Ostali rashodi po kamatama i sl. rashodi	101	80	181	0,7	130	29	159	0,5	88
	Ukupno 1	2.223	1.266	3.489	12,7	2.670	1.600	4.270	14,2	122
2.	Operativni rashodi									
2.1.	Troškovi plata i doprinosa	10.350	2.326	12.676	46,1	11.098	3.182	14.280	47,4	113
2.2.	Troškovi amortizacije	1.197	337	1.534	5,6	1.225	415	1.640	5,5	107
2.3.	Materijalni troškovi	604	130	734	2,6	604	149	753	2,5	103
2.4.	Troškovi usluga	3.610	1.063	4.673	17,0	3.765	1.130	4.895	16,3	105
2.5.	Ostali operativni troškovi	841	311	1.152	4,2	616	380	996	3,3	86
	Ukupno 2	16.602	4.167	20.769	75,5	17.308	5.256	22.564	75,0	109
3.	Ostali poslovni rashodi	131	46	177	0,6	179	134	313	1,0	177
4.	Troškovi rez. za kred. i dr. gubitke	1.134	1.409	2.543	9,3	1.656	660	2.316	7,7	91
5.	Porez na višak prih. nad rash./dobit	354	168	522	1,9	394	238	632	2,1	121
	Ukupni rashodi (1+2+3+4+5)	20.444	7.056	27.500	100	22.207	7.888	30.095	100	109

U strukturi ukupnih rashoda MKO, dominiraju operativni rashodi sa učešćem od 75%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 14,2%, te troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke sa 7,7%. Na ostale poslovne rashode i porez na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit odnosi se 3,1% ukupnih rashoda MKO.

Rashodi od kamata i slični rashodi veći su za 0,8 miliona KM ili 22,4% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su kamate na pozajmljena sredstva povećane za 26,8%. Naknade za primljene kredite smanjene su za 2,1%, a ostali rashodi po kamatama i slični rashodi za 12,2%.

Operativni rashodi MKF, kao dominantna stavka ukupnih rashoda, povećani su za 1,8 miliona KM ili 8,6%, pri čemu su troškovi plaća i doprinosa, kao najznačajnija stavka, porasli za 1,6 miliona KM ili 12,7%. Troškovi usluga su porasli za 0,2 miliona KM ili 4,8%, a materijalni troškovi za 19 hiljada KM ili 2,6%. Troškovi amortizacije povećani su za 0,1 milion KM ili 6,9%, dok su ostali operativni troškovi smanjeni za 0,2 miliona KM, odnosno 13,5%.

Ostali poslovni rashodi povećani su za 0,1 milion KM ili 76,8%, dok su troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke smanjeni za 0,2 miliona KM ili 8,9%. Troškovi poreza na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit su veći za 0,1 milion KM ili 21,1%.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 31.03.2024. godine iznosi 17,12%, što je u okviru propisanog pokazatelja.

Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH, prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) je pozitivan i iznosi 0,93%, što je u okviru propisanog standarda. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda (umanjenih za naplatu otpisanih potraživanja i ostalih poslovnih prihoda) i ukupnih rashoda, iznosi 120,67%.

2.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti sa planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na:

- praćenje usklađenosti poslovanja MKO sa regulatornim okvirom, u pogledu ostvarenja ciljeva mikrokreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva, povećanju transparentnosti poslovanja i zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- pravovremeno i adekvatno poduzimanje aktivnosti u MKO u skladu sa izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju identifikovanih nepravilnosti i slabosti u poslovanju;
- praćenje makroekonomskih prilika i utjecaja na MKO sektor, kao i praćenje aktivnosti upravljačkih funkcija MKO na usklađivanju poslovanja sa propisanim parametrima primarno u kontekstu upravljanja i optimiziranja operativnih troškova, te ublažavanje negativnih efekata na krajnje korisnike kredita.

Nadležna upravljačka tijela MKO trebaju osigurati usklađenost poslovanja sa regulatornim okvirom i propisanim standardima, sa fokusom na:

- obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu [Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga](#)¹⁸, uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite sa propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanje i unapređenje dobrih praksi upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sistema internih kontrola i neovisne funkcije interne revizije;
- dosljednu primjenu podzakonskih akata, posebno u segmentima dokumentovanja i izračuna kreditne sposobnosti korisnika kredita;

POVEZNICA 18

- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, kao i usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima;
- optimiziranje resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja;
- usklađivanje, odnosno unapređenje pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- nastavak i unapređenja saradnje sa AMFI, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za MKO i
- unapređenje transparentnosti poslovanja.

2.2. LIZING SEKTOR

2.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH

2.2.1.1. Broj lizing društava i podružnica

Dozvolu FBA za obavljanje poslova lizinga na dan 31.03.2024. godine imaju četiri lizing društva u FBiH, te je u odnosu na kraj prethodne godine broj lizing društava isti. Četiri lizing društva imaju osnovanu po jednu podružnicu u RS-u.

U Prilogu 14. daju se osnovni podaci o lizing društvima koja čine lizing sektor u FBiH.

2.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva lizing društava u FBiH, prema podacima za izvještajni datum je sljedeća: dva lizing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih lica, jedno lizing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno lizing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

2.2.1.3. Kadrovska struktura

U lizing sektoru u FBiH, na izvještajni datum zaposleno je 115 radnika, što je za jednog radnika više u odnosu na kraj prethodne godine (tabela 53).

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2023.		31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	81	71,1	82	71,3	101
2.	Viša stručna sprema - VŠS	2	1,8	2	1,7	100
3.	Srednja stručna sprema - SSS	24	21,0	24	20,9	100
4.	Ostali	7	6,1	7	6,1	100
	Ukupno	114	100	115	100	101

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih. Prema pokazateljima na dan 31.03.2024. godine na nivou lizinga sektora u FBiH na svakog zaposlenog odnosilo se 4,6 miliona KM aktive, što je za 58 hiljada KM ili 1,3% manje u odnosu na kraj prethodne godine.

2.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.2.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva lizing sektora u FBiH na izvještajni datum iznosi 523,2 miliona KM i manja je za 2,1 milion KM ili 0,4% u odnosu na kraj prethodne godine. Na dva lizing društva, posmatrano po veličini aktive, odnosi se 66,2% ukupne aktive lizing sektora u FBiH.

U Prilogu 15. dat je Zbirni bilans stanja lizing društava u FBiH, dok je u Prilogu 16. dat pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 31.03.2024. godine. U tabeli 54 daje se sažeti bilans stanja lizing sektora.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	Učešće %	31.03.2024.	Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novac i novčani ekvivalenti	6.316	1,2	2.714	0,5	43
2.	Plasmani bankama	4.805	0,9	3.459	0,7	72
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto	411.385	78,3	420.415	80,3	102
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	471.735	89,8	480.104	91,7	102
3b)	Rezerve za gubitke	5.400	1,0	4.840	0,9	90
3c)	Odgođeni prihod po osnovu kamata	54.513	10,4	54.382	10,4	100
3d)	Odgođeni prihod po osnovu naknada	437	0,1	467	0,1	107
4.	Potraživanja od supsidijarnih lica	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	87.080	16,6	88.782	17,0	102
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva, neto	1.278	0,3	1.375	0,3	108
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog lizinga, neto	85.802	16,3	87.407	16,7	102
6.	Dugoročne investicije	466	0,1	466	0,1	100
7.	Ostala aktiva	15.262	2,9	7.408	1,4	49
Ukupno aktiva		525.314	100	523.244	100	100
PASIVA						
8.	Obaveze po uzetim kreditima	462.941	88,1	460.632	88,0	100
9.	Ostale obaveze	18.430	3,5	15.778	3,0	86
10.	Kapital	43.943	8,4	46.834	9,0	107
Ukupna pasiva		525.314	100	523.244	100	100
11.	Vanbilansna evidencija	133.645		159.223		119

U strukturi ukupne aktive lizing sektora u FBiH najznačajnije je učešće neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, koja iznose 420,4 miliona KM ili 80,3% ukupne aktive. U poređenju sa krajem prethodne godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća su za devet miliona KM ili 2,2%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća za iznos od 8,4 miliona KM ili 1,8%. Jedna banka koja obavlja poslove finansijskog lizinga, iskazuje neto potraživanja po osnovu ugovora finansijskog lizinga u ukupnom iznosu od 31,9 miliona KM, što ukazuje da neto potraživanja na nivou lizing sistema iznose 452,3 miliona KM i ista su za 8,3 miliona KM ili 1,9% veća u odnosu na kraj prethodne godine.

Bilansna pozicija novac i novčani ekvivalenti iznosi 2,7 miliona KM, što čini 0,5% ukupne aktive, te je manja za 3,6 miliona KM ili 57% u odnosu na kraj prethodne godine. Sva lizing društva zabilježila su smanjenje ove bilansne pozicije. Plasmani bankama, koje iskazuje jedno lizing društvo, iznose

3,5 miliona KM, što čini 0,7% ukupne aktive lizing sektora u FBiH, a što je za 1,3 miliona KM ili 28% manje u odnosu na kraj prethodne godine. Neto vrijednost osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga iznosi 87,4 miliona KM i za 1,6 miliona KM ili 1,9% je povećana u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na nivou lizinga sektora u FBiH, posmatrano prema predmetu lizinga, ugovori koji su odobreni po osnovu finansiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti učestvuju sa 88,9%, ugovori po osnovu finansiranja mašina i opreme učestvuju sa 11%, dok se na ugovore putem kojih su finansirane nekretnine odnosi 0,1%. Prema korisniku lizinga, najveći dio se odnosi na ugovore odobrene pravnim licima (91,7%), te na ugovore odobrene fizičkim licima (4,8%).

U tabeli 55 iskazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu na nivou lizing sektora u FBiH (bruto potraživanja umanjena za odgođene prihode po osnovu kamata i naknada) na dan 31.03.2024. godine.

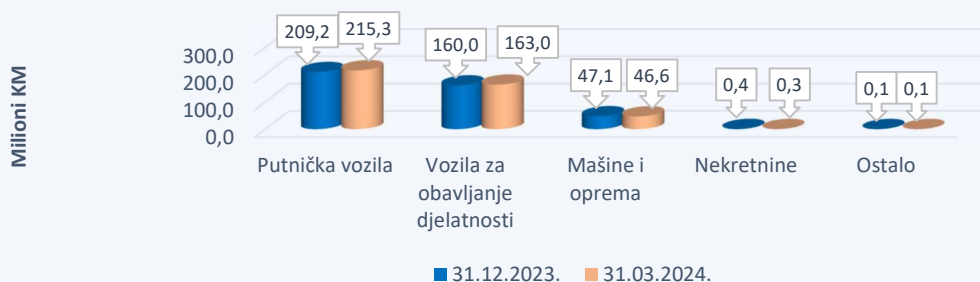
- 000 KM -

Tabela 55: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu

R. br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Učešće %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu lizinga					
1.1.	Putnička vozila	66.678	146.815	1.809	215.302	50,6
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	52.186	109.307	1.481	162.974	38,3
1.3.	Mašine i oprema	17.983	27.384	1.204	46.571	11,0
1.4.	Nekretnine	77	280	1	358	0,1
1.5.	Ostalo	28	22	0	50	0,0
	Ukupno	136.952	283.808	4.495	425.255	100
2.	Prema korisniku lizinga					
2.1.	Pravna lica	125.292	260.316	4.275	389.883	91,7
2.2.	Preduzetnici	4.624	8.424	78	13.126	3,1
2.3.	Fizička lica	6.250	13.932	132	20.314	4,8
2.4.	Ostalo	786	1.136	10	1.932	0,4
	Ukupno	136.952	283.808	4.495	425.255	100

U grafikonu 14 prikazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu sa usporednim podacima na kraju prethodne godine.

Grafikon 14: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (usporedni pregled)

2.2.2.2. Kapital i obaveze

Ukupni kapital lizing društava na 31.03.2024. godine iznosi 46,8 miliona KM, što čini 9% ukupne pasive lizing sektora u FBiH, a u poređenju sa krajem prethodne godine, navedena pozicija povećana je za 2,9 miliona KM ili 6,6%.

Ukupne obaveze lizing sektora iznose 476,4 miliona KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive lizing sektora u FBiH sa učešćem od 91%. U poređenju sa krajem prethodne godine, ukupne obaveze na nivou sektora smanjene su za iznos od pet miliona KM ili 1%.

Obaveze lizing društava u FBiH po uzetim kreditima iznose 460,6 miliona KM, što čini 88% ukupne pasive, a u poređenju sa krajem prethodne godine, ova pozicija manja je za iznos od 2,3 miliona KM ili 0,5%. Posmatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantno je učešće dugoročnih kredita u obavezama po uzetim kreditima (83,5%).

2.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Prema izvještajnim podacima na nivou lizing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 31.03.2024. godine (tabela 56) iskazane su u iznosu od 4,8 miliona KM i manje su u odnosu na kraj prethodne godine za 0,6 miliona KM ili 10,4%.

U strukturi potraživanja po finansijskom lizingu iskazano je ukupno 4,5 miliona KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su veća za jedan milion KM ili 27,2% u odnosu na kraj prethodne godine.

- 000 KM -

Tabela 56: Pregled rezervi za finansijski lizing

R. br.	Dani kašnjenja	Stopa rezerv. za finans. lizing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za finans. lizing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
								Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obrač. i izdvojene rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7x3	10=8x4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,5%	0,5%	419.268	413	71.399	182	357	1	3.731	4.089
2.	60-90	10%	10%	4.744	0	704	0	70	0	19	89
3.	90-180	50%	50%	109	0	9	0	5	0	0	5
4.	preko 180	100%	75%	721	0	657	0	657	0	0	657
5.	preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno				424.842	413	72.769	182	1.089	1	3.750	4.840

Ukupan iznos otpisanih potraživanja na izvještajni datum iznosi 2,9 miliona KM, te je neznatno smanjen u odnosu na kraj prethodne godine za devet hiljada KM ili 0,3%.

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga, usljed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga na nivou lizing sektora FBiH iznosi 4,1 milion KM i povećana je u odnosu na kraj prethodne godine za 1,8 miliona KM ili 78,6%. Kod jednog lizing društva koje ima 46,4% učešća, procijenjena tržišna vrijednost izuzetih vozila za obavljanje djelatnosti povećana je za 13 puta. Izuzet je ukupno 181 predmet lizinga, što je za 121 predmet više u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 15).

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga na nivou lizing sektora gotovo je identična vrijednosti predmeta na nivou lizing sektora, obzirom da jedna banka koja obavlja poslove lizinga,

na ovoj poziciji, iskazuje iznos od dvije hiljade KM što čini 0,1% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na nivou lizing sistema.

Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizing sektora u FBiH, na putnička vozila odnosi se 41,7%, a na vozila za obavljanje djelatnosti 37,8%, dok se na mašine i opremu odnosi 10,9%. Na nekretnine (poslovne objekte), po kojima su lizing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obaveza od strane korisnika lizinga, odnosi se 9,6% ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na jedno lizing društvo.

Grafikon 15: Struktura procijenjene tržišne vrijednost izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta

2.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima četiri lizing društva, na nivou lizing sektora u FBiH u periodu od 01.01. do 31.03.2024. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 2,9 miliona KM, što predstavlja povećanje za 1,4 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 57). Sva četiri lizing društva iskazala su dobit u izvještajnom periodu.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.03.2023.		01.01. - 31.03.2024.	
		Iznos	Broj lizing društava	Iznos	Broj lizing društava
1	2	3	4	5	6
1.	Dobit	1.966	3	2.891	4
2.	Gubitak	450	1	0	0
	Ukupno	1.516	4	2.891	4

U Prilogu 17. dat je zbirni bilans uspjeha lizing društava u FBiH za period 01.01. - 31.03.2024. godine.

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 31.03.2024. godine iznose 16,7 miliona KM i isti su veći za 3,9 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 58).

- 000 KM -

Tabela 58: Struktura ukupnih prihoda lizing društava

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 31.03.2023.		01.01. - 31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prihod od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamate na plasmane bankama	20	0,1	20	0,1	100
1.2.	Kamate po finansijskom lizingu	5.319	41,4	7.084	42,3	133
1.3.	Ostali prihodi od kamate	768	6,0	918	5,5	120
	Ukupno 1	6.107	47,5	8.022	47,9	131
2.	Operativni prihodi					
2.1.	Naknade za operativni najam	5.895	45,8	6.857	40,9	116
2.2.	Naknada za izvršene usluge	0	0,0	0	0,0	-
2.3.	Prihodi od prodaje lizing objekta, neto	0	0,0	-25	-0,1	-
2.4.	Ostali operativni prihodi	837	6,5	1.337	8,0	160
	Ukupno 2	6.732	52,3	8.169	48,8	121
3.	Prihod po osnovu otpuštanja rez. za gubitke	22	0,2	553	3,3	2514
	Ukupni prihodi (1+2+3)	12.861	100	16.744	100	130

Prihodi od kamata i slični prihodi lizing sektora FBiH iznose osam miliona KM, te čine 47,9% ukupnih prihoda lizing sektora, a isti su veći za 1,9 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovu kamata po finansijskom lizingu u ukupnom iznosu od 7,1 milion KM i isti su za 1,8 miliona KM veći u odnosu na isti period prethodne godine.

Operativni prihodi iznose 8,2 miliona KM sa učešćem od 48,8% u ukupnim prihodima lizing sektora, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine povećani su za iznos od 1,4 miliona KM ili 21,3%. Naknade za operativni najam, kao dominantna stavka operativnih prihoda povećane su za jedan milion KM ili 16,3%, dok su ostali operativni prihodi povećani za 0,5 miliona KM ili 59,7%. Prihodi po osnovu otpuštanja rezervi za gubitke iznose 0,5 miliona KM i čine 3,3% ukupnih prihoda

Ukupni rashodi lizing sektora u FBiH

Ukupni rashodi za period 01.01. - 31.03.2024. godine iznose 13,8 miliona KM, a isti su veći za 2,5 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 59).

- 000 KM -

Tabela 59: Struktura ukupnih rashoda lizing društava

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 31.03.2023.		01.01. - 31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rashod od kamata i slični rashodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	3.713	32,7	5.510	39,8	148
1.2.	Naknade za obradu kredita	35	0,3	47	0,3	134
1.3.	Ostali rashod po kamati	1	0,0	1	0,0	100
	Ukupno 1	3.749	33,0	5.558	40,1	148
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plata i doprinosa	1.346	11,9	1.464	10,6	109
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	3.790	33,4	4.135	29,8	109
2.3.	Ostali troškovi	2.460	21,7	2.696	19,5	110
	Ukupno 2	7.596	67,0	8.295	59,9	109
3.	Troškovi rezervi	0	0,0	0	0,0	-
4.	Porez na dobit	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	11.345	100	13.853	100	122

Rashodi od kamata i slični rashodi u lizing sektoru iznose 5,5 miliona KM, sa učešćem od 40,1% u ukupnim rashodima i veći su u odnosu na isti period prethodne godine za 1,8 miliona KM, te su sva lizing društva iskazala povećanje ove stavke. Kamatni rashodi na uzete kredite, kao dominantna stavka rashoda od kamata, zabilježili su rast za 1,8 miliona KM.

U posmatranom periodu ukupni operativni rashodi lizing sektora iznose 8,3 miliona KM sa učešćem od 59,9% u ukupnim rashodima lizing sektora, te su isti veći za 0,7 miliona KM ili 9,2% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi povećani troškovi plata i doprinosa za 8,8%, troškovi poslovnog prostora za 9,1%, dok su ostali troškovi povećani za 9,6%.

2.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga ostvarenih na nivou lizing sistema u periodu od 01.01. do 31.03.2024. godine iznosi 72,4 miliona KM i manja je za 11,9 miliona KM ili 14,1% u odnosu na isti period prethodne godine, od čega se na lizing sektor, kojeg čine četiri lizing društva, odnosi 68,2 miliona KM, odnosno 94,1% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema.

Broj novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema iznosi 1.256, što je za četiri ugovora ili 0,3% više u odnosu na isti period prethodne godine. Od toga se na lizing sektor odnosi 1.192 ugovora ili 94,9% od ukupnog broja zaključenih ugovora na nivou lizing sistema. Prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sistema zaključenih u periodu od 01.01. do 31.03.2024. godine iznosi 57,7 hiljada KM i ista je manja za 14,4% u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 67,4 hiljade KM, dok prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sektora iznosi 57,2 hiljade KM što je za 14% manje u odnosu na isti period 2023. godine kada je iznosila 66,5 hiljada KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u izvještajnom periodu, na ugovore finansijskog lizinga odnosi se 60,2 miliona KM ili 83,2% (99,3% čini vrijednost dugoročnih lizing ugovora), dok se na ugovore operativnog lizinga odnosi 12,2 miliona KM ili 16,8% (69% čini vrijednost dugoročnih lizing ugovora).

U tabeli 60 prikazan je usporedni pregled broja zaključenih ugovora u periodu 01.01. - 31.03.2024. godine i isti period prethodne poslovne godine, kao i usporedni pregled ostvarenog iznosa novozaključenih ugovora u istim periodima:

- 000 KM -

Tabela 60: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema													
R. br.	O p i s	01.01. - 31.03.2023.						01.01. - 31.03.2024.					
		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno	
		Broj 3	Iznos 4	Broj 5	Iznos 6	Broj 7=3+5	Iznos 8=4+6	Broj 9	Iznos 10	Broj 11	Iznos 12	Broj 13=9+11	Iznos 14=10+12
1.	Vozila	1.020	62.810	191	10.660	1.211	73.470	900	56.507	305	12.178	1.205	68.685
2.	Oprema	41	10.852	0	0	41	10.852	49	3.699	0	0	49	3.699
3.	Nekretnine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0	2	25	0	0	2	25
	Ukupno	1.061	73.662	191	10.660	1.252	84.322	951	60.231	305	12.178	1.256	72.409

Ukupan iznos novih finansiranja u izvještajnom periodu ostvarila su sva četiri lizing društva i jedna banka, koja se bavi poslovima finansijskog lizinga kao pravni sljednik lizing društva koje se pripojilo istoj. U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika finansijskog lizinga, dominiraju plasmani

prema pravnim licima, koji čine 94,1% ukupnog iznosa finansiranja u periodu 01.01. - 31.03.2024. godine. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderisane NKS i EKS

Ukupna prosječna ponderisana NKS za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu 01.01. - 31.03.2024. godine iznosi 6,88% za kratkoročne ugovore i 6,12% za dugoročne ugovore, dok EKS za kratkoročne ugovore iznosi 7,58%, a za dugoročne 9,24%. Ukupna prosječna ponderisana NKS iznosi 6,13%, a EKS 9,23%. U poređenju sa istim periodom 2023. godine, kada je iskazana ukupna prosječna ponderisana NKS od 5,64% i EKS od 9,04%, evidentan je porast NKS za 0,49 procentnih poena i EKS za 0,19 procentnih poena.

U Prilogu 18. dat je pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS po ugovorima o finansijskom lizingu zaključenim u periodu 01.01. - 31.03.2024. godine, prema ročnosti, predmetu i korisniku lizinga.

Razlike u visini prosječnih ponderisanih EKS prema korisnicima lizinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene sa fizičkim licima nije identičan izračunu iste u ugovorima zaključenim sa pravnim licima, obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore sa fizičkim licima zakonska obaveza.

U Prilogu 18a. dat je usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku lizinga. Razlika između iskazanih NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i plaća se unaprijed od strane korisnika lizinga, kao i kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi lizing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

2.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava u FBiH nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja lizing sektora, putem posrednih i neposrednih kontrola;
- očuvanje kapitalne adekvatnosti lizing sektora u FBiH i jačanje internih procesa definisanja parametara zaštite kapitala u subjektima lizing sektora u FBiH;
- praćenje i ocjenu efikasnosti uspostavljenih sistema upravljanja rizicima u lizing sektoru u FBiH i kvaliteta sveukupnog upravljanja;
- daljnju saradnju sa UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za lizing društva, kao i saradnje sa drugim nadzornim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvaliteta podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu finansijskog lizinga u CRK-u i
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje lizing sektora u FBiH.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava, FBA očekuje od subjekata lizing sistema u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere sa primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga finansiranja putem lizinga, a koje su usmjerene na:

- unaprjeđenje sigurnog, stabilnog i održivog lizing poslovanja;
- kapitalno jačanje i definisanje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- unaprjeđenje sistema upravljanja rizicima koji proizilaze iz lizing poslovanja i okruženja, pravovremeno identifikovanje rizika i poduzimanje mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima, kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje i
- dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

2.3. FAKTORING POSLOVI

2.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH

U skladu sa odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati privredno društvo organizovano kao dioničko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA i banka čije je poslovanje uređeno propisima koji regulišu poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Factoring poslovanje u FBiH sa 31.03.2024. godine obavljaju tri komercijalne banke, od kojih su dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu.

2.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH

Na izvještajni datum ukupan broj novozaključenih ugovora o faktoringu od strane subjekata koji pružaju usluge faktoringa u FBiH je 73, od čega su 62 ugovora zaključena sa pravom regresa, a 11 je zaključenih ugovora o obrnutom (dobavljačkom) faktoringu, te se svi ugovori odnose se na domaći faktoring. Uspoređujući izvještajne podatke sa istim periodom prethodne godine, broj novozaključenih ugovora je veći za 32 ugovora ili 78%.

Pružaoци usluga faktoringa u posmatranom periodu nisu obavljali poslove otkupa novčanih potraživanja u inostranom faktoringu, niti poslove srodne faktoringu.

Ukupan volumen faktoring poslova (factoring sa pravom regresa i obrnuti faktoring) iznosi 36,7 miliona KM, što predstavlja smanjenje od 5,2 miliona KM ili 12,5% u odnosu na isti period prethodne godine.

Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti faktoringa i domicilnosti, sa usporednim podacima i trendom u naznačenim periodima, prikazane su u tabeli 61:

- 000 KM -

Tabela 61: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti

R. br.	Vrsta faktoringa/domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima				
		01.01. - 31.03.2023.		01.01. - 31.03.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Faktoring sa pravom regresa	41.834	99,9	36.311	99,1	87
2.	Faktoring bez prava regresa	49	0,1	0	0,0	0
3.	Obrnuti (dobavljački) faktoring	0	0	348	0,9	-
	Ukupno	41.883	100	36.659	100	88
4.	Domaći faktoring	41.883	100	36.659	100	88
5.	Inostrani faktoring	0	0	0	0	-
	Ukupno	41.883	100	36.659	100	88

U strukturi otkupljenih novčanih potraživanja prema vrstama faktoringa na izvještajni datum iskazan je faktoring sa pravom regresa i obrnuti (dobavljački) faktoring. Struktura prema domicilnosti ostala je nepromijenjena.

Posmatrajući ugovore o faktoringu, prema ugovorenom dospelju, najveće učešće u ukupnom volumenu od 97,6% imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, a slijedi učešće od 2,4% ugovorene ročnosti od 61 do 90 dana. U istom periodu prethodne godine najveće učešće u ukupnom volumenu, također, su imala otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana (97,4%).

Prema sektorskoj strukturi kupca kod regresnog prava, najveće učešće imaju javna preduzeća, obzirom na vrijednost otkupljenih potraživanja, koja sa 31.03.2024. godine iznose 21 milion KM, što čini 57,8% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Slijedi učešće privatnih preduzeća i društava sa 15,3 miliona KM ili 42,2% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Ugovori obrnutog faktoringa odnose se na privatna preduzeća i društva.

Po osnovu ugovora o faktoringu na izvještajni datum, banke su potraživale ukupno 15,1 milion KM, u cijelosti u domaćem faktoringu, a cjelokupan iznos se odnosi na faktoring sa pravom regresa. Struktura navedenog iznosa potraživanja prema ugovorenim dospeljima je sljedeća: sa ugovorenim dospeljem do 60 dana - 96,6%, a od 61 do 90 dana - 3,4%.

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH na izvještajni datum, iznose 250 hiljada KM (prihodi od kamata, naknada za faktoring i administrativnih naknada). U poređenju sa istim periodom prethodne godine, ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa bili su manji za 52 hiljade KM ili 17,2%. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda, 98,4% se odnosi na faktoring sa pravom regresa, a 1,6% se odnosi na prihode iz obrnutog (dobavljačkog) faktoringa.

2.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja subjekata koji obavljaju poslove faktoringa u FBiH, nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za faktoring poslovanje u FBiH;

- pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za subjekte koji se bave poslovanjem faktoringa, kao i saradnje sa drugim nadzornim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu faktoringa u CRK-u i
- nastavak kontinuiranog nadzora faktoring poslovanja u FBiH putem izvještaja i kontrolom na licu mjesta.

U okviru nadzornih aktivnosti FBA, očekuje se od subjekata faktoring sistema da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja faktoring usluga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja sa regulatornim zahtjevima;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog faktoring poslovanja;
- unapređenje sistema upravljanja rizicima, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i tijelima;
- osiguranje tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, preventivno djelovanje i sprečavanje eventualnih prevara i pogrešaka i
- transparentno, razumljivo i potpuno informisanje klijenata o uslugama faktoringa.

ZAKLJUČAK

Nadzor SBS odvija se kontinuirano s ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponata, zakonitog, sigurnog, te kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH. FBA sprovodi planirane i vanredne aktivnosti i mjere u skladu sa nadležnostima FBA.

Na osnovu iskazanih osnovnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 31.03.2024. godine, može se zaključiti da je isti adekvatno kapitaliziran, likvidan i profitabilan. U odnosu na kraj prethodne godine, zabilježen je rast neto imovine, novčanih sredstava, kreditnog portfolija, ulaganja u vrijednosne papire, depozita, štednje i ukupnog kapitala. Učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, kao ključnog indikatora kvaliteta aktive, bilježi smanjenje u odnosu na kraj prethodne godine. Na nivou bankarskog sektora u FBiH iskazan je pozitivan finansijski rezultat koji bilježi povećanje u odnosu na isti period prethodne godine.

Poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH sa 31.03.2024. godine, u odnosu na kraj prethodne godine, karakteriše rast aktive, rast bruto mikrokreditnog portfolija, kao najznačajnije stavke aktive, rast ukupnog kapitala, kao dominantne stavke pasive, te rast obaveza po uzetim kreditima. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, broj zaključenih ugovora zabilježio je pad, dok je vrijednost mikrokredita zabilježila rast. Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH iskazan je pozitivan finansijski rezultat koji bilježi smanjenje u odnosu na isti period prethodne godine.

Na nivou lizing sistema u FBiH na izvještajni datum iskazano je neznatno smanjenje aktive. U odnosu na kraj prethodne godine povećana su bruto i neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, te kapital, dok su obaveze po uzetim kreditima neznatno smanjene. Vrijednost novozaključenih lizing

ugovora smanjena je u odnosu na isti period prethodne godine, dok je broj zaključenih ugovora neznatno povećan. U posmatranom periodu na nivou lizing sektora u FBiH iskazana je dobit u poslovanju lizing društava koja bilježi povećanje u odnosu na isti period prethodne godine.

Factoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog finansiranja i upravljanja novčanim tokovima, sa 31.03.2024. godine odvijalo se isključivo kroz obavljanje funkcije finansiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih factoringu. U odnosu na isti period prethodne godine, zabilježeno je smanjenje vrijednosti otkupljenog nominalnog iznosa novčanih potraživanja i iznosa isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima pružaoca usluga factoringa, a broj zaključenih ugovora o factoringu je veći.

U posmatranom periodu SBS su uspješno poslovali i uz daljnje prisutne makroekonomske i geopolitičke rizike. Procjene makroekonomskih varijabli podložne su visokom stepenu neizvjesnosti, ali rezultati bankarskog sistema FBiH upućuju na dostignutu stabilnost, održivost i otpornost bankarskog sistema. Kapaciteti bankarskog sistema, unutar postojećeg regulatornog okvira, mogu pružiti adekvatnu podršku privredi i građanima, te prilagođavanje okolnostima koje bi mogle nastati. FBA će nastaviti aktivno nadzirati rad SBS u skladu sa važećim aktima i planovima, te poduzimati redovne i vanredne aktivnosti u slučaju dodatne potrebe za djelovanjem u nastalim situacijama. U svrhu jačanja ekonomije i upravljanja aktuelnim rizicima posebna pažnja će se posvetiti mjerama i aktivnostima koje podržavaju jačanje kapitala, ublažavanje materijalno značajnih rizika, održivo poslovanje, pitanje zaštite korisnika finansijskih usluga, finansijsku inkluziju i digitalnu transformaciju.

SPISAK PRILOGA

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

77

- Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.03.2024.
- Prilog 2 - Bilans stanja banaka u FBiH - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda - 31.03.2024.
- Prilog 3 - Pregled ukupne imovine, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 31.03.2024.
- Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.03.2024.
- Prilog 5 - Bilans uspjeha banaka u FBiH - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period 01.01. - 31.03.2024.
- Prilog 6 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

83

- Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.03.2024.
- Prilog 8 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.03.2024.
- Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.03.2024.
- Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.03.2024.
- Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.03.2024.
- Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO
- Prilog 12 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.03.2024.
- Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.03.2024.

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

90

- Prilog 14 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.03.2024.
- Prilog 15 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.03.2024.
- Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.03.2024.
- Prilog 17 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.03.2024.
- Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 31.03.2024.
- Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 31.03.2024.

R. br.	Banka	Internet adresa	Predsjednik uprave	Broj zaposlenih
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	Jasmin Spahić	347
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asabanka.ba	Samir Mustafić	678
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	Alek Bakalović	417
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	www.intesasanpaolobanka.ba	Marco Trevisan	593
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	Hasan Porčić	82
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	www.nlb.ba	Lidija Žigić	478
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	www.pbs.ba	Hamid Pršeš	196
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	Amir Salkanović	224
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	www.raiffeisenbank.ba	Rainer Schnabl	1.370
10.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	www.sparkasse.ba	Amir Softić	501
11.	UniCredit Bank d.d.	www.unicreditbank.ba	Amina Mahmutović	1.154
12.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	Vedran Hadžiahmetović	211
13.	ZiraatBank BH d.d.	www.ziraatbank.ba	Bülent Suer	341
UKUPNO				6.592

Napomena: nazivi banaka iz rješenja o upisu u sudski registar

Prilog 2 - Bilans stanja banaka u FBiH - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda -
31.03.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	%	31.03.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	IMOVINA					
1.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	6.142.525	21,2	6.144.042	20,9	100
2.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	33.775	0,1	35.503	0,1	105
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	1.230.935	4,3	1.182.660	4,1	96
4.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	20.856.155	72,1	21.301.742	72,6	102
5.	Potraživanja po finansijskim najmovima	32.563	0,1	31.852	0,1	98
6.	Derivatni finansijski instrumenti	8.971	0,0	9.442	0,0	105
7.	Unaprijed plaćeni porez na dobit	4.198	0,0	10.822	0,0	258
8.	Odgođena porezna imovina	37.383	0,1	36.342	0,1	97
9.	Materijalna imovina	482.933	1,7	480.405	1,6	99
10.	Nematerijalna imovina	75.667	0,3	74.021	0,3	98
11.	Ulaganja u zavisna društva, zajedničke poduhvate i pridružena društva	11.659	0,0	11.659	0,1	100
12.	Dugoročna imovina namijenjena prodaji i imovina poslovanja koje se obustavlja	6.846	0,0	5.081	0,0	74
13.	Ostala imovina i potraživanja	24.394	0,1	38.619	0,1	158
14.	UKUPNO IMOVINA	28.948.004	100	29.362.190	100	101
15.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	4.687.553		4.609.520		98
16.	UKUPNO IMOVINA I VANBILANSNA EVIDENCIJA	33.635.557		33.971.710		101
	OBAVEZE					
17.	Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	654	0,0	806	0,0	123
18.	Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	25.102.118	86,7	25.379.053	86,4	101
19.	Derivatni finansijski instrumenti	14.483	0,1	12.100	0,1	84
20.	Obaveze za porez za dobit	14.251	0,0	5.213	0,0	37
21.	Odgođene porezne obaveze	5.877	0,0	5.923	0,0	101
22.	Rezervisanja	143.696	0,5	141.889	0,5	99
23.	Ostale obaveze	89.106	0,3	79.158	0,3	89
24.	UKUPNO OBAVEZE	25.370.185	87,6	25.624.142	87,3	101
	KAPITAL					
25.	Dionički kapital	1.582.389	5,5	1.582.389	5,4	100
26.	Dionička premija	118.164	0,4	118.164	0,4	100
27.	Rezerve	1.021.162	3,5	1.062.875	3,6	104
28.	Revalorizacione rezerve	-55.894	-0,2	-47.087	-0,2	84
29.	Dobit	1.058.340	3,7	1.120.334	3,8	106
30.	Gubitak	146.342	0,5	98.627	0,3	67
31.	UKUPNO KAPITAL	3.577.819	12,4	3.738.048	12,7	104
32.	UKUPNO OBAVEZE I KAPITAL	28.948.004	100	29.362.190	100	101
33.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	4.687.553		4.609.520		98
34.	UKUPNO OBAVEZE, KAPITAL I VANBILANSNA EVIDENCIJA	33.635.557		33.971.710		101

Prilog 3 - Pregled ukupne imovine, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH -
31.03.2024.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Ukupna imovina		Kredit		Depoziti		Dobit /Gubitak
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	1.295.108	4,4	603.880	3,4	1.070.560	4,4	6.271
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	2.962.151	10,1	1.890.070	10,5	2.558.670	10,6	16.193
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	1.562.491	5,3	1.019.366	5,7	1.329.465	5,5	8.924
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	2.610.348	8,9	1.799.099	10,0	2.023.667	8,3	9.098
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	128.003	0,4	56.601	0,3	94.688	0,4	266
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	1.778.053	6,1	1.190.816	6,6	1.461.246	6,0	8.478
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	638.375	2,2	378.854	2,1	524.942	2,2	3.389
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	923.470	3,1	613.648	3,4	749.150	3,1	2.963
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	5.328.981	18,2	2.999.220	16,7	4.411.397	18,2	40.902
10.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	2.256.591	7,7	1.541.995	8,6	1.868.504	7,7	7.209
11.	UniCredit Bank d.d.	7.350.174	25,0	4.331.871	24,1	6.126.440	25,3	60.103
12.	UNION BANKA DD SARAJEVO	1.111.784	3,8	511.531	2,8	947.175	3,9	1.522
13.	ZiraatBank BH d.d.	1.416.661	4,8	1.036.083	5,8	1.059.582	4,4	9.031
UKUPNO		29.362.190	100	17.973.034	100	24.225.486	100	174.349

Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 31.03.2024.

- 000 KM -

Opis	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po nivoima kreditnog rizika	ECL za Nivo 1 kreditnog rizika	ECL za Nivo 2 kreditnog rizika	ECL za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupno ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	7.805.403	912.989	339.657	9.058.049	90.857	106.879	285.340	483.076
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	86.577	21.517	31.215	139.309	1.151	2.626	23.018	26.795
1.2. B Vađenje ruda i kamena	46.195	44.280	236	90.711	505	4.616	155	5.276
1.3. C Prerađivačka industrija	1.835.176	239.911	107.734	2.182.821	22.610	28.977	84.112	135.699
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	237.927	22.483	3.290	263.700	2.830	1.849	3.287	7.966
1.5. E Opskrba vodom, uklanj. otp. voda, gospodar. otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	46.106	3.950	9.482	59.538	443	824	7.894	9.161
1.6. F Građevinarstvo	628.979	62.888	11.415	703.282	7.298	5.605	10.928	23.831
1.7. G Trg. na veliko i malo; popravak motornih vozila i motoc.	2.824.399	268.610	101.717	3.194.726	28.677	28.759	92.628	150.064
1.8. H Prijevoz i skladištenje	305.199	68.314	14.382	387.895	3.427	7.107	12.379	22.913
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hoteljerstvo i ugostiteljstvo)	144.830	45.413	31.826	222.069	1.700	6.998	28.946	37.644
1.10. J Informacije i komunikacije	164.535	5.061	6.193	175.789	1.738	521	3.982	6.241
1.11. K Finans. djelatnosti i djelatnosti osiguranja	623.959	6.780	386	631.125	9.115	241	281	9.637
1.12. L Poslovanje nekretninama	141.379	37.843	5.895	185.117	1.639	10.893	3.798	16.330
1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	214.558	31.385	11.112	257.055	2.719	2.316	9.935	14.970
1.14. N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	60.458	4.216	1.898	66.572	728	333	1.615	2.676
1.15. O Javna uprava i odbrana; obav. soc. osiguranje	336.096	12.672	0	348.768	4.257	763	0	5.020
1.16. P Obrazovanje	17.617	1.701	329	19.647	199	100	304	603
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	64.820	2.397	1.253	68.470	1.469	213	839	2.521
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	8.332	27.798	64	36.194	85	2.533	64	2.682
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	18.257	5.770	1.230	25.257	267	1.605	1.175	3.047
1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21. U Djelatnosti izvanteritorijal. organizacija i tijela	4	0	0	4	0	0	0	0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	8.014.320	576.072	324.593	8.914.985	82.929	63.312	270.359	416.600
2.1. Opća potrošnja	6.182.753	487.078	302.844	6.972.675	66.435	55.103	255.633	377.171
2.2. Stambena izgradnja	1.747.477	83.468	17.599	1.848.544	14.727	7.713	11.588	34.028
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	84.090	5.526	4.150	93.766	1.767	496	3.138	5.401
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	15.819.723	1.489.061	664.250	17.973.034	173.786	170.191	555.699	899.676

Prilog 5 - Bilans uspjeha banaka u FBiH - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period 01.01. - 31.03.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.03.2023.	%	31.03.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	BILANS USPJEHA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	205.914	71,9	247.453	72,4	120
2.	Rashodi od kamata i slični rashodi po efektivnoj kamatnoj stopi	21.893	7,6	27.541	8,0	126
3.	Neto prihodi/(rashodi) od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	184.021	64,2	219.912	64,4	120
4.	Prihodi od naknada i provizija	116.807	40,8	127.596	37,3	109
5.	Rashodi od naknada i provizija	26.697	9,3	27.651	8,1	104
6.	Neto prihodi/(rashodi) od naknada i provizija	90.110	31,4	99.945	29,2	111
7.	Umanjenja vrijednosti i rezervisanja	-4.672	-1,6	-1.802	-0,5	39
8.	Ostali dobici i (gubici) od finansijske imovine	-598	-0,2	2.211	0,6	-370
9.	Neto dobici/(gubici) od derivatnih finansijskih instrumenata	1.154	0,4	-102	0,0	-9
10.	Neto pozitivne/(negativne) kursne razlike	10.490	3,7	13.101	3,8	125
11.	Dobici i (gubici) od dugoročne nefinansijske imovine	1.356	0,5	3.502	1,0	258
12.	Prihodi od dividendi	3	0,0	2.885	0,8	96167
13.	Ostali prihodi	10.236	3,6	7.282	2,1	71
	Prihodi iz poslovanja - neto	286.536	100	341.658	100	119
14.	Troškovi zaposlenih	68.430	23,9	75.133	22,0	110
15.	Troškovi amortizacije	16.167	5,6	18.009	5,3	111
16.	Ostali troškovi i rashodi	68.677	24,0	74.541	21,8	109
17.	Udio u rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela	0	0,0	0	0,0	-
18.	Umanjenje vrijednosti goodwill-a	0	0,0	0	0,0	-
19.	DOBIT/(GUBITAK) IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	138.826	48,4	179.251	53,0	129
20.	Tekući porez na dobit	3.872	1,4	4.767	1,4	123
21.	Odgođeni porez na dobit	73	0,0	135	0,0	185
22.	POREZ NA DOBIT	3.945	1,4	4.902	1,4	124
23.	DOBIT/(GUBITAK) IZ REDOVNOG POSLOVANJA	134.881	47,0	174.349	51,5	129
24.	Dobit ili gubitak od obustavljenog poslovanja	0	0,0	0	0,0	-
25.	DOBIT/(GUBITAK)	134.881	47,0	174.349	51,5	129
	IZVJEŠTAJ O OSTALOM UKUPNOM REZULTATU					
26.	Stavke koje mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha	1.610	81,6	7.012	102,8	436
27.	Stavke koje neće biti reklasifikovane u bilans uspjeha	363	18,4	-193	-2,8	-53
28.	OSTALI UKUPNI REZULTAT	1.973	100	6.819	100	346
29.	UKUPNI REZULTAT	136.854		181.168		132

Prilog 6 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite po periodima

- % -

R. br.	Opis	31.03.2020.		31.03.2021.		31.03.2022.		31.03.2023.		31.03.2024.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne kredite	2,25	2,49	2,12	2,39	2,01	2,25	2,18	2,41	2,16	2,43
1.1.	Privredi	2,21	2,41	2,07	2,29	1,97	2,17	1,96	2,16	2,04	2,28
1.2.	Stanovništvu	8,36	15,04	8,38	14,44	7,88	13,65	7,51	12,39	8,05	13,07
1.3.	Ostalo	2,46	2,59	2,24	2,33	2,08	2,42	5,36	5,69	5,54	5,83
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne kredite	4,53	5,47	4,73	5,64	4,20	4,98	4,55	5,51	4,49	5,35
2.1.	Privredi	3,16	3,41	3,56	3,82	3,33	3,59	3,75	3,99	3,61	3,80
2.2.	Stanovništvu	5,41	6,81	5,49	6,82	4,78	5,91	5,01	6,38	5,23	6,67
2.3.	Ostalo	3,65	3,94	4,21	4,92	2,46	2,60	4,22	4,99	4,17	4,38
3.	Ukupno pon. kamatne stope	3,06	3,55	3,30	3,85	3,08	3,59	3,17	3,71	3,17	3,69
3.1.	Privredi	2,38	2,59	2,44	2,67	2,35	2,57	2,33	2,54	2,45	2,68
3.2.	Stanovništvu	5,46	6,96	5,53	6,93	4,81	5,99	5,04	6,45	5,26	6,74
3.3.	Ostalo	2,66	2,82	2,82	3,09	2,14	2,44	4,96	5,45	5,17	5,44

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su krediti vladi i vladinim institucijama, krediti bankama i drugim finansijskim institucijama i ostali krediti.

Prosječne ponderisane NKS i EKS na depozite po periodima

- % -

R. br.	Opis	31.03.2020.		31.03.2021.		31.03.2022.		31.03.2023.		31.03.2024.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne depozite	0,51	0,51	0,18	0,18	0,15	0,15	0,95	0,95	1,41	1,41
1.1.	Privredi	0,39	0,39	0,45	0,45	0,22	0,22	0,57	0,57	1,47	1,47
1.2.	Stanovništvu	0,48	0,48	0,10	0,10	0,04	0,04	0,31	0,31	0,62	0,62
1.3.	Ostalo	0,55	0,55	0,15	0,15	0,15	0,15	1,29	1,29	1,72	1,72
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne depozite	0,94	0,95	0,86	0,88	0,46	0,46	0,65	0,65	1,85	1,87
2.1.	Privredi	1,06	1,07	0,98	0,98	0,53	0,53	1,48	1,49	2,23	2,23
2.2.	Stanovništvu	0,98	0,99	0,87	0,88	0,49	0,49	0,58	0,58	1,68	1,69
2.3.	Ostalo	0,74	0,74	0,68	0,73	0,22	0,22	1,02	1,03	1,52	1,63
3.	Ukupno pon. kamatne stope	0,78	0,79	0,56	0,57	0,30	0,30	0,69	0,69	1,72	1,74
3.1.	Privredi	0,78	0,78	0,80	0,80	0,44	0,44	0,97	0,97	2,00	2,01
3.2.	Stanovništvu	0,90	0,92	0,73	0,75	0,39	0,39	0,57	0,57	1,55	1,56
3.3.	Ostalo	0,61	0,61	0,27	0,28	0,16	0,16	1,18	1,18	1,64	1,68

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su depoziti vlade i vladinih institucija, depoziti banaka i drugih finansijskih institucija i ostali depoziti.

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 31.03.2024.

R. br.	Naziv MKO	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	www.credo-centar.ba	Bernard Stojanović	19
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Mirsad Simičić	225
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	www.eki.ba	Esad Uzunić	230
4.	Mikrokreditno društvo IuteCredit BH d.o.o. Sarajevo	www.iutecredit.ba	Melika Hadžijamaković – Salihović	11
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	www.lider.ba	Džavid Sejfović	73
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	www.lok.ba	Elma Čardaklija – Bašić	51
7.	Mikrokreditno društvo MI-BOSPO d.o.o. Tuzla	www.mi-bospo.org	Sandra Bećirović	12
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Safet Husić	208
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	www.mikra.ba	Sanin Čampara	170
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	www.mikroaldi.org	Omar Softić	34
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	www.partner.ba	Senad Sinanović	261
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	www.mfi.ba	Edina Hadžimurtezić	9
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	www.microsunrise.ba	Samir Bajrović	159
14.	Mikrokreditno društvo „PARTNER“ društvo sa ograničenom odgovornošću Tuzla	www.partner.ba	Edisa Sijerčić	56
UKUPNO				1.518

Napomena: nazivi MKF iz rješenja o upisu u registar kod Federalnog ministarstva pravde, a nazivi MKD iz rješenja o upisu u sudski registar

Prilog 8 - Zbirni bilans stanja MKF - 31.03.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	%	31.03.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	31.162	5,2	24.872	4,1	80
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	24.637	4,1	20.790	3,4	84
1b)	Kamatonosni računi depozita	6.525	1,1	4.082	0,7	63
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kreditni	474.936	79,1	482.029	79,1	101
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	3.012	0,5	3.615	0,6	120
3b)	Neto krediti (3-3a)	471.924	78,6	478.414	78,5	101
4.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	22.466	3,7	26.906	4,4	120
5.	Dugoročne investicije	65.379	10,9	70.379	11,5	108
6.	Ostala aktiva	9.300	1,6	9.057	1,5	97
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	5	0,0	-
8.	UKUPNO AKTIVA	600.231	100	609.623	100	102
PASIVA						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	16.046	2,7	19.426	3,2	121
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	234.273	39,0	232.263	38,1	99
9c)	Obaveze po dospjelim kamatama	1.394	0,2	1.680	0,3	121
10.	Ostale obaveze	27.939	4,7	31.223	5,1	112
11.	UKUPNO OBAVEZE	279.652	46,6	284.592	46,7	102
12.	Donirani kapital	48.098	8,0	48.098	7,9	100
13.	Osnovni kapital	3.626	0,6	3.626	0,6	100
14.	Višak prihoda nad rashodima	322.424	53,7	327.007	53,6	101
14a)	za prethodne godine	296.903	49,5	322.311	52,9	109
14b)	za tekuću godinu	25.521	4,2	4.696	0,7	18
15.	Manjak prihoda nad rashodima	54.412	9,1	54.513	8,9	100
15a)	za prethodne godine	54.346	9,1	54.412	8,9	100
15b)	za tekuću godinu	66	0,0	101	0,0	153
16.	Ostale rezerve	843	0,2	813	0,1	96
17.	UKUPNO KAPITAL	320.579	53,4	325.031	53,3	101
18.	UKUPNO PASIVA	600.231	100	609.623	100	102
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
19.	Otpisani krediti	131.711		130.999		99
20.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	8.621		8.050		93
21.	Komisijoni poslovi	0		0		-
22.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	203		203		100
23.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	46.732		50.927		109

Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKD - 31.03.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	%	31.03.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	17.716	7,8	20.247	8,5	114
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	12.466	5,5	19.997	8,4	160
1b)	Kamatonosni računi depozita	5.250	2,3	250	0,1	5
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kreditni	204.121	89,8	212.447	88,7	104
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	3.034	1,3	2.780	1,2	92
3b)	Neto krediti (3-3a)	201.087	88,5	209.667	87,5	104
4.	Materijalna i nematerijalna imovina	6.652	2,9	8.138	3,4	122
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	1.704	0,8	1.495	0,6	88
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	1	0,0	1	0,0	100
8.	UKUPNO AKTIVA	227.158	100	239.546	100	105
PASIVA						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	6.380	2,8	6.730	2,8	105
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	124.622	54,9	128.529	53,7	103
9c)	Obaveze po dospjelim kamatama	1.344	0,6	1.497	0,6	111
10.	Ostale obaveze	9.997	4,4	11.377	4,7	114
11.	UKUPNO OBAVEZE	142.343	62,7	148.133	61,8	104
12.	Donirani kapital	0	0,0	0	0,0	-
13.	Osnovni kapital	65.711	28,9	70.711	29,5	108
14.	Emisiona ažia	0	0,0	0	0,0	-
15.	Neraspoređena dobit (15a+15b)	10.713	4,7	12.310	5,1	115
15a)	prethodnih godina	6.479	2,8	10.635	4,4	164
15b)	tekuće godine	4.234	1,9	1.675	0,7	40
16.	Zakonske rezerve	6.586	2,9	6.586	2,8	100
17.	Ostale rezerve	1.805	0,8	1.806	0,8	100
18.	UKUPNO KAPITAL	84.815	37,3	91.413	38,2	108
19.	UKUPNO PASIVA	227.158	100	239.546	100	105
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
20.	Otpisani krediti	17.383		17.992		104
21.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	10.401		11.401		110
22.	Komisijoni poslovi	0		0		-
23.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	0		0		-
24.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	30.479		34.518		113

Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 31.03.2024.

- 000 KM -

R. br.	Naziv MKO	Iznos aktive	Iznos bruto portfolija umanjen za odgođeni prihod po naknadama	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	6.401	5.480	117	1.814
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	174.895	160.352	2023	26.242
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	128.743	82.328	843	22.523
4.	Mikrokreditno društvo luteCredit BH d.o.o. Sarajevo	2.796	2.471	-398	1
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	29.450	28.723	134	6.865
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	6.175	4.709	-54	1.050
7.	Mikrokreditno društvo MI-BOSPO d.o.o. Tuzla	5.093	629	-90	629
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	104.408	89.742	822	21.632
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	70.953	62.080	118	15.891
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	9.092	8.471	61	2.254
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	197.829	148.689	2.235	32.765
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	2.432	2.287	-47	812
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	60.541	53.349	453	16.472
14.	Mikrokreditno društvo „PARTNER“ društvo sa ograničenom odgovornošću Tuzla	50.361	41.880	23	10.976
UKUPNO		849.169	691.190	6.240	159.926

Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 31.03.2024.

R. br.	Opis	MKO sa sjedištem u FBiH za period 01.01. - 31.03.2024.			
		Broj zaključenih ugovora	Isplate mikrokredita (u 000 KM)	NKS %	EKS %
1	2	3		4	5
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	8.168	12.292	21,04	28,18
1.1.	Uslužne djelatnosti	55	319	15,20	20,48
1.2.	Trgovinu	18	133	15,65	20,62
1.3.	Poljoprivredu	1.930	3.057	20,31	25,72
1.4.	Proizvodnju	12	98	16,13	22,07
1.5.	Stambene potrebe	694	1.679	20,61	27,48
1.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	3.459	4.570	23,10	31,02
1.7.	Ostalo	2.000	2.436	19,65	28,06
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	25.193	147.634	19,12	22,42
2.1.	Uslužne djelatnosti	455	5.403	14,82	17,17
2.2.	Trgovinu	117	1.199	14,46	16,82
2.3.	Poljoprivredu	7.006	40.924	18,21	20,76
2.4.	Proizvodnju	74	997	14,75	16,92
2.5.	Stambene potrebe	6.668	50.447	19,16	22,32
2.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	5.798	24.676	21,57	26,19
2.7.	Ostalo	5.075	23.988	19,47	23,25
3.	Ukupni mikrokrediti	33.361	159.926	19,27	22,86

Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO

- % -

NKS na:	01.01.-31.03.2020.	01.01.-31.03.2021.	01.01.-31.03.2022.	01.01.-31.03.2023.	01.01.-31.03.2024.
Kratkoročne mikrokredite	20,36	19,92	19,85	20,72	21,04
Dugoročne mikrokredite	18,96	19,34	18,58	18,86	19,12
Ukupne mikrokredite	19,15	19,43	18,71	19,04	19,27
EKS na:	01.01.-31.03.2020.	01.01.-31.03.2021.	01.01.-31.03.2022.	01.01.-31.03.2023.	01.01.-31.03.2024.
Kratkoročne mikrokredite	33,31	32,09	28,50	27,83	28,18
Dugoročne mikrokredite	23,51	23,86	22,23	22,04	22,42
Ukupne mikrokredite	24,85	25,02	22,88	22,58	22,86

Prilog 12 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 31.03.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.03.2023.	%	Za period 01.01. - 31.03.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	22.479	72,2	24.707	92,3	110
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	2.223	10,9	2.670	12,0	120
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	20.256	65,0	22.037	82,3	109
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	1.769	5,7	1.703	6,3	96
5.	Operativni rashodi	16.602	81,2	17.308	78,0	104
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	6.893	22,1	362	1,4	5
7.	Ostali poslovni rashodi	131	0,6	179	0,8	137
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	1.134	5,6	1.656	7,4	146
9.	Višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	11.051		4.959		45
10.	Porez na višak prihoda nad rashodima	354	1,7	394	1,8	111
11.	Neto višak/manjak prihoda nad rashodima (9. - 10.)	10.697		4.565		43

Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 31.03.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.03.2023.	%	Za period 01.01. - 31.03.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	7.482	94,6	9.114	95,3	122
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	1.266	17,9	1.600	20,3	126
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	6.216	78,6	7.514	78,6	121
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	252	3,2	371	3,9	147
5.	Operativni rashodi	4.167	59,1	5.256	66,6	126
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	177	2,2	78	0,8	44
7.	Ostali poslovni rashodi	46	0,6	134	1,7	291
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	1.409	20,0	660	8,4	47
9.	Dobit/gubitak prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	1.023		1.913		187
10.	Porez na dobit	168	2,4	238	3,0	142
11.	Neto dobit/gubitak (9. - 10.)	855		1.675		196

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

Prilog 14 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 31.03.2024.

R. br.	Naziv lizing društva	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo Društvo za poslove lizinga	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	35
2.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo, Društvo za poslove leasinga	www.rlbh.ba	Nedim Milišić	46
3.	„SCANIA LEASING BH“ društvo sa ograničenom odgovornošću	www.scania.com/ba	Damir Slipičević	8
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	26
UKUPNO				115

Napomena: nazivi lizing društava iz rješenja o upisu u sudski registar

Prilog 15 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 31.03.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	%	31.03.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novac i novčani ekvivalenti	6.316	1,2	2.714	0,5	43
2.	Plasmani bankama	4.805	0,9	3.459	0,7	72
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto (3a-3b-3c-3d)	411.385	78,3	420.415	80,3	102
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	471.735	89,8	480.104	91,7	102
3b)	Rezerve za gubitke	5.400	1,0	4.840	0,9	90
3c)	Odgođeni prihodi po osnovu kamata	54.513	10,4	54.382	10,4	100
3d)	Odgođeni prihodi po osnovu naknada	437	0,1	467	0,1	107
4.	Potraživanja od supsidijarnih lica	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	87.080	16,6	88.782	17,0	102
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva	4.085	0,8	4.253	0,8	104
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog lizinga	111.555	21,2	111.970	21,4	100
5c)	Ispravka vrijednosti - vlastita sredstva	2.807	0,5	2.878	0,5	103
5d)	Ispravka vrijednosti - operativni lizing	25.753	4,9	24.563	4,7	95
6.	Dugoročne investicije	466	0,1	466	0,1	100
7.	Ostala aktiva (7a+7b+7c)	15.262	2,9	7.408	1,4	49
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	0	0,0	0	0,0	-
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+ nedospjela glavnica)	0	0,0	0	0,0	-
7a2)	Rezerve za zajmove	0	0,0	0	0,0	-
7b)	Zalihe	2.233	0,4	4.064	0,8	182
7c)	Ostala aktiva	13.029	2,5	3.344	0,6	26
UKUPNA AKTIVA		525.314	100	523.244	100	100
PASIVA						
8.	Obaveze po uzetim kreditima, neto (8a+8b-8c)	462.941	88,1	460.632	88,0	100
8a)	Obaveze po kratkoročnim kreditima	28.523	5,4	24.034	4,6	84
8b)	Obaveze po dugoročnim kreditima	434.692	82,7	436.866	83,5	101
8c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	274	0,0	268	0,1	98
9.	Ostale obaveze	18.430	3,5	15.778	3,0	86
UKUPNO OBAVEZE		481.371	91,6	476.410	91,0	99
10.	Osnovni kapital	19.653	3,7	19.652	3,8	100
11.	Rezerve	18.204	3,5	18.204	3,5	100
12.	Akumulirana dobit/gubitak	6.086	1,2	8.978	1,7	148
UKUPNO KAPITAL		43.943	8,4	46.834	9,0	107
UKUPNO PASIVA		525.314	100	523.244	100	100
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	4.113		2.921		71
	Novi otpis (+)	76		6		8
	Naplata (-)	392		15		4
	Trajni otpis (-)	876		0		0
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	2.921		2.912		100
	Ostala vanbilansna evidencija	130.724		156.311		120

Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 31.03.2024.

- 000 KM -

R. br.	Naziv lizing društva	Bilansna suma	Potraživanja po finansijskom lizingu	Neto stanje sredstava datih u operativni lizing	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo Društvo za poslove lizinga	207.257	135.180	68.159	1.378	26.461
2.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo, Društvo za poslove leasinga	135.246	121.047	8.530	719	16.789
3.	„SCANIA LEASING BH“ društvo sa ograničenom odgovornošću	41.359	38.338	268	358	4.936
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	139.382	125.850	10.450	436	19.983
UKUPNO		523.244	420.415	87.407	2.891	68.169

Prilog 17 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 31.03.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 31.03.2023.	%	01.01. - 31.03.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	Finansijski prihodi i rashodi					
1.	Prihodi od kamata	6.107	47,6	8.022	49,5	131
1a)	Kamate na plasmane bankama	20	0,2	20	0,1	100
1b)	Kamate po finansijskom lizingu	5.319	41,4	7.084	43,8	133
1c)	Naknade (za obradu lizing zahtjeva itd.)	306	2,4	359	2,2	117
1d)	Ostali prihodi po kamatama	462	3,6	559	3,4	121
2.	Rashodi po kamatama	3.749	33,1	5.558	41,8	148
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	3.713	32,8	5.510	41,4	148
2b)	Naknade za obradu kredita	35	0,3	47	0,4	134
2c)	Ostali rashodi po kamatama	1	0,0	1	0,0	100
3.	Neto prihodi od kamata	2.358	18,4	2.464	15,2	104
	Operativni prihodi i rashodi					
4.	Operativni prihodi	6.732	52,4	8.169	50,5	121
4a)	Naknade za izvršene usluge	0	0,0	0	0,0	-
4b)	Naknada za operativni najam	5.895	45,9	6.857	42,4	116
4c)	Prihod od prodaje lizing objekta	0	0,0	-25	-0,2	-
4d)	Ostali operativni prihodi	837	6,5	1.337	8,3	160
4d)1	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	0	0,0	11	0,1	-
4d)2	Prihodi od opomena	6	0,0	7	0,0	117
4d)3	Ostalo	831	6,5	1.319	8,2	159
5.	Operativni rashodi	7.596	67,1	8.295	62,4	109
5a)	Troškovi plata i doprinosa	1.346	11,9	1.464	11,0	109
5b)	Troškovi poslovnog prostora	3.790	33,5	4.135	31,1	109
5c)	Ostali troškovi	2.460	21,7	2.696	20,3	110
6.	Troškovi rezervi za gubitke	-22	-0,2	-553	-4,2	2514
7.	Dobit prije poreza	1.516		2.891		191
8.	Porez na dobit	0	0,0	0	0,0	-
9.	Neto dobit/gubitak	1.516		2.891		191

Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu -
31.03.2024.

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 31.03.2024.			
		Broj ugovora	Iznos finansiranja (000 KM)	NKS %	EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	12	414	6,88	7,58
a.	Putnička vozila	2	52	7,07	10,01
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	8	339	6,80	6,84
c.	Mašine i oprema	2	23	7,57	13,06
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	12	414	6,88	7,58
a.	Pravna lica	12	414	6,88	7,58
b.	Preduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	Fizička lica	0	0	0,00	0,00
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	939	59.817	6,12	9,24
a.	Putnička vozila	595	33.437	6,20	9,62
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	295	22.679	6,05	8,87
c.	Mašine i oprema	47	3.676	5,84	8,10
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	2	25	3,99	5,35
2.1.	Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	939	59.817	6,12	9,24
a.	Pravna lica	854	56.246	6,15	8,87
b.	Preduzetnici	32	1.344	5,87	8,17
c.	Fizička lica	53	2.227	5,69	19,08
	Ukupno (1 + 2)	951	60.231	6,13	9,23

Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

- % -

R. br.	Opis	31.03.2020.		31.03.2021.		31.03.2022.		31.03.2023.		31.03.2024.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Kratkoročni lizing ugovori:	3,93	8,07	4,02	6,80	2,95	6,10	2,30	3,72	6,88	7,58
1.1.	Pravna lica	3,93	8,07	4,02	6,80	2,95	6,10	2,30	3,72	6,88	7,58
1.2.	Preduzetnici	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Fizička lica	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Dugoročni lizing ugovori:	4,18	7,25	4,06	7,47	3,69	6,49	5,65	9,05	6,12	9,24
2.1.	Pravna lica	4,08	6,41	4,00	6,58	3,66	5,70	5,64	8,67	6,15	8,87
2.2.	Preduzetnici	5,21	8,84	3,95	6,10	3,46	6,24	5,47	7,63	5,87	8,17
2.3.	Fizička lica	4,91	18,18	4,86	18,82	4,29	17,37	5,93	18,70	5,69	19,08
	Ukupno	4,18	7,26	4,06	7,47	3,69	6,49	5,64	9,04	6,13	9,23

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZDAVAČ

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Internet stranica: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba**